

UNIVERZITET U BEOGRADU

MEDICINSKI FAKULTET

Vesna Š.Rakić

MODEL

SUDSKO-MEDICINSKE KLASIFIKACIJE
NARUŽENJA NASTALIH KAO POSLEDICA
OPERACIJA, POVREDA, OBOLJENJA I
LEČENJA

Doktorska disertacija

Beograd,decembar 2016.

UNIVERSITY OF BELGRADE

FACULTY OF MEDICINE

Vesna Š.Rakić

MODEL
OF MEDICO-LEGAL CLASSIFICATION OF
DISFIGUREMENT DUE TO SURGERY,
TRAUMA, DISEASE AND MEDICAL
INTERVENTION

Doctoral Dissertation

Belgrade, December 2016

UNIVERZITET U BEOGRADU

MEDICINSKI FAKULTET

Vesna Š.Rakić

MODEL

SUDSKO-MEDICINSKE KLASIFIKACIJE
NARUŽENJA NASTALIH KAO POSLEDICA
OPERACIJA, POVREDA, OBOLJENJA I
LEČENJA

Doktorska disertacija

Beograd, decembar 2016.

Mentor: Prof. dr Đorđe Alempijević, Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet

Komentor: Doc.dr Bosiljka Đikanović, Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet

Članovi komisije:

Prof. dr Dragan Ječmenica, Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet

Doc.dr Snežana Pavlekić, Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet

Prof. dr Zlata Janjić, Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet

Datum odbrane.....

Izjava zahvalnosti

Ova doktorska disertacija nastala je uz veliku pomoć i posvećenost mojih cenjenih kolega, nastavnika sa katedre za plastičnu hirurgiju u Beogradu, Novom Sadu i Prištini (sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici) koji su kroz tri iteracije Delfi metoda dopunili, korigovali i uobličili listu telesnih naruženja. To su:

Ass. dr Milan Stojičić, Ass. dr Jelena Jeremić, Ass. dr Goran Lazović, Doc. dr Milomir Gačević, Doc. Dr Boban Đorđević, Ass. dr Saša Milićević, Doc. dr Mikica Lalković Prof. dr Zlata Janjić, Doc. dr Aleksandar Komarčević, Ass. dr Marija Marinković i Doc. dr Milan Filipović

Druga faza, provere, odnosno potvrde liste naruženja izvedena je zahvaljujući članovima strukovnog udruženja specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije - SRBPRAS. Radili smo vredno, studiozno sa osećajem odgovornosti prema svom pozivu i svojim pacijentima koji u naše ordinacije dolaze da otklone naruženje ili ga učine manje vidljivim, pacijentima koji odlaze na sud kako bi dobili materijalno obeštećenje za naruženje.

Posebnu zahvalnost dugujem sudiji Dušanu Agatonoviću, predsedniku Trećeg osnovnog suda u Beogradu koji mi je omogućio uvid u sudske predmete što je predstavljalo neizostavni deo ovog istraživanja. Tako smo dobili mogućnost da proverimo vrednost naše liste naruženja i njenu primenljivost u praksi.

Zahvaljujem se svom mentoru Prof. dr Đorđu Alempijeviću i komentoru Doc.dr Bosiljki Đikanović kao i Prof. Dr Vesni Bjegović Mikanović, Prof. dr Zoranu Tačeviću, Prof. dr Ljubomiru Panajotoviću, dr Radoju Simiću kao i dr Slobodanu Bogdanoviću koji su imali puno razumevanja za moju početnu ideju i strpljenja tokom brojnih susreta koji su doprineli ovom istraživanju. Puno su mi pomogli u ovom pionirskom poduhvatu kad sam pred sobom imala tek nekoliko definisanih naruženja.

MODEL SUDSKO-MEDICINSKE KLASIFIKACIJE NARUŽENJA
NASTALIH KAO POSLEDICA OPERACIJA, POVREDA, OBOLJENJA I LEČENJA

Rezime:

Dosadašnja istraživanja: Sudsko-medicinski aspekt telesnih naruženja do sada su bili predmet malog broja naučnih istraživanja. Cilj ovog rada bio je da se ustanovi standardizovan instrument za sudsko-medicinsku procenu svih vrsta telesnih naruženja koji do sada nije postojao.

Metod: Istraživanje je realizovano kroz četiri sukcesivne faze: prvu – formiranje nacrtu liste naruženja koja su nastala kao posledica povreda, operacija, oboljenja i lečenja, drugu – procena nacrtu liste naruženja od strane jedanaest eksperata (nastavnika plastične hirurgije) primenom Delfi metoda; treću u kojoj je prethodno formirana lista naruženja procenjivana od strane 51 lekara člana strukovnog udruženja hirurga specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije i četvrtu fazu u kojoj je lista odnosno skala naruženja iz prethodne, treće faze, primenjena na konkretne primere iz sudske prakse.

Resultat: U prvoj fazi istraživanja opisano je 176 pojedinačnih telesnih naruženja hipotetički razvrstanih u četiri stepena gradacije. U drugoj fazi formirano je 217 naruženja koja su razvrstana u pet stepena (veoma malo, malo, srednje, veliko i veoma veliko naruženje). U trećoj fazi 217 naruženja je ponovo ocenjeno, pri čemu je stepen usaglašenosti sa drugom fazom bio visok a to je utvrđeno *Mann-Withney* testom. U četvrtoj fazi utvrđena je zadovoljavajuća usaglašenost formirane skale sa praksom sudskih veštaka u ocenjivanju stepena naruženja što je pokazala vrednost od 0,72 *weighted kappa* koeficijenta pri čemu je $p < 0,001$.

Zaključak: Istraživanjem u četiri faze konstruisana je petostepena ordinalna skala sa 217 naruženja koja je pokazala visok stepen usaglašenosti među kolegama i koja se može koristiti kao instrument za standardizovano, unificirano merenje naruženja u sudskim veštačenjima.

Ključne reči (do 10): naruženje, ožiljci, sudska medicina, naknada i obeštećenje, Delfi metod

Naučna oblast: Medicina; **Uža naučna oblast:** Sudska medicina; **UDK broj**

MODEL OF MEDICO-LEGAL CLASSIFICATION OF DISFIGUREMENT
DUE TO SURGERY, TRAUMA, DISEASE AND MEDICAL INTERVENTION

Abstract:

Background: Medico-legal aspect of physical disfigurements has been subject to few scientific researches. The aim of this study is to establish a standardized instrument for forensic evaluation of all kinds of physical disfigurements, which has not existed until now.

Methods: The research was conducted in four successive phases: the first one – drafting a list of disfigurements occurring as a result of injuries, surgery, illness and treatment; the second phase – evaluation of the draft of the disfigurement list provided by eleven experts (plastic surgery lecturers) using the Delphi method; the third one – during which 51 medical doctors – members of Serbian Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery – SRBPRAS participated in evaluating previously formed list of disfigurements; and the fourth phase – during which the list, i.e. scale of disfigurements, formed in the previous, third phase, was applied to actual cases taken from the case-law.

Result: 176 individual physical disfigurements, hypothetically classified into four degrees of severity, were described in the first phase of research. 217 disfigurements were established in the second phase, which were classified into five degrees of severity (very small, small, medium, large and very large disfigurements). In the third phase, 217 disfigurements were evaluated one more time, whereby the level of concordance with the second phase was very high, as shown by *Mann-Whitney test*. In the fourth phase a satisfactory level of conformity of the established scale with the practice of court experts in assessing the severity of disfigurements was determined, as shown by the value of *weighted kappa* coefficient of 0.72, whereby $p < 0.001$.

Conclusion: The first five-point ordinal scale was established in the course of research conducted in four phases, rating 217 disfigurements, which showed high level of compatibility in practice and which can be used as an instrument for standardized, unified assessment of disfigurements in giving forensic expertise.

Key terms: disfigurement, cicatrix, forensic medicine, compensation and redress, Delphi method

Naučna oblast: Medicine; **Uža naučna oblast:** Forensic medicine; **UDK broj**

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. CILJEVI ISTRAŽIVANJA	30
3. MATERIJAL I METOD	31
3.1. Predmet, hipoteze, naučna i društvena opravdanost istraživanja.....	31
3.2. Tip studije, metod, mesto, period i učesnici istraživanja.....	32
3.3. Regrutovanje učesnika u istraživanju.....	33
3.4. Instrument merenja, sredstva i mere u istraživanju.....	34
3.5. Metod istraživanja	35
3.6. Statistički metod.....	37
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	40
4.1. Prva faza - formiranje nacrt tabele naruženja.....	40
4.2. Druga faza - primena Delfi metoda usaglašavanja ekspertskih predloga.....	53
4.2.1. Prva iteracija Delfi metoda.....	53
4.2.2. Druga iteracija Delfi metoda.....	67
4.2.3. Treća iteracija Delfi metoda.....	85
4.3. Treća faza - izjašnjavanje 51 lekara specijalista o stepenu naruženja.....	104
4.4. Četvrta faza - primena skale naruženja na konkretne primere naruženja u sudu.....	115
5. DISKUSIJA	128
6. ZAKLJUČCI	133
7. LITERATURA	134

1. UVOD

U modernoj sudskomedicinskoj praksi pojam *naruženje* se definise kao narušavanje dotadašnjeg *spoljašnjeg izgleda* ili *sklada tela* odnosno dela tela neke osobe ili kao narušenje *telesne funkcije koje se reperkutuje* na spoljašnji izgled (1). Naruženje u pravnoj terminologiji označava štetu koju je pretrpeo pacijent i u praktičnom i u teorijskom smislu povezuje medicinsku i pravnu nauku. Naruženje je vremenski univerzalan pojam, značajan kroz čitavu istoriju ljudskog roda bez obzira na rasu, veru ili obrazovanje (Slika1). Živeti sa naruženjem predstavlja emocionalni, društveni i kulturni izazov jer fizički izgled jeste bitan u odnosima sa drugim ljudima. Smatra se da se duševni bol ovde sastoji u neugodnom osećanju manje vrednosti i osećanju patnje što kod naružene osobe nastaje posebno zbog reagovanja i ponašanja društvene okoline (sažaljivo, odbojno, prezrivo ponašanje) (1). Duševni bolovi kod naruženosti mogu biti različitog stepena i trajanja. Oni će zavistiti od intenziteta i lokalizacije estetske izmenjenosti, uzrasta naruženog, životnog statusa kao i od strukture ličnosti. Ovi emocionalni “poremećaji” često se ispoljavaju kao osećanje stida, manje vrednosti i narušenog dostojanstva, pa sve do složenih psiholoških kompleksa. U ovim situacijama procena duševnog bola zbog naruženosti je individualna i strogo specifična (2). Termin naruženost: Treba upozoriti da je zakonski termin za ovaj oblik nematerijalne štete *naruženost* a ne i drugi izrazi kao što su: *unakaženost*, *nakaznost*, *kozmetički defekt*, *estetski nedostatak*. Naročito sa izrazom “kozmetički defekt” želi se reći da se radi o manjoj izmeni na telu oštećenog. Ali, i ako se radi o manjem stepenu naruženosti, još uvek se radi o naruženosti, a ne o kozmetičkom defektu samo što za takvu naruženost pripada manja naknada ili uopšte nema uslova za dosuđivanje naknade (3). Drugi autori pak imaju sasvim suprotno mišljenje: ”Naruženost nije pojam medicinske struke, to je pravni pojam. Medicinski pojmovi su kozmetički defekt, nagrđenost i u nakaženost. Sudski veštak u zaključku svoj nalaz treba da uskladi ocenu nagrđenosti sa zakonskom formulacijom naziva naruženost” (4). Naravno, na ovom mestu treba podvući da je u sudsko – medicinskom veštačenju neophodno koristiti zakonom propisanu terminologiju stepenovanja naruženja.

Slika 1. Čovjek-slون (eng. *The Elephant Man*) je američka drama iz 1980. godine snimljena prema istinitoj priči o Josephu Merricku (u filmu zvanom John Merrick), teško deformiranom čoveku iz Londona u 19.veku. Film je režirao David Lynch, a glavne su uloge ostvarili John Hurt, Anthony Hopkins i Anne Bancroft. Scenario je adaptacija dve knjige: *The Elephant Man and Other Reminiscences* (1923.) autora Sir Fredericka Trevesa i *The Elephant Man: A Study in Human Dignity* autorke Ashley Montagu.

Procena težine telesnih naruženja koja su nastala kao posledica oboljenja, povreda operacija i lečenja, teorijski je neistražen i veoma delikatan problem. On je istovremeno povezan sa nizom drugih otvorenih pitanja koji su u direktnoj ili indirektnoj vezi sa naruženjem.

Ako se pođe od pregleda osobe koja ima naruženje (oštećenog) kao sastavnog dela sadržaja sudskomedicinskog veštačenja naruženja i duševnog bola zbog naruženja,

videće se da se pregled oštećenog i procena težine naruženja najčešće ne obavlja prema unapred utvrđenom protokolu. Takođe, još uvek nije jasno sa koje distance se posmatra oštećeni, fotografisanje nije obavezno a često se mešaju funkcionalni deficit i naruženje. Naknada nematerijane štete koja se dodeljuje oštećenom je često neadekvatna i oštećeni nije zadovoljan. Veliki je broj dilema i spornih pitanja: a) Da li je naruženje fizički ili duševni, objektivni ili subjektivni pojam? Da li je samo fizičko naruženje dovoljno ili je neophodno da oštećeni trpi duševni bol zbog naruženja? b) Kako postići veću objektivnost sudskog veštaka kad je veštačenje samo po sebi subjektivna kategorija? c) Koju specijalnosti treba da ima lekar veštak da bi veštačio naruženje ili o tome treba da odlučuje sudija po svojoj ličnoj proceni? d) Kako starost, pol, zanimanje i životno okruženje oštećenog određuju kvalifikaciju naruženja? e) Kako izbeći izjednačavanje težine povrede sa težinom naruženja? f) Da li troškove operativne korekcije naruženja kao i nabavku protetskog pomagala plaća oštećeni ili je to novi sudski proces? g) Da li je naknada za naruženje na sudu jednaka i kad postoji i kad ne postoji mogućnost protetisanja i da li treba da se razlikuje? h) Da li slepa osoba koja ne vidi svoje telo, može da ima duševni bol zbog naruženja? i) Da li osobe sa neurološkim simptomima i poremećajem opažanja mogu da trpe duševni bol zbog naruženja? j) Kako razlikovati keloidni i hipertrofični ožiljak i kakav je značaj te razlike? To su sve problem koji nisu dovoljno definisani i objašnjeni a preporuke za veštačenje nisu dovoljno precizne i objektivne.

Polazeći od tako velikog broja problema, istraživanje čiji su rezultati prezentovani u ovom radu, bilo je usmereno na traženje odgovora na sledeće pitanje: Da li se telesna naruženja kao posledica povreda, operacija, oboljenja i njihovog lečenja, mogu opisati i, prema kriterijumu težine (gradacijski), razvrstati u okviru odgovarajuće ordinarne skale koju čini više gradacijskih stepena?

Iz dostupnih rezultata do sada sprovedenih istraživanja vidi se da je objavljeno svega nekoliko radova posvećenih sudsko-medicinskim aspektima ožiljaka i naruženja uopšte. Dosadašnja istraživanja takođe pokazuju da je publikovano svega nekoliko radova koji govore o sudsko-medicinskom aspektu ožiljaka i naruženja uopšte. Pretragom baze podataka *medline* nismo pronašli rad koji govori o gradaciji i opisu naruženja (5). U upotrebi je nekoliko skala za procenu ožiljaka i efekta tretmana ožiljaka ali ove skale ne

doprinosu sudsko-medicinskoj proceni ožiljaka, odnosno naruženja (6). Najčešće korišćene su Vancouver Scar Scale (VSS) i Manchester Scar Scale (MSS) (7-10).

Samo u jednom radu je prezentovan metod procene postopekotinskih ožiljaka na osnovu distance (10) u odnosu na oštećenu osobu. Nema radova koji daju model za sveobuhvatnu sudsko medicinsku procenu ožiljaka kao užeg pojma i naruženosti kao šireg sudsko-medicinskog pojma. *Metod distance* je još uvek validan metod (10) jer uzima u obzir način na koji nas drugi vide. Pored toga, iz iskustva sudskih veštaka i parničnih sudova, poznati su primeri sudskih veštačenja, odnosno praksa sudskih veštaka u proceni težine konkretnih telesnih naruženja kao osnova za naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenog duševnog bola, ali ti primeri do sada nisu dovoljno načno istraženi i objašnjeni. Iz istih izvora poznata su, ali nisu dovoljno naučno istražena objektivna i subjektivna merila na osnovu kojih sudski veštaci procenjuju težinu konkretnih naruženja. Poznati su takođe, ali nedovoljno istraženi i objašnjeni termini koji se koriste za označavanje vrste i stepena naruženja, pri čemu se često veoma različiti termini koriste za označavanje istog stepena naruženje ili se isti termin koristi za označavanje različitih stepena naruženja.

Dostupna stručna i naučna literature iz oblasti sudske medicine ukazuje na to da jedinstven i opšteprihvatljiv sistem opisa i gradacije svih telesnih naruženja, prema kriterijumu težine, još uvek ne postoji. Smatrali smo da je posebno važno odrediti pojmove kao što su: naruženje, naruženost, vrste naruženja, stepen naruženja, ordinarna skala za procenu naruženja. Ti termini u ovom istraživanju imaju sledeća značenja:

- Naruženje, naruženost jeste izmenjenost spoljašnjeg izgleda, sklada tela odnosno dela tela ili telesne funkcije koje se reperkutuje na spoljašnji izgled osobe (6);
- Stepenuvanje (gradacija) naruženja podrazumeva razvrstavanje pojedinačnih naruženja prema kriterijumu težine u grupe naruženja od naruženja najmanje težine do naruženja najveće težine: a) veoma malo, b) malo, c) srednje, d) veliko i e) veoma veliko naruženje;
- Naruženja se mogu opisati kao kvantitativna (objektivna, numerička) i/ili kvalitativna (subjektivna) i to je verbalno izražavanje konkretnog ili grupe konkretnih (pojedinačnih) naruženja koja pripadaju istoj vrsti i istom stepenu naruženja.

- Skala za procenu težine naruženja je instrument za relativno precizno određivanje, procenjivanje ili merenje količine, veličine ili intenziteta varijable na nekoj progresivnoj seriji vrednosti. Lestvica merenja koja je uradjena po rastućem redosledu veličina. Ordinalna skala klasifikuje atributivna obeležja tako da su kategorije rangirane, vidi se njihov redosled.
- Vrste naruženja su rezultat klasifikacije (razvrstavanja) pojedinačnih naruženja prema odgovarajućim kriterijumima: kao što su: *forma* (reljefni, linearni, depresirani ožiljak i sl.), *telesna zona* (telesna zona koja je uvek izložena pogledu, često izložena pogledu, i retko izložena pogledu), *težina* – stepen (veoma malo naruženje, malo, srednje, veliko i veoma veliko naruženje).
- Neophodno je na ovom mestu i definisati pojam sudskog veštaka: Sudski veštak je osoba koja je odlukom nadležnog organa imenovana za sudskog veštaka i koja, prema članu 6. Zakonu o sudskim veštacima (“Službeni glasnik Republike Srbije” br 44/10) za veštačenje naruženosti- mora da ispunjava sledeće uslove: 1) da ima odgovarajuće visoko obrazovanje; 2) da ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci; 3) da poseduje stručno znanje i praktična iskustva u određenoj oblasti veštačenja; 4) i da je dostojna za obavljanje poslova veštačenja (11) .

Etimolosko značenje termina naruženje i srodnih termina koji se koriste u sudskomedicinskim veštačenjima (naruženje, nagrđenost i unakaženje) proučeno je pretraživanjem literature. Prema Rečniku srpskohrvatskog književnog jezika termini su sledeći:

Nagrada - *vrlo ružno, nakazno biće, nakaza, grdoba, rugoba;*

Nagrditi, nagrđim (trp.prid.nagrđen):

1.*učiniti grdnim, ružnim, naružiti, unakaziti;*

2.*reći kome ružnu reč, naužiti ga, izgrđiti neokoga;*

3.*teško nagrđiti, uništiti (stvar);*

4.*fig. osramotiti, obrukati (12).*

Nakaza - osoba sa fizičkim nedostacima, veoma ružna, nagrđena, moralno izopačena osoba; Unakaziti - učiniti nakaznim, nagrđiti, osakatiti, obogaljiti; Unakaraditi –učiniti nakaradnim, nagrđiti (12).

Etimološko značenje reči naružen: To je opšteslovenska reč, koren je „rag“ (izgovaralo se rug) i doslovno je značilo *ismejavanje*. Istog su korena *rugoba*, *ružan*, *raga* (u srpskom) и ругаться –*svađati se*, *psovati*, ружьё (oružje), *roga* (rogovi) – u ruskom jeziku. Prema etimoloskom rečniku ruskog jezika Fasmer Maksa:

Na ukrajinskom - поругáтися „izdevati se“;

Na bugarskom - поруга „rugaње“, уруга „prekor“;

Na staroruskom - ругъ „isjevanje“, ругаться „isjevati se“;

Na češkom- rouhati „bogohuljenje“;

Na poljskom- urągać „isjevati“.

Etimološko značenje reči unakažen: Glagol НАКАЗЫВАТЬ (staroslovenski), prvobitno je označavao „*poučavanje*, *savetovanje*, *moralna pridika*“, a zatim se značenje pomerilo u stranu „*narediti*, *propisati*“. Prema literaturi, pretpostavka je da se drugo značenje ove reči *podvrgavati kazni*, *kažnjavati za krivicu* развило: a) Neposredno iz ovog značenja (u stara vremena pouke i podučavanja često su se sprovodili putem fizičke sile); b) Ili je došlo do homonimije sa rečima типа казнѣ, казнить (*pokazivati*, *ukazivati na šta*); c) Ili od reči казнить (staroruski „наказовать“) korišćene u smislu kazivati (13, 14). Dakle reč *unakažen* jeste staroslovenskog porekla, od reči kazna≤kazivati,≤podučavati, pokazivati.

Iz citirane literature se može zaključiti da su naruženost, nagrđenost i unakaženost *sinonimi*, reči koje imaju isto ili slično značenje odnosno koji se koriste za označavanje istog ili sličnog pojma. Naruženost je pojam koji je pravno prihvaćen koji najmanje izaziva stigmatizaciju, manje nego izraz unakažen i nagrđen. Sa tog aspekta, ovaj izraz je prihvatljiviji i humaniji iz perspective oštećenog. Slično ovom primeru, postoji preporuka da se invalidna lica ne nazivaju tako već da se o njima govori kao o osobama sa posebnim potrebama.

U engleskom jeziku termini koji se pretežno koriste za ružno lice su: “homely”, “unhandsome”, “uncomely” ili favoured/ill favoured”. Reč “unsightly”, (“unsightless”)

– takođe označava neprijatan izgled, ali je za nijansu pojačava značenje prethodnih reči (15). Termini koji se odnose na nepravilnosti na telu su sledeći: “misshapen” – deformisan pri čemu te nepravilnosti mogu da budu urođene ili stečene (15); “unshapely” - podrazumeva neproporcionalnost i neprivlačnost (u estetskom smislu) (15); “disfigured” – unakažen, „disfiguration” – izobličjenje, unakaženje (16); deformed – tehnički termin koji je sinonim za misshapen; Cripple-invalid, bogalj, “crippled” – obogaljen, osakaćen (usled bolesti ili nesrećnog slučaja) (16); “Disfigurement” – unakaženje (15).

Opisi i vrste naruženja odnosno klasifikacija naruženja nisu zakonom definisana a u stručnoj, sudsko-medicinskoj literaturi nisu sistematizovana. Podela naruženja je izvršena ili prema lokalizaciji na telu, prema vidljivosti ili prema organu koji je pogođen i nije sistematizovana. Niti u zakonu niti u medicinskoj literaturi nisu definisani kriterijum za podelu naruženja. Prema ličnom mišljenju sudskih veštaka u naruženja su ubrojani gubitci organa, delova tela, tkiva koja nikako ne mogu biti naruženja kao što je npr. prekid kontinuiteta himena, gubitak materice i jajnika. Često se mešaju gubici organa ili tkiva što predstavlja funkcionalni deficit, smanjenje ili gubitak pojedinih životnih aktivnosti (npr. nemogućnost vaginalnog polnog odnosa, erekcije i/ili ejakulacije, nemogućnost začeća zbog nedostatka jajnika ili testisa) koji može, a ne mora imati element naruženja. S druge strane, prekid kontinuiteta himena može se posmatrati kao moralni gubitak, oštećena može tražiti naknadu štete za duševni bol zbog moralne povrede, straha i slično. Međutim, prekid kontinuiteta himena nije naruženje kao što ni gubitak materice i jajnika nisu naruženje. Na posletku, vidljive promene na spoljašnjim polnim organima mogu imati elemente naruženja sa ili bez funkcionalnog deficit (slike naruženja u prilogu).

Naruženje se može klasifikovati prema pojavnim obeležjima naruženja a to su: 1) ožiljci; 2) kožne promene; 3) nedostatak (defekt) tkiva, organa, odnosno stanje nastalo nakon amputacije; 4) vidljivi znaci neuroloških poremećaja; 5) asimetrija lica i/ili tela.

1. Ožiljci:

- a. *Ožiljak-normalni-liinearni*: predstavlja posledicu povrede nanesene sečivom, uključujući i posledicu hirurške intervencije, kada je proces

zatastanja rane bilo primarno, 7-15 dana posle povrede – *per primam intentionem*;

- b. *Ožiljak – abnormalni - reljefni* spada u široke ožiljke. Karakteriše ga neujednačenost površine kože (eng. relief, irregularity, uneven parts, roughness). Nastaje posle zarastanja *per secundam intentionem* koje je duže od 15 dana od dana operacije, ili nakon tangencijalne ekscizije i autotransplantacije kože ili kao posledica akni, preležanih boginja i sl.;
- c. *Ožiljak-elevirani ili depresirani*, spada u široke ožiljke. Predstavlja posledicu uništenja, defekta kože pune debljine sa ili bez defekta drugih tkiva (masnog tkiva, mišića, dela kosti) i rekonstrukcijom autotransplantatom kože ili reznjem; Dubina ožiljka zavisi od debljine tkiva koje je uništeno. Hipertrofičnost i pigmentisanost ožiljka je zanemarena jer se veštačenje radi tek kad se završi maturacija ožiljaka;

2. Kožne promene:

Oboljenja kože, benigni i maligni tumori kože;

3. Nedostatak-amputacija ekstremiteta:

Stanje nakon amputacije celog organa ili njegovog dela, nedostatak kože pune debljine, nekog od mekih tkiva, hrskavice ili kosti;

4. Simptomi neuroloških oboljenja:

Simptomi koja menjaju hod i stav tela (oduzetost, kontraktura, hramanje, nevoljni pokreti, tremor, otežan govor i drugo);

5. Asimetrija leve i desne polovine lica i/ili tela. Ukoliko su *ožiljci* razlog naruženja i ako se nalaze na estetski eksponiranim zonama: licu, poglavini, vratu, dekolteu i šakama - čovek je izložen pogledima i interesovanju drugih za ožiljke koje vide. Takvi ožiljci remete život osobi koja ih ima, ometaju komunikaciju, izazivaju čuđenje, zgražavanje pa čak i gađenje osoba koje ih vide (9). Ožiljci koji su eksponirani, menjaju psihički status osobe, dovode do depresije, povlačenja, bitno smanjuju kvalitet života (18-20), osobe koja ih ima (21) a tako utiču na njene opšte i posebne radne sposobnosti. Čak i ožiljci od akni ili preležanih boginja mogu bitno uticati na psihički status svake osobe, a pogotovu osobe u razvoju. Ožiljci koji se nalaze na podlakticama, potkolenicama i stopalima, izloženi su često pogledima u zavisnosti od klimatskih uslova.

Dovode osobu u stanje nelagode i nameću obavezu nošenja garderobe dugih rukava, nogavica i korišćenje zatvorene obuće. Ukoliko se ožiljci nalaze na telu i delovima ekstremiteta koji su uglavnom pokriveni garderobom (osim na plaži, u krugu porodice ili u kontaktu sa partnerom), oni nemaju veliki značaj na socijalne kontakte osobe koja ih ima (9). Međutim, imenitelj svakom naruženju je duševna patnja koju osoba trpi i koju će trpeti. Naruženje ima psihološki značaj, u velikoj meri utiče na samopoštovanje i remeti seksualni život osobe. Osobe koje imaju naruženje najčešće obolevaju od anksiozno-depresivnih poremećaja. Ukoliko postoji genetska predispozicija, mogu oboleti i od psihoze (4).

Kožne promene koje mogu biti benigne (benigni tumori, upalni procesi kože) ili maligne takođe mogu ostaviti utisak naruženosti, naročito kad se nalaze na velikoj površini lica i tela.

Nedostatak (defekt) kože, dela kosti, mekih tkiva lica i lobanje, defekt mekih tkiva tela ili ekstremiteta, defekt nekog vidljivog organa - značajno doprinose naruženju. U neposrednom toku posle navedenog gubitka, pravila struke nalažu da se nedostatak nadomesti odgovarajućom rekonstruktivnom procedurom i rana zatvori. Izvođenjem takvih procedura, dolazi do formiranja različitih reljefnih, eleviranih ili depresiranih ožiljaka. Svaki pokušaj funkcionalne i/ili estetske rekonstrukcije može dovesti do naruženja iako ima za cilj upravo suprotno da funkciju popravi a estetiku oštećenog dela tela unapredi. Skraćenje ili gubitak pojedinih delova tela (amputacije), obim skraćnja i mogućnost ili nemogućnost adekvatne primene proteze ili epiteze, takođe imaju veliki uticaj na naruženost. Protezama je moguće prikriti naruženost ali oštećena osoba, protezu oseća kao strano telo koje stalno podseća na nedostatak i podstiče duševne bolove.

Amputacija ili nedostatak dela tela izaziva naruženje, gubitak funkcije, gubitak senzacije i gubitak telesne šeme. Ljudsko telo, njegov anatomski i funkcionalni integritet, njegov izgled u toku aktivnosti i u mirovanja, njegova lepota, zakonom su zaštićena dobra a njihovo oštećenje povlači za sobom zakonsku odgovornost. Čovek poseduje doživljaj vlastitog telesnog integriteta. Ukoliko telesni izgled i/ili njegove funkcije budu promenjeni, nastaje kvalitativno novi doživljaj tog novog stanja.

Negativne telesne promene praćene su negativnim emocionalnim doživljajima. Fizićki stresor uzrokuje telesnu povredu koja menja telesni integritet ili njegove funkcije. Na takvom terenu nastaje kompleks negativnih emocija koji ćini suštinu duševnog bola. Naruženost je kompleksan fenomen koji sadrži organski, funkcionalni i psihološki supstrat. Organski supstrat ćini povreda odnosno stanje posle zalećene povrede (ožiljci, gubitak ekstremiteta ili drugog dela tela). Funkcionalni ispadi su ćesta ali ne i obavezna prateća pojava. Ukoliko postoje, onda usloŹnjavaju problem naruženja. Nova telesna šema i gubitak pojedinih telesnih funkcija zahtevaj od lićnosti uspostavljanje psihosomatske ravnoteže na jednom nivou, na nivou manjeg ili većeg hendikepa. Potrebno je utvrditi u kojoj meri postoji naruženost sklada tela i funkcije tela i u kojoj meri te promene stvaraju neprijatnost kod oštećenog. Naruženost odnosno narušena telesna celovitost, kao Źivotni događaj izvan uobićajenog ljudskog iskustva, već sam po sebi sadrži visoki stresogeni potencijal i znaćajno utiće na psihićko funkcionisanje (4). Amputacija palca i kaŹiprsta, amputacija ruke na podlakatnom nivou – bitno menjaju opšte i posebne poslovne sposobnosti oštećene osobe i taj deficit u funkcionisanju se vidi i sam po sebi predstavlja naruženje. Šaka je vaŹna i izloŹena pri rukovanju, pisanju, uzimanju hrane i pića i brojnim drugim svakodnevnim aktivnostima.

Amputacija ili samo skraćenje donjih ekstremiteta menjaju hod osobe, njen stav i drŹanje tela i veoma su uoćljivi. Nekada je moguće adaptirati protezu na amputacioni patrljak, a nekada takva mogućnost ne postoji. Tada je osoba prinuđena da koristi druga pomagala, npr. štake ili invalidska kolica. Za sada ne postoji standard u proceni naruženosti osoba koje su imale gubitak dela tela ili amputaciju ekstremiteta.

Ako govorimo o simptomima neuroloških oboljenja, mogu se manifestovati kroz promenu mimike lica, izraza lica, stava tela, *simetrije* lica i tela kao i poloŹaja pojedinih delova tela u odnosu na druge. Takođe, potpuna oduzetosti ili smanjena pokretljivost određenih delova tela, tremor, nevoljni pokreti, oteŹan i nerazumljiv govor, nevoljni ili bizarni pokreti, razrokost i sl. mogu doprineti naruženju. Korišćenje pomagala (invalidskih kolica, štake, ortoze),– znaćajno doprinose naruženju osobe (1,22).

Kako ožiljci doprinose naruženju? Operacije uvek za sobom ostavljaju ožiljke, manje ili više vidljive. Rekonstruktivne operacije imaju za cilj da vrate i funkciju i poŹeljan izgled. Kod njih, ćesto je izgled samo poboljšan ali zauvek ostaju tragovi povrede i

operacije. Estetske operacije po pravilu ostavljaju jedva primetne ožiljke. Ukoliko dođe do komplikacija i naruženja ili zbog prirode operacije ili zbog neiskustva hirurga, pacijent ima pravo na naknadu nematerijalne štete za duševni bol zbog naruženosti. Pacijent koji želi estetsku operaciju, ima najčešće velika očekivanja, nada se da će mu operacija doneti rezultat koji prevazilazi njegovu prirodnu lepotu. Ako je hirurg odvojio dovoljno vremena da razume šta pacijent želi a šta od toga hirurg može da uradi - neće biti spora. Međutim, ako se mogućnosti hirurga i očekivanja pacijenta nisu poklopila, često se dešava da pacijent bude nezadovoljan. Takve situacije su moguće i kad se trećem licu koji posmatra sa strane, čini da je rezultat estetske operacije sasvim dobar jer je naruženje veoma malo ili jedva primetno. Ipak, doživljaj naruženja osobe koja se podvrgla estetskoj operaciji, može biti dramatičan i predimenzioniran što još jednom potvrđuje da sud naruženje mora posmatrati i procenjivati u korelaciji sa ličnim doživljajem naruženja oštećene osobe odnosno njenim psihičkim statusom (9,10). Naruženje kod ovakvih operacija se uglavnom karakteriše *asimetrijom*. U plastičnoj hirurgiji i u proceni estetskog efekta operacija, a takođe i u proceni stepena naruženja od najveće važnosti je sagitalna osa simetrije koja deli telo na dve simetrične polovine, levu i desnu. Ta simetrija je samo uslovna, nikada nije apsolutna jer postoje prirodne razlike u inervaciji i razvijenosti dve polovine tela. Sudsko-medicinski značaj simetrije tela je u tome što se u toku veštačenja procenjuje simetričnost leve i desne polovine tela posle neke povrede, operacije ili bolesti u odnosu na stanje pre toga. Retko, nakon estetske operacije naruženje može biti veoma veliko a često naruženja uopšte nema već se radi o manjkavostima, manim odstupanjima koje prirodno postoje na svakom od nas, sa kojima živimo i ne primećujemo ih.

Misija stručnjaka je da što objektivnije procene naruženost i duševni bol koji oštećeni trpi zbog naruženosti. Tako Franchitto N. I saradnici zaključuju: „Ekspertski izveštaj sudu radi se na osnovu preciznog kliničkog pregleda i sadrži stručno mišljenje - ekspertizu (10). Važno je da veštačenje naruženja rade specijalisti određene struke: hirurzi plastičari ako su u pitanju ožiljci od opekotina, neurolog ako se radi o neurološkom deficitu, maksilofacijalni hirurg ili ortoped. „Iako je često naruženje jasno i očigledno, teško je utvrditi objektivne kriterijume za procenu stepena naruženja zbog širokog spektra situacija koje imamo kod ovakvih pacijenata“ (10).

Dakle, postoji preporuke u vezi sa tim koje specijalnosti treba da bude veštak koji procenjuje pojedine vrste naruženja ali ne postoji i zakonska obaveza koju bi u tom smislu morao da poštuje organ koji određuje konkretno veštačenje. Takođe, jasno se konstatuje da ne postoje objektivni kriterijumi za procenu stepena naruženja. Zbog svega toga, naruženost i veštačenje naruženosti ostaje nedovoljno osvetljen problem.

U pripremi istraživanja iz raspoložive literature proučavi smo klasifikaciju naruženja koju su dali sudski veštaci. Pronašli smo da je klasifikacija izvršena prema lokalizaciji, prema organu ili sistemu organa i da je napisana u formi preporuke. Evo primera te podele:

1.Ožiljci na koži:

- a. Ožiljci uredno zarasli, mogu se proglasiti kozmetskim defektom, naruženost lakog stepena;
- b. Veliki i nepravilni ožiljci nastali zarastanjem *per secundam*, ožiljci iznad ravni kože, a ograničeni na prostor ožiljka (hipertrofični ožiljci) ubrajaju se u naruženost srednjeg stepena ili nagrđenost;
- c. Ožiljci vrlo velike površine, keloidni ožiljci, ožiljci sa fistulom, svakako se ubrajaju u naruženost jakog stepena tj.unakaženost (4).

2.Gubitak kose i obrva:

- a. Ova naruženja, u zavisnosti od površine koju zahvataju treba kvalifikovati kao naruženost srednjeg ili jakog stepena (4).

3.Povrede lica,usta i zuba:

- a. Paraliza ličnog živca (n.facialisa) daje izraženu naruženost;
- b. Tremor, balavost, nekoordinirani i nekontrolisani pokreti naruženost lakog i srednjeg stepena (4);
- c. Gubitak dela sekutića ili očnjaka se kvalifikuje kao naruženost malog stepena (23);
- d. Prelom više od 1/3 sekutića ili očnjaka je naruženost srednjeg stepena (23);
- e. Prelom tri i više prednjih zuba sa i bez oštećenja vilice je naruženost jakog stepena_(4,23).

4.Povrede oka i kapaka:

- a. Ožiljci na kapcima, zamućenje rožnjače, egzoftalmus, enoftalmus, promena položaja očne jabučice, mogu dati naruženje lakog, srednjeg i jakog intenziteta (17);

Kod gubitak oka (anoftalmus) koji je estetski korigovan dobro adaptiranom protezom, postoji lako naruženje;

- b. Ako je anoftalmus bez estetske proteze – to je jako naruženje (17).

5. Ušna školjka i gluvoća:

- a. Delimični ili popuni gubitak ušne školjke kvalifikuje se kao naruženost srednjeg odnosno jakog stepena;
- b. Nagluvost i gluvoća pri povredi srednjeg i unutrašnjeg uva, nošenje slušnog aparata i oštećenje kranijalnih živaca pri frakturi temporalne kosti uzrok su naruženosti lakog, srednjeg odnosno jakog stepena (4).

6.Grknjan:

Gubitak glasa i nošenje kanile, uzrokuju srednje i jako naruženje (24).

7.Nos:

Delimični ili potpuni nedostatak nosa dovode do jake naruženosti i unakaženosti (24).

8.Deformacije kostiju:

Kod odraslih – jaka i srednja naruženost (24);

Povrede koštano – zglobnog sistema kod dece ne treba veštačiti dok je razvoj u toku (43).

9.Ožiljak na grudnog košu i na trbuhu:

- a. Ako je ožiljak posledica zarastanja *per primam*, onda je kozmetski defekt;
- b. Ako je do zarastanja *per sekundam*, onda je to naruženje srednjeg stepena;
- c. Defekta mišića, postojanje kile, čine naruženja srednjeg stepena (41,42);
- d. Postojanje stome i fistule na trbušnom zidu dovode naruženosti jakog stepena (4).

10.Dojka:

- a. Asimetrija dojke – mala naruženost;
- b. Deformacija dojke – srednja naruženost;
- c. Amputacija dojke – naruženost jakog stepena (4).

11. Pluća:

- a. Hiperkapnija i kaheksija daju naruženost lakog stepena (4).

12. Povrede gornjih ekstremiteta:

- a. Skraćenje prstiju i kontraktura – srednje naruženje;
- b. Amputacija ruke, ožiljna deformacija šake – veliko naruženje (25).

13. Povrede karlice i donjih ekstremiteta:

- a. Povrede karlice i donjih ekstremiteta sa amputacijom, hipotrofijom mišića, kontrakturom zglobova i skraćanjem ekstremiteta sa oduzetostima mogu dati srednju ili jaku naruženost (4);
- b. Kvadripareza i kvadriplegija, hramanje, skraćenje ekstremiteta, gegav hod, slabija pokretljivost predstavljaju naruženja srednjeg i teškog stepena (26).

14. Genitalije:

- a. gubitak himena, jednog ili oba testisa je naruženje srednjeg stepena;
- b. gubitak polnog uda, vulve, ružni ožiljci i kontraktura polnog uda, nemogućnost kohabitacije kod žene zbog gubitak vagine, materice i jajnika je najteži stepen unakaženost (27, 28).

15. Opekotine i smrzotine:

- a. Kad su opekotine površne, daju samo kratkotrajnu naruženost;
- b. Kad su opekotine IIb i III stepena dovode do povrede derma što uvek daje neravne ožiljke. Od površine te povrede zavisi da li je naruženost srednjeg ili jakog stepena (29).

Zaključili smo da postoji više problema gradacije naruženja koje su objektivne i subjektivne prirode. Objektivni problemi gradacije su: veliki broj i heterogenost naruženja kao i terminološka nepreciznost i terminološke protivrečnosti. Subjektivni problem gradacije su: različite ocene različitih lekara veštaka za isto naruženje ili istu grupu naruženja. Prema Zakonu o obligacionim odnosima ("Sl.listu SRJ", br.31/93 čl.200.) naruženje treba gradirati kao: malo naruženje, srednje naruženje, veliko i veoma veliko naruženje.

Istražili smo gradaciju naruženja u sudskomedicinskim veštačenjima (30) kao i gradacije koje u literature lekari, sudski veštaci, preporučuju (11). Navodimo neke od njih.

Prva gradacija:

1. Unakaženost:

- a. *Bitna unakaženost* je najteži oblik estetske izmenjenosti i na posmatrača ostavlja utisak grozote, gađenja, žaljenja.
- b. *Blaži stepen unakaženosti* ako na posmatrača ostavlja neprijatan utisak;
- c. *Najblaži stepen unakaženosti* se definiše kao kozmetički defect (4).

2. Estetska izmenjenost - odnosi se na sve delove tela a ne samo na vidljive (4).

Druga gradacija:

Naruženost:

- a. naruženost *lakog* stepena,
- b. naruženost *lakog* stepena prema srednjem stepenu,
- c. naruženost *srednjeg* stepena,
- d. naruženost *srednjeg* stepena prema jakom stepenu,
- e. naruženost *jakog* stepena (4).

Treća gradacija:

- a. *unakaženost*-jako naruženje,
- b. *nagrđenost*-srednje naruženje,
- c. *kozmetički defect* - slabo (malo) naruženje (4).

Četvrta gradacija:

Naruženost od opekotina IIb stepena:

- a. naruženost *lakog* stepena,
- b. naruženost *srednjeg* stepena,
- c. naruženost *teškog* stepena (4).

Naruženost kao posledicu opekotine III stepena:

- a. unakaženje *lakog* stepena,

- b. unakaženje srednjeg stepena
- c. unakaženje teškog stepena (29).

Peta gradacija:

Naruženost:

- a. naruženost manjeg stepena,
- b. naruženost većeg stepena,
- c. naruženost izraženog stepena,
- d. naruženost znatnog stepena (31).

Šesta gradacija:

Postoje pokušaji da se u isto vreme procene i duševni bolovi koji nastaju zbog naruženosti i sama naruženost:

- a) naruženost vrlo uočljiva trećim licima;
- b) uočljiva samo ponekad (ukućanima i na plaži).
 - a. Duševni bolovi *jakog* stepena;
 - b. duševni bolovi *srednjeg* stepena;
 - c. duševni bolovi *lakog* stepen (4).

Proučavali smo sve aspekte naruženja među kojima su:

Istorijsko – sociološki aspekt naruženja: U najranijoj ljudskoj istoriji, na naruženje se gledalo kao na žrtvu, kaznu i greh. Naš čuveni pisac i akademik Matija Bećković, govori o značaju celovitosti lica, odnosno imanja ili nemanja nosa kao odrazu ponosa, poštenja i časti...”U Crnoj Gori se i danas kaže: “ Čuvam ovo malo nosa!”,to jest, poštenja, ili “dok mi je ovo dva prsta nosa!”,ili “nek mi se niko nosa ne dodiruje!” - kako mu nebi čast narušio (32).

Naruženje kao žrtva: Grčki historičar Herodot (V vek pre n.e.) opisujući drugo zauzimanje Vavilona od Persijanaca, propoveda o jednom od najsposobnijih persijskih vojskovođa Zopiru koji je ponudio pomoć persijskom vladaru Dariju uveravajući ga kako će doslovno sam osvojiti Vavilon. On je sebi odsekao nos i uši i takav prebegao Vaviloncima. Tvrdio je da mu je to učinjeno po naređenju cara Darija. Tako je zadobio poverenje Vavilonaca, preuzeo odbranu u svoje ruke i u dogovorenom trenutku širom

otvorio teške kapije Vavilona. Grad je bio osvojen. Car Darije je bogato nagradio svog smelog vojskovođu i jednako isticao da niko od Persijanaca ni pre ni posle Zopira nije učinio veći podvig ali da bi više voleo Zopira neunakaženog nego da mu je osvojio još dvadeset Vavilona (32)!

Naruženje kao kazna: Mnoge civilizacije u okvirima svojih zakona predviđale su i kaznene mere sakaćenja. Takvi propisi nalaze se još u Hamurabijevim zakonima iz 1700 godine pre nove ere. Zakon je propisivao da se osuđena osoba može kazniti odsecanjem ućiju, odsecanjem grudi, lomljenjem kostiju, vađenjem očiju... U Indiji je oko 1500 godina pre nove ere opisan rekonstruktivni hirurški metod obnove nosa pomoći čeonog režnja pošto je u to doba ženama odsecan nos ako su bile optužene za prevaru (32). Naravno, lekar koji je uspeo da napravi nos kažnjenoj ženi, nije bio popularan u društvu jer je tim postupkom, umanjio značaj kazne koja je sprovedena i zato je bio progonjen. U Srbiji, u XIV veku Dušanov zakonik bio je najviši pravni akt napisan po ugledu na vizantijske propise tog vremena. Dušanovim zakonikom prihvaćen je vizantijski sistem kazni pa i kazna sakaćenja. Sakaćenje je podrazumevalo da se odseca onaj deo tela kojim je izvršeno krivično delo (ruka, jezik i sl.) (32). Kod muslimana, šerijatsko pravo nije poznavalo ovu vrstu telesnih kazni. Posle prodora turaka na Balkan, u drugoj polovini XV veka, sultan Mehmed II i sultan Sulejman (koji je dobio nadimak "Zakonodavac"), doneli su kanune, zakone, koji uvode kazne kao što su žigosanje, "paranje nosa" i "kidanje ušiju" (32).

Naruženje kao greh: Unakaženost lica oduvek je smatrana znakom teške bolesti a bolest kaznom za počinjen greh. Lepra ili guba, postojala je još u antičkom svetu. Mnogi drevni narodi Vavilonci, Persijanci, Jevreji – sprovodili su društvenu izolaciju obolelih. U Evropi je tokom srednjeg veka, više od 1000 godina vršena stroga izolacija leproznih. To nije bilo samo zbog mogućeg širenja zaraze već i zbog toga što su leprozni činili poseban sloj prezrenih. Živeli su u izolovanim oblastima a kada bi se kretali u blizini naseobina "zdravih" morali su da imaju zvona i čegrtaljke kojima bi upozoravali na svoje prisustvo. Takođe, morali su da nose maske od platna kako bi svoje lice opustošeno bolešću, sakrili od pogleda prolaznika. Krajem XVII veka, francuski kralj Luj XIV izdaje naredbu kojom se ukida strogi postupak protiv leproznih i njihovih potomaka što predstavlja pisani document o odnosu prema naruženima (32). Takođe, u Evropi, u XIV veku, veku renesanse, kad je kuga utihnula a sifilis se rasplamsao,

katolička crkva tumačila je pandemiju sifilisa kao kaznu za moralnu pokvarenost. Žrtve trećeg stadijuma luesa postajale su najuverljiviji dokaz razvrata i greha. Sifilis se tada javljao u vrlo teškim oblicima, sa pojavom tumora koji su se raspadali i velikim gubicima tkiva na licu i telu. U Andrićevoj “Tavničkoj hronici”, lekar, uhoda, jedna od najopskurnijih ličnosti u ovom delu, imao je odvratnost prema teškim bolesnicima, a dugo bolovanje uzimao je donekle i kao ličnu uvredu. Takvo njegovo ponašanje je u to vreme, bilo društveno prihvatljivo i očekivano. Smatrao je da ti teški bolesnici treba da reše: ulevo ili udesno, među zdrave ili među mrtve (33).” Na žalost, i danas još uvek postoje delovi sveta gde je naruženje žrtva, greh i kazna.

Psihološki aspekti naruženja: U Srbiji, veštačenje nematerijalne štete pa i duševnog bola zbog naruženja najčešće obavljaju specijalisti sudske medicine, specijalisti ortopedije, fizikalne medicine, psihijatri i hirurzi plastičari. Da li je duševni bol uvek srazmeran stepenu naruženja? Duševni bol može biti veliki i ako je naruženje malo i obrnuto. Da li sudski veštak koji nije psihijatar može da proceni osobine ličnosti oštećenog, način reagovanja na naruženje, sklonost ka duševnim oboljenima u trenutku veštačenja i da li može da predvidi evoluciju duševnog bola i psihičkih smetnji u budućnosti? Da li je opravdano angažovati psihijatra samo kad se radi o očiglednom velikim naruženjima ili je psihijatar uvek potreban kao deo tima koji veštači duševni bol zbog naruženja? Upravo zbog složenosti problema “veštačenje bola i unakaženosti moraju raditi lekarske komisije koje bi se sastojale od najmanje tri lekara: dva bi bila specijaliste za sudsku medicine i psihijatriju a jedan specijalista za “bazičnu” povredu” (11). Kod veštačenja naruženja utvrđuje se njeno postojanje, stepen i trajnost, na osnovu subjektivnih i objektivnih parametara. Treba nastojati da se usposatavi što više objektivnih na račun subjektivnih pokazatelja (11).

Pravni aspekt naruženja: Poznato je i zakonom regulisano da oštećeni ima pravo na novčanu naknadu za duševni bol koji trpi zbog naruženja (Zakon o obligacionim odnosima, “Sl. listu SRJ”, br. 31/93 čl. 200.) Zakon definiše da – “pravo na naknadu nematerijalne štete zbog naruženosti pripada svakom licu, kod koga je nastupila naruženost, jer je prirodno da ono zbog toga trpi psihičke patnje. Od stepena naruženosti i dela tela na kome se nalazi naruženost, zavisiće i stepen psihičkih patnji i njihova opravdanost. Naruženost se manifestuje u obliku gubitka ili oštećenja nekog dela tela, zbog čega oštećeni trpi duševne bolove, za šta mu pripada pravo na novčanu

naknadu. Osnov na novčanu naknadu pri tom nije samo u tome, da li i u kojoj meri izmenjena spoljašnost oštećenog izaziva odbojnost-gađenje okoline, sažaljenje ili na drugi način skreće pažnju, već se uzimaju u obzir i subjektivna merila o uticaju svih elemenata. Pri dosuđivanju novčane naknade, odmeravajući njenu visinu, sud je obavezan da vodi računa posebno o činjenici koji deo tela oštećenog je naružen. Promene na licu svakako predstavljaju naruženost jakog stepena, koja posebno s obzirom na lokalizaciju, zbog izloženosti okolini, prouzrokuje kod povređenog duševne bolove i stvara kompleks inferiornosti, za šta mu, kao za poseban vid nematerijalne štete, pripada pravo na pravičnu novčanu naknadu (4).

U Uredbi o naknadi štete nad licima “ Službeni glasnik Republike Srbije” br. 34/10. (čl.14. st.611.) stoji da se duševni bol zbog naruženosti izražava u trajnom subjektivnom osećanju, odnosno patnji koju trpi oštećeni, zbog nastalih promena usled povređivanja koje se izražavaju u tome što mu je izmenjen lik koji se ne može poboljšati bilo kakvim medicinskim tretmanima, promenjeno držanje tela (iskrivljenost, paraliza određenih delova tela, skraćenje ili gubitak pojedinih delova tela) koje nije moguće otkloniti i koje je vidljivo, promene na telu koje su vidljive u određenim prilikama (na plaži, pri bavljenju sportskim aktivnostima i u drugim situacijama u kojima oštećeni izlaže povređene delove tela pogledima prisutnih što izaziva pojačano intresovanje, zgražavanje ili sažaljenje istih).Visina naknade za duševni bol zbog naruženosti zavisi od trajnih posledica ,a koje se ogledaju u narušavanju dotadašnjeg izgleda i sklada tela, odnosno neke telesne funkcije, a određuje se uzimajući u obzir izmenjeni izgled i sklad tela, odnosno poremećaj telesne funkcije, uzrast, pol, zanimanje oštećenog lica kao i zahvaćeni deo tela i ispoljeni stepen naruženosti. Takođe u pojedinim izvorima se navodi da treba uzeti u obzir i estetske, etičke i kulturne običaje sredine u kojoj živi oštećeni. Adolescenti su posebno vulnerabilni na stanje naruženja jer im naruženje otežava emocionalno sazrevanje i prihvatanje od strane vršnjaka. Takođe, iz egzistencijalnih razloga, javne ličnosti, umetnici, manekeni, teže od drugih podnose naruženje (4) .

Prouzrokovanje štete drugome, stvara osnov za vođenje građanskopravnog postupka radi naknade štete. Dve vrste štete poznajemo, materijalnu i nematerijalnu. Za razliku od materijalne štete koja nastaje objektivno, nematerijalna šteta nastaje u ličnosti oštećenog kao poremećaj psihičke i emocionalne ravnoteže. Stoga se može reći da je

materijalna šteta događaj a nematerijalna šteta doživljaj i to težak, mučan i onespokojavajući (34). Ipak, ovaj osnovni princip pravičnosti se dosta dugo i dosta sporo probija kroz pravnu praksu. U odredbama Građanskog zakonika za Kraljevinu Srbiju (SZG) iz 1844. povreda ličnih dobara dobila je zaštitu na našim prostorima. Tako je u paragrafu 820,821,822 piše: " *Ko drugog rani, osakati ili povredu tela nanese, taj plaća sve troškove za lečenje; pa i za sluge koji zbog toga ovaj gubi, i još za pretrpljene bolove, ako se zahteva, srazmernu naplatu čini.*" Daljom evolucijom pravne prakse išlo se u pravcu priznavanja i postupnog proširenja prava na naknadu (nematerijalne) štete. Pre gotovo četiri decenije, u tadašnjoj SFR Jugoslaviji, 1978 godine, usvojen je Zakon o obligacionim odnosima koji je i danas osnov obligacionog zakonodavstva u Republici Srbiji. Ovim zakonom definisani su svi oblici nematerijalne štete u koje spada i *duševni bol zbog naruženja*. Prema članu 155. Zakona o obligacionim odnosima i materijalna i nematerijalna šteta može se ispoljiti *kao postojeća i kao buduća* i zbog toga materijalnu naknadu sud može dosuditi kada se štetne posledice u psihičkog oštećenog još nisu ispoljile ali je izvesno da će nastati u budućnosti (čl.200) (35,44).

Iako se čini da su brojne protivrečnosti u vezi naruženja, prevaziđene, u savremenim uslovima još uvek postoji mnogo dilema.

Postupak procene stepena naruženja obavlja se na osnovu pregleda oštećene osobe, uvidom u medicinsku dokumentaciju, na osnovu podataka koje daje oštećena kao i na osnovu dokaza koji su izvedeni tokom postupka. Veštačenje se obavlja na osnovu *objektivna merila* kao što su: utvrđena izmenjenost spoljašnjosti oštećenog, njena uočljivost, odnosno vidljivost, obim i mogućnosti pokrivanja, starost i pol oštećenog. Prilikom pregleda, uzimaju se kao bitne i promene koje su *posredno vezane sa spoljašnjošću oštećenog* a to su: trajno korišćenje štaka i vezanost za invalidska kolica (1,3). S druge strane, *subjektivna merila* predstavljena su uticajem naruženja na psihičku ravnotežu oštećenog. Zbog toga, u veštačenju duševnog bola zbog naruženja, uvek treba da učestvuje i veštak psihijatar.

Veštačenje naruženja ima dva dela: 1. Konstatovanje naruženja i opis naruženja koje uključuje – merenje dužine i širina ožiljka, beleženje bitnih svojstava ožiljka (jako izraženo keloidno tkivo, retrakcija kože, postojanje fistula sa sekrecijom), merenje skraćanja noge, procenu umanjenja pokreta u zlobu, odnosno ograničenje pokreta u

stepenima, nedostatak dela tela. (3) 2. Procena psihičkih posledica naruženja koji ima dva dela: a) procenu - cenjenje psihičkih posledica samog naruženja (subjektivna reperkusija objektivnog naruženja); b) procenu - cenjenje osobina nosioca naruženja (životna dob, pol, bračno stanje, životne perspektive i zanimanje) (3). U praksi se pregled oštećenog ne odvija po određenom protokolu (nekada se veštači samo na osnovu medicinske dokumentacije, bez pregleda) i nije obavezna fotodokumentacija.

Oštećeni prilikom pregleda, na sebi nema odevne predmete niti obuću, u stojećem stavu, prema potrebi u sedećem i ležećem položaju ako tada posebno dolazi do izražaja naruženje koje ima. Takođe, naruženje treba posmatrati i u pokretu, npr. u hodu ili prilikom drugih aktivnosti ako je tada naruženje posebno primetno. Sva naruženja koje oštećeni ima treba slikati (11) kao i telo u celini na udaljenosti do 50 cm što je područje intimne zone i sa udaljenosti od 3m što se smatra uobičajenom distancom u svakodnevnom socijalnim kontaktima, sa i bez garderobe. Ukoliko su naruženja lokalizovana na licu, posebno treba obratiti pažnju na primetnost tog naruženju u miru i u toku ekspresije lica npr., izgled lica u toku gledanja, disanja, govora, žvakanja i upotrebe mimične musculature. Treba naglasiti da je nekada samo izmenjen govor odraz naruženja koji je nastao zbog neke od povreda govornog aparata što takođe treba uzeti u obzir. Ukoliko su naruženja vezana za defekte kože, skeletne musculature, mekih tkiva i zglobova, potrebno je posmatrati i slikati vidljivost tih oštećenja prilikom različitih aktivnosti. Kada postoji neurološki poremećaj neohodno je ispitati motornu, senzitivnu i vegetativnu funkciju određenim testovima. Umanjenje neke od funkcija će biti dokaz koji potkrepljuje tvrdnju veštaka da nastali funkcionalni deficit dovodi do asimetričnog funkcionisanja i naruženja. Dokaz o deficitu funkcije telesne musculature i zglobova, sama po sebi nije dokaz da naruženje postoji, uglavnom je dokaz smanjene životne aktivnosti. Za veštačenje je neophodno imati fotografije koje pokazuju kao je osoba izgledala pre povrede ili bolesti (4). Takođe, pri pregledu oštećenog uvek treba notirati postojanje terapijski načinjenih otvora na površini tela (npr. traheostome, gastrostome, kolostome), zatim nastalih fistula čiji je otvor vidljiv na koži, kao i postojanje hroničnih rane na koži. Naruženjem se može smatrati i prekrivenost tela benignim ili malignim tumorima kože kao i rasprostranjenost hroničnih zapaljenskih procesa na koži.

Metod distance je još uvek validan metod (10) jer uzima u obzir način na koji nas drugi vide. Dve distance se koriste u toku tog kliničkog ispitivanja i to: posmatranje sa udaljenosti od 50cm što se smatra intimnom zonom (ono što vide osobe koje su nam u blizini) i sa udaljenosti od 3m što se definiše kao „socijalna udaljenost“. Ispitivanje vrši stručnjak pri normalnom svetlu, ispitanik se posmatra gledano frontalno i sa strane. Parametri koji se prate na te dve udaljenosti i iz dva navedena pravca su: neujednačenost pigmentacije, neujednačenost površine ili reljefnost, deformitet ključnih tačaka (kontrakture) i ulceracije. Prednost ove metode (koja se u literaturi navodi) je što procenu može da vrši osoba koja nema medicinsku kvalifikaciju (10).

Ipak, treba naglasiti da ne postoji opšte prihvatljiv system opisa, klasifikacije i merenja naruženja kao i duševnog bola zbog naruženja (11). Takođe, ne postoji naučno opravdana terminologija da se određena naruženost nazove kozmetskom, da se oglasi za nagrđenost ili unakaženost (1) a pomenutu termini se svakodnevno koriste i u pisanoj formi veštačenja i u toku usmenog izlaganja na sudu.

Uočili smo da postoje mnogobrojne dileme - sporna pitanja u sudskoj praksi pri proceni naruženja kao što je na primer dilema da li je naruženost-fizički ili duševni pojam. Različite osobe mogu potpuno različito da reaguju na ista ili slična naruženja. Zapravo, procena načina reakcije neke konkretne osobe na nastalo naruženje predstavlja najosetljiviji deo veštačenja pa ga je zato i najteže definisati. Veštak vidi osobu koja je naružena ali nema podatke o njenom ponašanju, komunikaciji sa drugim osobama i njenim navikama pre povređivanja. Ako se mogu verifikovati smetnje kao što su nesanica, anksiozna stanja, izrazite promene telesne težine, promena navika i slično, sve to može upućivati na zaključak postojanju poremećaja u duševnom skladu. Ako su nastale promene vremenski nesumljivo vezane za povredu može se sa velikom verovatnoćom ceniti da su one posledice te povrede i vrednovati ih kao nematerijalnu štetu (29). Dakle, prvo bi trebalo konstatovati da naruženje postoji, potom studiozno ispitati da li kod oštećenog postoji poremećaj duševnog sklada a sa tim u vezi i da li trpi duševni bol zbog naruženja. Tek nakon toga se može uraditi veštačenje naruženja i duševnog bola zbog naruženja.

Kvalifikacija naruženja u kontekstu starosti, pola, zanimanja i životnog okruženja: Kad su u pitanju starost i pol oštećenog, nesporno je da će mlađe osobe teže podneti svoju

naruženost nego starije osobe. Takođe, osobe koje imaju javne nastupe glumci, manekeni i sl. po pravilu teže podnose svoje naruženje od osoba koje nemaju takvo zanimanje a kod kojih postoji slično naruženje. Veštak u sudskomedicinskom veštačenju treba da da projekciju samog naruženja i duševnog bola kod oštećene osobe u budućim fazama života, i da objasni kakav značaj će naruženje imati za oštećenog u budućnosti.

Običaji u sredini gde oštećena osoba živi mogu biti od značaja za njen duševni život sa naruženjem (11). Sve to može uticati da duševna bol oštećenog bude intenzivnija ali samu naruženost treba posmatrati i ocenjivati nezavisno od ovih subjektivnih karakteristika a subjektivne karakteristike treba predložiti sudu.

Objektivnost sudskog veštaka: Procena veštaka se uglavnom zasniva na pregleda oštećenog, uvidu u medicinsku i drugu raspoloživu dokumentaciju, povremeno na analizi fotografija nastalih pre i posle povrede i sl., Na procenu utiču stručno znanje, profesionalno i životno iskustvo veštaka i njegovi estetski kriterijumi (11). Takođe, u starijoj literaturi, autor Borislav Kapamadžija postavlja pitanje da li se u veštačenje mora uključiti specijalista psihijatrije ili je dovoljno životno iskustvo sudije i specijaliste sudske medicine (3). Ova dilema je ostala aktuelna i danas, dvadesetpet godina posle. Objektivizacija u veštačenju naruženosti, moguća je uvođenjem opšte prihvaćenih i na dokazima zasnovanih standarda kao i primenom protokola, odnosno definisanog pristupa u postupku sudsko medicinskog veštačenja naruženja.

Kvalifikacija povrede ne mora biti u srazmeri sa kvalifikacijom naruženja: Nigde nema toliko mimoilaženja u prvobitnoj i kasnijoj proceni kao kod naruženja. Na primer, u vreme nanošenja neke povrede po medicinskim kriterijumima, ta povreda spada u lake telesne povrede, ali ako je povreda u predelu lica, naruženje izaziva neprijatan utisak kod posmatrača i takvo naruženje se može kvalifikovati kao veoma veliko naruženje (11). Na ovom mestu treba ponoviti da se veštačenje duševnog bola zbog naruženja, po pravilu sprovodi kad je završeno lečenje i kad su iscrpljene mogućnosti rekonstrukcije narušenog ili izgubljenog dela tela i kad je završeno sazrevanje ožiljka. Još treba naglasiti da težina povrede ne korelira sa težinom naruženja niti sa duševnim bolom zbog naruženja. Zbog toga svaku od ovih stavki treba posebno razmatrati.

Operativna korekcija naruženja: U sudskom procesu i veštačenju naruženja treba definisati da li se radi o *privremenom* naruženju koje se može ukloniti ili umanjiti nekom plastičnom operacijom ili se radi o *trajnom naruženju*. Naruženje se može okarakterisati kao privremeno ako postoji hirurška procedura kojom se naruženje može otkloniti, ako izvođenjem te operacije *nema nikakve opasnosti za zdravlje ili život pacijenta* i ako nema finansijskih ili drugih prepreka da se ovakava intervencija obavi. Nakon takve korekcije, ili ako ona nije moguća iz opravdanih razloga, naruženost se može okarakterisati kao trajna (4). Na ovom mestu treba reći da ne postoji operacija koja nema nikakve opasnosti po zdravlje i život pacijenta, kao i to da većina operacija podrazumeva materijalne troškove (operacija gde troškovi nisu pokriveni osnovnim zdravstvenim osiguranjem, odsustvo sa posla i dr.). Takođe, treba naglasiti da iza svake rekonstrukcije zaostaje ožiljak tako da naruženost može biti manja ali često nije potpuno uklonjena.

Protetika i prikrivanje naruženja: Mogućnost dobrog prikrivanja naruženja garderobom i protetskim pomagalicama treba zabeležiti u veštačenju i predložiti sudu ali to ne mora obavezno da utiče na visinu odštete koju oštećeni dobija ili da zbog toga oštećeni ne dobije nikakvu naknadu (11). Treba razlikovati prikrivanje naruženosti od uklanjanja naruženosti ili umanjavanja naruženosti. Ni jedno naruženje se ne može uvek i apsolutno prikriti (npr. pred partnerom, na plaži i sl.). Svako protetsko rešenje (veštačko oko, perika, zubna proteza, proteze zglobova, ortoze za ruke i noge, spoljašnja proteza dojke, spoljašnja proteza dojke) ne uklanja trajno naruženost i ne umanjuje bitno duševne bolove koje osoba trpi (4). Na primer kod amputacije dojke, nije bitno da li postoji proteza koja spolja kamuflira taj nedostatak kod mlade žene – ona će u nekim prilikama kada nije odevena, imati velike psihičke patnje zbog postojećeg nedostatka. Protetsko pomagalo je predmet koje oštećena osoba oseća kao strano telo. Duševni bol oštećene osobe korišćenjem protetskog pomagala možda može biti manji nego u slučaju nekorišćenja protetskog pomagala ali to treba da potvrdi psihijatar svojim veštačenjem (4).

Duševni bol zbog naruženja slepe osobe: Postavlja se pitanje da li čovek koji je slep može trpeti bol zbog svog naruženja koje ne vidi? U dosadašnjim razmatranjima prevladuje stav da slep čovek ne vidi svoje naruženje. Ovde opet treba naglasiti da ne procenjujemo duševni bol zbog smanjenje životne aktivnosti, odnosno gubitka vida, već

naruženost. Vid je samo jedno od čula sa kojim možemo detektovati svoje naruženje. Dodirom ruke slep čovek može opipati reljefni ožiljak na svom ili tuđem telu. Čulom sluha slep čovek može saznati kako njegova okolina reaguje na njegovo naruženje, može čuti pogrdne reči i shvatiti podsmeš okoline ili pak preteranu pažnju koja je još jedan dokaz, podesećanje na postojeći hendikep i naruženje.

Duševna bol zbog naruženja kod osobe sa poremećajem svesti: Nesporno, kod osobe koja trajno ima neki od poremećaja svesti, osoba koja ima poremećeno opažanje, postoji mogućnost da ona ne može da trpi duševni bol zbog naruženosti ali takvu konstataciju može dati neurolog odnosno psihijatar. Potrebno je načiniti distinkciju između mogućnosti registrovanja i opažanja naruženja s jedne strane i mogućnost oštećenog da saopšti ono što vidi i oseća kao i da se izrazi o tome da li trpi duševni bol zbog naruženja, sa druge strane. Postoje neurološka oštećenja kada osoba može da vidi, razume šta vidi i oseća duševni bol zbog toga ali nije u stanju da to saopšti. Specijalista psihijatar zajedno sa neurologom može doneti najkompetentnije mišljenje o ovom problemu.

Sudskomedicinski značaj abnormalnog ožiljka (keloid i hipertrofični ožiljak): U sudskomedicinskim veštačenjima se može zapaziti da se veoma često za keloidni ožiljak proglašava svaki ožiljak koji je reljefni, koji je iznad nivoa kože, koji je crven i bolan. Poznato je da "Često postoji dilema kako kvalifikovati *keloidne* ožiljke, iznad nivoa kože koji nisu posledica produženog zarastanja "per secundam", koji su često obimniji od prvobinog ožiljka, koji se vremenom uvećavaju, menjaju boju i bole i koji se javljaju kod osoba koje imaju posebnu sklonost ka takvim ožiljcima bez obzira na veličinu povrede" (5,11).

Keloidni ožiljci se obično javljaju između desete i tridesete godine života u predelu vrata, poprsja i iza ušiju. Obično nastaju posle operacije ili kao posledica spontane, beznačajne traume a dokazana je i genetska predispozicija. Pored enormnog rasta i naruženja, razvoj keloidnog ožiljka često je praćen bolom, svrabom a moguć je nastanak kontrakture. Sve navedeno, bitno smanjuje kvalitet života osobe koja ima keloidne ožiljke. Ipak, ono što jedino i sigurno razlikuje keloidni od hipertrofičnog ožiljka je to što keloidni ožiljak prelazi granice originalne rane, širi se u okolinu kao tumor i što nema tendenciju regresije (36,37). Hipertrofični ožiljak nastaje na terenu hronične rane,

rane koja je zarastala *per secundam* i ne širi se na okolnu zdravu kožu (39). Nije retkost da hipertrofični ožiljak boli i svrbi ali vremenom ima tendenciju regresije. Još uvek nema jasne histopatološke razlike između ove dve vrste ožiljka čak se prema rezultatima pojedinih istraživanja mogu smatrati sukcesivnim fazama istog fibroproliferativnog procesa u koži (38).

Bez obzira na to o kojoj vrsti ožiljaka se radi, sud procenjuje duševni bol zbog naruženosti i veštačenje obično prihvata tek kad su svi terapijski modaliteti iscrpljeni. Kod hipertrofičnih ožiljaka, uz svakodnevno pridržavanje saveta lekara i primenu terapije, ožiljci po pravili regrediraju posle godinu-dve. S druge strane, kelodni ožiljci se mogu lečiti sa promenljivim uspehom o čemu je potrebno izjašnjenje sudskog veštaka.

Neadekvatnost novčane naknade nematerijalne štete za naruženost: Oštećeni često potražuju finansijsku nadoknadu za duševni bol koji trpe zbog naruženosti što se smatra nematerijalnom štetom (10). Cilj naknade materijalne štete je postizanje reparacije štete. Stoga, visina naknade kod materijalne štete je srazmerna vrednosti izgubljenog materijalnog dobra. Kod naknade nematerijalne štete, naknada nije cilj već sredstvo. Isplatom novčane naknade oštećeni dobija priznanje da je šteta učinjena, odnosno pruža se satisfakcija (35). Pri tome se za takvu naknadu naglašava da je to “pravična naknada”. Uredbom o naknadi štete na licima (Službeni glasnik Republike Srbije, broj 34/10, član 14.) utvrđuje se visina novčanih iznosa, naknade za pretrpljeni duševni bol zbog naruženosti i to:

- 1) laka naruženost – u dinarska protivvrednost do 500 evra
- 2) srednja naruženost – u dinarska protivvrednost do 1000 evra
- 3) velika naruženost – u dinarska protivvrednost do 2000 evra
- 4) naročito veliko naruženje – u dinarska protivvrednost do 3000 evra (35)

Naknada štete zavisi i od toga gde se naruženje nalazi, da li je na “izražajnim” delovima tela (lice, vrat, rameni pojas, ruke u celini, potkolenice) ili “uslovno izražajnim” delovima tela koji su izložena pogledu drugih samo u određenim prilikama (npr. pri intimnom kontaktu sa partnerom, na bazenu ili u toku sportskih aktivnosti). Takođe, uslovno su primetne, samo u pokretu - ljudska silueta i telesno držanje kao i govor, promuklost glasa, fonacija i izmenjena boja glasa posle nasilnog opterećenja (4). Prema

tome na ime nematerijalne štete, oštećeni ne mogu dobiti pravičnu naknadu za deo tela koji su izgubili jer je šteta ne nadoknadiva. Takođe, Zakonom o obligacionim odnosima nije predviđena obaveza da se oštećenom omoguće najbolji uslovi za lečenje koje sam odabere ili proteza koja je nakvalitetnija i koju sam odabere. Po tome aktuelna praksa u našoj zemlji nije izuzetna jer, i u drugim evropskim zemljama oštećeni smatraju da novčana naknada nije adekvatna, da je nepravedna kao i da problem nije dovoljno definisan (38). Postoje stručni medicinski stavovi da “veće iznose naknade treba priznavati kad je naruženost osobito vidljiva, npr. naruženje na licu, gubitak ruke ili noge ili kad postoji jako uočljiva šepavost i slično ” (11). Međutim, nema jasnih stručnih, na dokazima zasnovanih preporuka u tom smislu odnosno smernica o tome da li pomenuta naruženja treba kvalifikovati kao velika ili veoma velika naruženja.

Počeci lečenja i protetike naruženja:U Egipatskim grobnicama, iz trećeg milenijumu pre nove ere, pronađene su veštačke oči,nos i uši ali ne i dokazi da su takve tvorevine (proteze) nošene za života.Verovatnije je da su ugrađivane posmrtno u skladu sa verovanjem da “jedino oni koji nemaju telesni nedostatak mogu da kroče u carstvo Ozirisa”. Prvi pouzdani dokazi o postojanju i korišćenju facijalnih proteza, nađene su u Kini i vezuju se za period od oko 200 godina pre nove ere. Približno istom period pripadaju nalazi u Grčkoj, gde su u iskopinama nađene proteze ušne školjke, nosa i orbite od terakote (32). Period preporoda, renesanse, XVI vek, podario je prvog poslanika facijalne protetike koji je priznat i kao otac francuske hirurgije Ambruaz Pare (Ambroise Pare). Pripadaju mu zasluge za početke ratne hirurgije i povezivanje hirurgije i protetike. U noći Svetog Bartolomeja bio je progonjen a njegova knjiga zabranjena. U to doba, defekti na licu i telu nastajali su često na bojnopolju ili u dvoboju a pravljenje i nošenje proteze se pored ostalog, smatralo znakom pažnje prema okolini (30). Genijalni Gasparo Taljakoci (Gasparo Tagliacozzi, 1546-1599) u svoje vreme nije bio podržan iako je pravio nos od tkiva sa podlaktice. Đovani Tomazo Minadoli govori:” Bez nosa su oni koji služe kao dokaz razvrata i putenosti.”(32).

Lečenje naruženja u savremenom dobu: Duga je bila istorija sakaćenja, kažnjavanja i stigmatizacije naruženih osoba. Dvadeseti vek je doneo humaniji odnos društva prema naruženima. Tek u drugoj polovini 20.veka kad su postavljeni principi asepsa i atisepsa i anestezije, došlo je do snažnog razvoja hirurgije. Rekonstruktivna hirurgija je postala poželjna i favorizovana grana hirurgije prevashodno zbog potrebe da se pomogne

ranjenicima iz Drugog svetskog rata. Rekonstruktivna hirurgija je od tada do danas postigla zapažene rezultate u oblasti rekonstrukcija defekta tkiva, lečenja opekotina, rekonstrukcije nosa, rekonstrukcije dojke, ali ostaju još uvek nesavladive prepreke i nesavršeni rezultati u rekonstrukciji usana i očnih kapaka, delova šake... Od posebnog estetskog značaja je protetika koja oštećenim osobama pomaže da zadrže svoje mesto u društvu onda kada su mogućnosti rekonstruktivne hirurgije limitirane ili je opšte stanje pacijenta takvo da nije moguće bez rizika sprovesti rekonstrukciju. Takođe, postoje situacije u kojima pacijent nije motivisan da se operiše a pri tome ima pravo na naknadu nematerijalne štete. Iako su do sada učinjeni veliki naponi da se odgovori na funkcionalne i estetske potrebe pacijenta, protetska nadoknada je bila i ostala samo nužna mera, kod nekih i jedina moguća mera za korekciju. Dakle, rekonstruktivna hirurgija uvek ima prednosti jer je za pacijenta uvek bolje da se defect nastao kao posledica povrede, oboljenja ili operacije nadomesti sopstvenim tkivom nego protezom koja je ipak samo predmet, bez obzira od kako dobrog materijala je izgrađena (32). Problemi koji prate i pacijenta i lekara je to što pacijent nikada ne može biti potpuno zadovoljan ni rekonstrukcijom ni protetskom nadoknadom. Veoma često pacijent ne prihvata protezu jer ona ne odražava verno deo tela koji nedostaje. Tako, sama proteza, nekada može postati razlog zainteresovanosti i podsmeha okoline. Iako je prikrivanje nedostatka, rekonstrukcija ili protetika kod naruženih jedini spas - kod posmatrača to je dalje razlog za gađenje, podsmech i osudu.

Često posle rekonstruktivne operacije pacijent je samo delimično zadovoljan izgledom rekonstruisanog dela tela. Često kažemo da je nezadovoljan pacijent zapravo nerazuman (32). Ovde se opravdano možemo zapitati da li čovek može da bude razuman kad je izgubio deo tela? Nema zadovoljavajućeg odgovora na to pitanje. Kako razumeti da medicina nema odgovor na sva pitanja i rešenje svih problema. Kako je medicina uspešno savladala ugradnju veštačkog srca i uspešno održavanje pacijenta u životu godinama posle ugradnje; kako je medicina uspela da povрати trajno izgubljeni vid a nije u stanju da izravna ožiljak na koži?

Šta smo učinili da pacijentu pružimo poželjne kriterijume i očekivani optimizam? Dešava se, ne retko, da medicinske sestre budu iznenađene kad vide rupu na licu ili telu pacijenta, da svoje čuđenje ne mogu da sakriju, mladi doktori kažu da "to" nikada nisu videli a psiholog koji treba naruženom pacijentu da pomogne – nije predviđen

sistematizacijom radnih mesta. Na koji način je pokazana briga za bolesnikovu budućnost? Nismo gotovo ništa učinili i nismo mnogo brige pokazali. Dobre proteze, estetski prihvatljive su veoma skupe a naknada koju oštećeni dobija na sudu, veoma mala.

2. CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Ciljevi sprovedenog istraživanja su naučni i društveni. Naučni cilj sprovedenog istraživanja određen je kao naučni opis i naučna klasifikacija telesnih naruženja nastalih kao posledica povreda, operacija, oboljenja i lečenja, u okviru petostepene ordinarne skale, zasnovane na kriterijumu težine opisanih telesnih naruženja.

Društveni cilj sprovedenog istraživanja određen je kao mogućnost korišćenja konstruisane ordinarne skale za procenu težine telesnog naruženja u sudskim veštačenjima za potrebe sudskih postupaka za naknadu nematerijalne štete po osnovu pretrpljenog duševnog bola zbog naruženja. Saglasno tome, društveni cilj je određen i kao doprinos ujednačavanju sudske prakse i povećanju nivoa pravičnosti u sudskom odmeravanju visine dosuđenog iznosa za naknadu nematerijalne štete po tom osnovu.

3. MATERIJAL I METODE ISTRAŽIVANJA

3.1. Predmet, hipoteza naučna i društvena opravdanost istraživanja

Predmet ovog istraživanja bio je samo opis i razvrstavanje telesnih naruženja prema njihovoj težini, u okviru odgovarajuće, istraživanjem formirane, jedinstvene ordinarne skale. To, konkretnije, znači da predmet ovog istraživanja nisu bili: 1) funkcionalne posledice (stepeni telesnog oštećenja), 2) psihičke posledice (telesna i duševna bol), niti 3) nematerijalna šteta zbog naruženja. U disciplinarnom smislu, istraživanje pripada medicinskim naukama – užoj naučnoj oblasti sudske medicine. Postavili smo opštu hipotezu istraživanja koja glasi: Sva telesna naruženja koja su nastala kao posledica povreda, operacija, oboljenja i lečenja, mogu se izraziti određenim brojem njihovih pojedinačnih opisa i mogu se razvrstati u određen broj gradacijski diferenciranih stepena, prema kriterijumu težine.

Prva posebna hipoteza: Sva telesna naruženja mogu se izraziti određenim brojem njihovih pojedinačnih kvantitativno (objektivno, numeričko) i/ili kvalitativno (subjektivno, doživljajno) izraženih opisa.

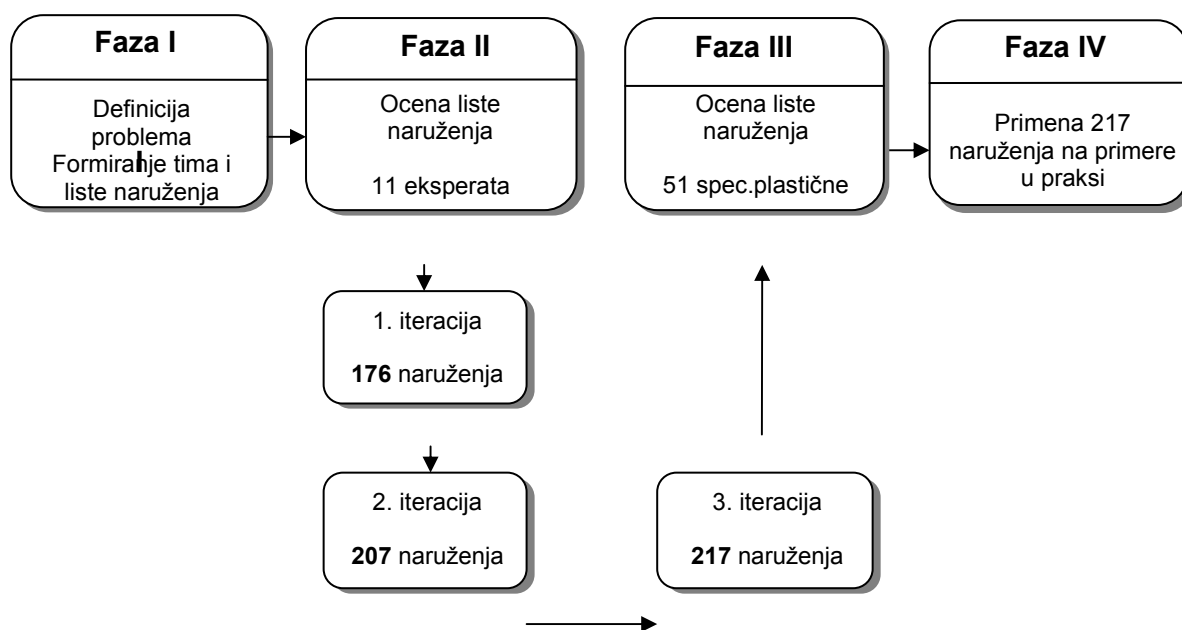
Druga posebna hipoteza: Sva pojedinačna ili grupe pojedinačnih naruženja mogu se razvrstati, prema kriterijumu težine (gradacijski), u okviru ordinarne skale koju čini pet gradacijski diferenciranih stepena naruženja.

Značaj sprovedenog istraživanja proizilazi iz činjenice da je primenom skale telesnih naruženja kao rezultata istraživanja moguće sagledati i izmeriti, odnosno objektivizovati osnovna obeležja i težina naruženja, kao što su: 1) ožiljci, 2) benigne ili maligne promene, 3) asimetrija lica i tela, 4) nedostatak (defekt), odnosno stanje nastalo nakon amputacije i 5) vidljivi znaci neuroloških poremećaja. Skala za procenu telesnog naruženja precizira izgled i prirodu ožiljaka (linearni, reljefni, elevirani, depresirani) uz kvantifikaciju njihove površine odnosno dužine. Skalu primenjuje lekar (sudski veštak) posmatranjući sa udaljenosti od 50 cm neodevenog pacijenta u miru i pokretu. Tako konstruisana skala za sudsko-medicinsku procenu naruženja, predstavlja novi pristup u analizi i kvantifikaciji naruženja.

Naučni doprinos ovog istraživanja može se proceniti kao značajan, polazeći, pre svega od činjenice da istraživanja na istu ili sličnu temu do sada nisu vršena, niti u našoj zemlji, niti u svetu. Istraživanje će svakako doprineti unapređenju postojećih metoda procene stepena naruženosti, a njegovi rezultati realno mogu proširiti i upotpuniti do sada naučno zasnovana znanja o pojmu naruženosti što može biti od značaja za sudsko-medicinsko veštačenje naruženja i pravedne odluke suda u vezi nadoknade nematerijalne štete. Tako je, na osnovu rezultata sprovedenog istraživanja konstruisan naučno zasnovan metod za procenu naruženja koji može da koristi lekar, sudski veštak u postupku veštačenja. Društvena opravdanost (praktični, društveni cilj) ovog istraživanja ogleda se u mogućnosti: 1) primene nove skale za klasifikaciju naruženja (nastalog kao posledice bolesti, povreda operacija i lečenja) u sudsko-medicinskim veštačenjima; 2) ujednačavanja sudske prakse i afirmaciji jednakosti građana pred sudom; 3) većem stepenu pravičnosti (kroz objektivnost primenjene metode) pri dosuđivanju naknade nematerijalne štete za duševni bol koji oštećeni trpi zbog naruženosti.

3.2 Tip studije, metod, mesto, period i učesnici istraživanja

Ovo istraživanje predstavlja studiju konstrukcije modela za percepciju i procenu naruženja od strane eksperata koja se odvijala tokom četiri faze (slika 1).

Slika 1. Faze istraživanja

Metod istraživanja: Istraživanje je realizovano kroz četiri sukcesivne faze: prvu kada je oformljen istraživački tim koji se sastojao od doktoranta, mentora i komentora, definisan problem i formiran nacrt liste naruženja nastalih kao posledica povreda, operacija, oboljenja i lečenja, drugu kada je formiran upitnik, kada je urađena procena nacrta liste naruženja od strane jedanaest eksperata (nastavnika plastične hirurgije) primenom Delfi metoda; treću u kojoj je prethodno formirana lista naruženja procenjivana od strane 51 lekara člana strukovnog udruženja hirurga specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije SRBPRAS i četvrtu fazu u kojoj je lista odnosno skala naruženja iz prethodne, treće faze, primenjena na konkretne primere iz sudske prakse. U četvrtoj fazi istraživanja, analizirana je usaglašenost skale naruženja (koja je nastala kao rezultat treće faze) sa naruženjima koja su bila predmet sudskog veštačenja u sudskim postupcima za naknadu nematerijalne štete zbog naruženja.

Model je izrađen u formi ordinarne skale naruženja u kojoj su u pet stepena grupisani pojedinačni opisi naruženja (0-veoma malo, I-malo, II-srednje, III-veliko i IV-veoma veliko naruženje) uzimajući u obzir njihovu lokalizaciju.

Mesto, period i učesnici istraživanja: Istraživanje je sprovedeno u Republici Srbiji, u periodu od 2013-2016. godine i obuhvatilo je populaciju lekara specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije, koji su grupisani u dva nivoa. Prvoj grupi pripadali su nastavnici na katedri za hirurgiju kao i katedri za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju medicinskih fakulteta čiji je osnivač Republika Srbija, sa sedištim u Novom Sadu, Beogradu i Prištini (sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici). Drugoj grupi pripadali su lekari specijalisti, članovi Srpskog udruženje za plastičnu, rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju (SRBPRAS). Četvrta faza istraživanja realizovana je u Trećem osnovnom sudu u Beogradu.

3.3. Rekrutovanje učesnika u istraživanju

U pripremi istraživanja, i u toku aplikacije za doktorsku tezu, odlučili smo da učesnici u drugoj - Delfi fazi istraživanja, budu lekari, specijalisti plastične i rekonstruktivne hirurgije koji su nastavnici na predmetu plastične i rekonstruktivne hirurgije, koji imaju stručna znanja iz oblasti naruženja, praktična znanja koja proističu iz svakodnevnih hirurške prakse sa pacijentima a takodje imaju iskustva u naučno istraživačkom radu.

Bio je neophodan ovakav odabir učesnika u istraživanju jer je trebalo prihvatiti ili predložiti korekciju formirane liste naruženja, prihvatiti i definisati nove stepene naruženja i prihvatiti ili dati novu ocenu svakom pojedinačnom naruženju a za takav rad je nophodno posedovanje posebnih znanja i veština. Ovu grupu lekara smo nazvali “ekspertskom grupom”. Grupa je imala 11 članova što je u skladu sa metodološkom preporukom za Delfi metod da desetak članova treba da učestvuju u istraživanju (40). Odlučili smo da “ekspertska grupa” ima neparan broj članova jer su odluke donošene prostom većinom.

Za treću fazu istraživanja planirali smo i ostvarili učešće lekara, specijalista plastične, i rekonstruktivne hirurgije koji su članovi strukovnog Srpskog udruženje za plastičnu, rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju (SRBPRAS) ali nisu angazovani kao nastavnici na fakultetu. SRBPRAS grupa je imala 51 člana a njihov zadatak je bio da već formiranu, definisanu i stepenovanu listu naruženja ponovo oceni, da svakom pojedinačnom naruženju da ocenu. Uvodjenjem ove velike grupe u istraživanje imali smo cilj da proverimo, potvrdimo ili opovrgnemo ocene eksperata na većem uzorku.

3.4. Instrument merenja, sredstva i mere u istraživanju

Instrument merenja: Anonimni upitnik za procenu stepena naruženja u elektronskoj formi koji je elektronskom poštom upućen ispitanicima. Otvaranjem linka ispitanik je video na ekranu upitnik i predložene ocene naruženja. Na kraju ocenjivanja, svaki ispitanik je imao mogućnost da napiše sve svoje sugestije, imao je obavezu da napiše svoje ime, prezime i titulu kao i da na kraju upitnika odabere opciju “pošalji” i prosledi svoje odgovore na obradu. Sve dok ne odabere opciju “pošalji”, ispitanik je mogao da se vrati i koriguje prethodno date odgovore ukoliko je do kraja upitnika imao razloga da promeni svoju odluku. Pritiskom na opciju “pošalji” automacki su svi odgovori, ocene i sugestije bili uneti u bazu podataka koja je formirana za ovu fazu istraživanja. Na dalje su rezultati, ocene ispitanika, predlozi za korekcije - bili poznati samo istraživaču doktorantu. Na ovaj način je obezbeđeno dosledno sprovođenje principa Delfi metoda i isključena mogućnost da odgovori jednog ispitanika utiču na odgovore drugih ispitanika, odnosno, isključena je mogućnost da odgovori ispitanika sa višim zvanjem sugestivno utiču na odgovore ispitanika sa nižim zvanjem. Istraživanje je sprovedeno

pomoću tri različita upitnika za tri faze Delfi metoda (Prilog 1-3). Isti princip za formiranje i korišćenje upitnika primenjen je i u trećoj fazi koja je obuhvatila 51 člana Srpskog udruženja za plastičnu i rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju (SRBPRASA-a). Ovde nije bio neophodan uslov anonimnosti ali je distribuciju upitnika i registrovanje odgovora bilo najlakse obaviti elektronski (Prilog 4). Pristup bazi podataka, identitetu ispitanika i odgovorima ispitanika je imao samo istraživač, doktorant ali bez mogućnosti da u bazi podataka koriguje prethodno unete rezultate.

Sredstva u istraživanju: Sudski predmeti iz oblasti naknade nematerijalne štete za duševni bol koji oštećeni trpi zbog naruženja.

Korišćene mere u istraživanju: U istraživanju su korišćene sledeće mere: 1) TBSA (Total body surface area) procenat od totalne površine tela koja je 100%; b) Dužni santimetar, kvadratni santimetar ili milimetar; c) Nedostatak (amputacija) celog organa ili jednog njegovog dela se izražava prirodnim brojem (ekstremitet, zub, prst i sl.) ili razlomkom, 1/2 organa, 1/3 organa, 1/4 organa u skladu sa kriterijumima koji se koriste pri rekonstrukciji tkiva i organa.

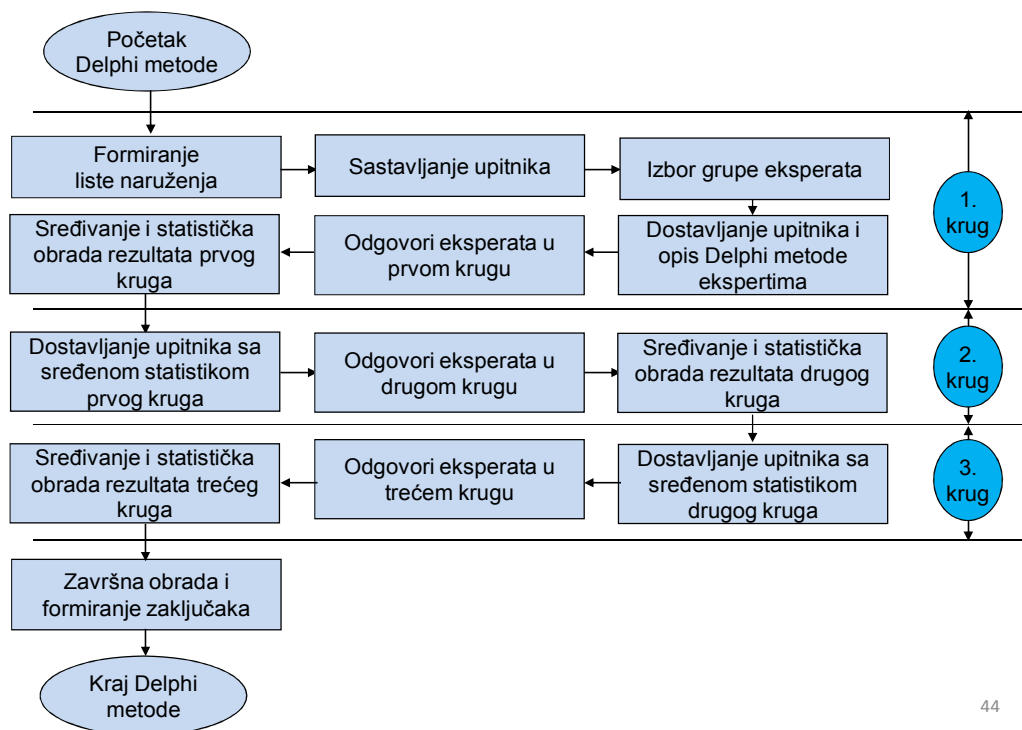
3.5. Metod istraživanja

Istraživanje je sprovedeno kroz četiri faze, i to: U **prvoj pripremnoj fazi**, oformljen je istraživački tim, definisan je problem i konstruisan je nacrt liste naruženja odnosno model za procenu naruženja, utvrđeni su elementi (karakteristike), varijable naruženja. Ova faza je realizovana: 1) sistematskim pregledom literature, odnosno elektronskih baza podataka, za ključne reči: "model" (model), "disfigurement" (naruženje), "scar/scars" (ožiljak/ožiljci), "medico-legal evaluation" (sudsko-medicinska procena), forensic medicine (sudcka medicina), „Delphi technique“ (Delfi metod), „damage compensation“ (naknada štete) i „compensation and redress“ (naknada i obeštećenje); 2) na osnovu dosadašnjih sudsko-medicinskih veštačenja u postupcima za naknadu nematerijalne štete (22). Na osnovu svega navedenog, konstruisan je nacrt modela naruženja, odnosno *početna lista naruženja* sa 176 kvalitativnih i/ili kvantitativnih opisa telesnog naruženja.

Opisi naruženja su grupisani prema lokalizaciji u prvu, drugu i treću estetsku zonu tela. Prva estetska zona je obuhvatila sve regije tela koji su uvek izložene pogledu. Druga je

obuhvatila sve regije tela koji su često izložene pogledu, dok je treća estetska zona obuhvatila sve regije tela koji su retko izložene pogledu. Sva pojedinačno opisana naruženja u svim regijama hipotetički su bila ocenjena sledećim ocenama težine: **1** (malo naruženje), **2** (srednje naruženje), **3** (veliko naruženje), ili **4** (veoma veliko naruženje).

U drugoj – ekspertskoj fazi formiran je elektronski upitnik za prvu iteraciju Delfi metoda (Prilog 1). Model naruženja koji je hipotetički konstruisan u prvoj fazi bio je predmet ekspertskog razmatranja u tri iteracije po *Delfi metodu*, sa stručnjacima za relevantnu oblast (specijalisti za plastičnu hirurgiju) koju su nastavnici i saradnici na katedri za hirurgiju ili katedri za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju - medicinskih fakulteta kojima je osnivač Republika Srbija a koji se nalaze u Beogradu, Novom Sadu i Prištini (Kosovskoj Mitrovici). Delfi metod je podrazumevao ponavljanje određene sekvence pitanja grupi stručnjaka, pri čemu je svaka sledeća sekvenca bila prečišćena ili sačinjena u skladu sa odgovorima dobijenim u prethodnom krugu pitanja (Slika 2.)

44

Slika 2. Šema izvođenja Delfi metoda

U tri iteracije Delfi metoda, eksperti su se pojedinačno i anonimno izjašnjavali putem elektronskih upitnika o svakom predloženoj kvalitativnom i/ili kvantitativnom naruženju. Rezultati svake faze Delfi metode su bili osnova za formiranje upitnika za narednu fazu istraživanja. Na taj način su formirana četiri upitnika koji su dostupni na veb adresama. To su:

Upitnik 1. iteracije Delfi metoda (Prilog 1) <http://147.91.192.91/upitnik202/upitnik.php>;

Upitnik 2. iteracije Delfi metoda (Prilog 2) <http://147.91.192.91/upitnik203/upitnik.php>;

Upitnik 3. iteracije Delfi metoda (Prilog 3) <http://147.91.192.91/upitnik204/upitnik.php>;

Upitnik III faze istraživanja (Prilog 4) <http://147.91.192.91/upitnik205/upitnik.php>;

Eksperti su imali mogućnost da prihvate određeno naruženje i ocene ga, da predlože korekciju naruženja ili da predlože odbacivanje naruženja. Sva prihvaćena i ocenjena naruženja prošla su sledeću iteraciju. Naruženja za koja je predložena korekcija - bila su anonimno prezentovana svakom od eksperata u narednoj iteraciji, da se izjasni o tome da li se slaže sa predloženom korekcijom ili ne i ako se slaže da da ocenu tako korigovanom naruženju. Takođe, sva novoformirana naruženja koja su predložili određeni eksperti, data su na razmatranje u narednoj iteraciji, kako bi eksperti odlučili da li prihvataju novoformirano naruženje i ako prihvataju, da daju ocenu tom novoformiranom naruženju. Naruženja za koja je predloženo odbacivanje takođe su izložena ekspertima u narednoj iteraciji da prihvate ili odbace predlog.

3.6. Statistički metod

Kvalitativne i kvantitativne vrste telesnog naruženja u konstruisanom hipotetičkom nacrtu modela, kao i odgovori eksperata u svim fazama obrade rezultata Delfi metode, sistematizovani su u bazi podataka. Podaci su obrađeni na personalnom računaru uz primenu standardnih statističkih procedura i namenskih programa. U analizi su razmatrani relevantni parametri i obeležja definisani ciljevima istraživanja i pretpostavljenim hipotezama. Primenjene su sledeće metode statističke obrade: prikupljanje i statističko sređivanje podataka, tabelarno-grafičko predstavljanje rezultata, deskriptivna analiza (mere centralne tendencije) i inferencijalna statistička analiza, neparametarska statistička metoda za testiranje značajnosti i snage

konkordantnosti (Kendall – W – koeficijent konkordantnosti). Testiranje značajnosti izvršeno je na nivou verovatnoće $p < 0.05$. Individualni odgovori eksperata i njihove procene stepena naruženja analizirane su metodama deskriptivne statističke analize (mere centralne tendencije). Analizirano je prihvatanje, korekcija i odbacivanje određenog predloga naruženja koji je usvojen na osnovu mišljenja većine (najmanje 6 od 11 eksperata). Na kraju svake od tri iteracije, formirana je nova lista naruženja kao rezultat te iteracije:

- lista naruženja kao rezultat prve iteracije Delfi metoda;
- lista naruženja kao rezultat druge iteracije Delfi metoda;
- lista naruženja kao rezultat treće iteracije Delfi metoda.

U Trećoj fazi istraživanja ovako konstruisana lista naruženja, nastala kao rezultat treće iteracije Delfi metoda, bila je osnova za formiranje elektronskog upitnika (Prilog 4) lekarima specijalistima za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju – članovima “SRBPRAS” udruženja. Specijalistima je ponuđeno da ocene svako naruženje pojedinačno. Za razliku od druge, ekspertske faze, u ovoj trećoj fazi ispitanici nisu imali mogućnost da predlažu korekciju naruženja, niti odbacivanje ili formiranje novih naruženja, već su mogli samo da daju ocenu naruženja koja su eksperti definitivno formirali. Takođe, članovima Srpskog udruženja za plastičnu i rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju (SRBPRAS) ostavljena je mogućnost da daju sugestije koje su evidentirane kako bi eventualno bile iskorišćene za neka dalja istraživanja. Ispitanici su imali obavezu da upišu svoje ime, prezime, zvanje, titulu i da izaberu opciju "pošalji" kako bi rezultat njihovog ocenjivanja mogao biti evidentiran u bazi podataka za tu, III fazu istraživanja. I ovaj deo istraživanja je takođe sproveden anonimno tako što je svaki lekar sa personalnog računara pristupio preko linka upitniku na prethodno opisan način. Na kraju III faze istraživanja formirana je tablica naruženja kao rezultat te III faze (Prilog 4). Tablica koja je na ovaj način formirana, poslužila je kao osnov za izvodjenje poslednje, IV faze istraživanja – primene tablice - skale naruženja.

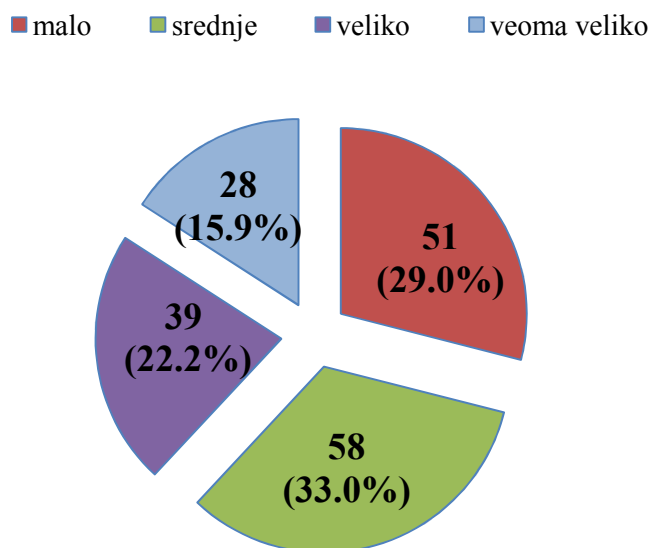
Četvrta faza - faza primene skale naruženja na postojeća (već završena) sudsko-medicinska veštačenja u postupcima za naknadu nematerijalne štete zbog naruženja, radi utvrđivanje stepena usaglašenosti ocene naruženja od strane sudskih veštaka i ocene naruženja prema formiranoj tablici-skali naruženja. Na osnovu dostupne sudsko-

medicinke dokumentacije za već završena veštačenja, u predmetima Trećeg osnovnog suda - u Beogradu, za periodu od deset godina (2005-2015g.), iz nalaza sudsko-medicinskih vešaka i medicinske dokumentacije, analizirani su opisi naruženja i procena koju je sudsko-medicinski veštak dao a u odnosu na tablicu naruženja koja je konstruirana u prethodnim fazama istraživanja. Statistička analiza: Dobijeni rezultati su uneti u bazu podataka i analizirati primenom SPSS-statističkog paketa korišćenjem metoda deskriptivne i inferencijalne statističke analize (Studentov t-test i hi-kvadrat test za neparametarska obeležja posmatranja).

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

4.1. Prva faza – formiranje nacrtu tabele naruženja

U prvoj fazi istraživanja, oformljen je istraživački tim, definisan problem i konstruisan je nacrt tabele naruženja sa određenim brojem kvalitativnih i/ili kvantitativnih vrsta telesnog naruženja. Ova faza realizovana je na osnovu dva elementa: 1) sistemski pregled literature, odnosno elektronskih baza podataka; 2) i na osnovu dosadašnjih sudsko-medicinskih veštačenja u postupcima za nadoknadu nematerijalne štete na ime duševnog bola zbog naruženja. Formirana je početna tabela naruženja (nacrt naruženja) sa 176 opisa naruženja koja su ocenjena ocenama od 1- 4 (Grafikon 1, Lista naruženja br.1).

Grafikon 1. Broj i procenat telesnih naruženja razvrstanih u nacrtu tabele naruženja

Lista naruženja br.1.

Početna lista sa 176 naruženja predložena ekspertima u prvoj iteraciji Delfi metoda

MALO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1a	1	1. Veoma blagi strabizam,teško primetan
2a	1	2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 1-2cm
3a	1	3. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni i/ili boginja i/ili kožna oboljenja i/ili tumori) 1-2cm ²
4a	1	4. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontraktura) 1-2cm ²
5a	1	5. Blago uočljiva asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja
6a	1	6. Nedostatak ili karijes jednog zuba (od jedinice do četvorke)
6b	1	7. Nedostatak ili karijes dva zuba (od jedinice do četvorke)
7a	1	8. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka,jedva primetan
8a	1	9. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0,5-1cm ²
10a	1	10. Nedostatak,defekt svih ili pojedinih tkiva bilo kog dela ušne školjke od 1cm ² do 1/4 heliksa
10b	1	11. Parcijalni gubitak ušne resice
10c	1	12. Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo kog dela ušne školjke heliksa

11a	1	13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2- 4cm ²
12a	1	14. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
12b	1	15. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4cm-10cm
13a	1	16. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/4-1/2 TBSA
14a	1	17. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2cm ² -1/4TBSA
14b	1	18. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 1/4-1/2 TBSA
15a	1	19. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 2- 4cm ²
16a	1	20. Multiplo prisutne benigne promene na vratu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-4cm ²
17a	1	21. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
18a	1	22. Linearni ožiljak na šakama (u nivo kože ili ne) ukupna do 2-4 cm
19a	1	23. Blago poremećen hod i stav tela, skoro neprimetno (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti)
21a	1	24. Gubitak jedne falange na nozi
21b	1	25. Gubitak jednog prsta na nozi
23a	1	26. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8- 16 cm ²
23b	1	27. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture, 16 cm ² -

		5% TBSA
24a	1	28. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 8-16 cm ²
24b	1	29. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 16 cm ² - 5% TBSA
25a	1	30. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 4- 8 cm
25b	1	31. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8-20 cm
26a	1	32. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 2,5- 5 % TBSA
26b	1	33. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 5- 10 % TBSA
27a	1	34. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 2,5- 5 % TBSA
27b	1	35. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 5 -10 % TBSA
28a	1	36. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8- 16 cm
28b	1	37. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 16- 40 cm
29a	1	38.Asimetrija dojke,teško primetna
29b	1	39. Asimetrija dojke,blago primetna
31a	1	40. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni teško uočljiv

31b	1	41. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni blago uočljiv
32a	1	42. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa teško uočljiva
32b	1	43. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa jasno uočljiva
33a	1	44. Nedostatak, gubitak vrha penisa
33d	1	45. Nedostatak, gubitak jednog testisa
33e	1	46. Nedostatak, gubitak oba testisa
34a	1	47. Nedostatak, gubitak 2cm ² - 1/4 vulve
35a	1	48. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 2cm ² -1/4 polnih organa
35b	1	49. Elevirani i/ili depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 1/4-1/2 polnih organa
35c	1	50. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini većoj od 1/2 polnih organa
35d	1	51. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 2cm ² -1/4 TBSA

SREDNJE NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1b	2	52. Jasno primetan strabizam
1c	2	53. Slepilo
2b	2	54. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2-5 cm

2c	2	55. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 5-10 cm
3b	2	56. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-16 cm ²
3c	2	57. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 16 cm ² -2% TBSA
4b	2	58. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 2-16 cm ²
4c	2	59. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 16 cm ² -2% TBSA
5b	2	60. Asimetrija lica-jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja
6c	2	61. Nedostatak ili karijes tri do pet prednjih zuba (od jedinice do četvorke)
7b	2	62. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, do 1/3 kapka
8b	2	63. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa do 1/4 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
8c	2	64. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa 1/4 -1/2 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
9a	2	65. Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine 5mm ² -1/4usne
10d	2	66. Totalni gubitak ušne resice
11b	2	67. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) od 4cm ² - 1% TBSA
11c	2	68. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 1- 2% TBSA
12c	2	69. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne)

		ukupna dužina 10-20cm
12d	2	70. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30 cm
13b	2	71. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/2% -1% TBSA.
13c	2	72. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1% -2% TBSA.
14c	2	73. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1/2% -1% TBSA
14d	2	74. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1% -2% TBSA
15b	2	75. Elevirani i/ili depresirani reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 4cm ² - 0,5% TBSA
16b	2	76. Multiplo prisutne benigne promene vrata i/ili dekoltea (npr. kožna oboljenja i/ili tumori) 4cm ² - 0,5% TBSA
17b	2	77. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 4-10 cm
17c	2	78. Linearni ožiljak vrata (u kože ili ne) ukupne dužine 10-20 cm
17d	2	79. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 20-30 cm
18b	2	80. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4-10 cm
18c	2	81. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20 cm
19b	2	82. Blago poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
19c	2	83. Očigledno poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti

20a	2	84. Gubitak jedne, bilo koje falange šake
20b	2	85. Gubitak dve, bilo koje falange šake
21c	2	86. Gubitak do dva prsta na nozi
21d	2	87. Gubitak od dva do pet prstiju noge
21e	2	88. Gubitak (amputacija) dela stopala
23c	2	89. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 5% - 15% TBSA
23d	2	90. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 15% - 25% TBSA
24c	2	91. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 5% - 15% TBSA
24d	2	92. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 15%- 25% TBSA
25c	2	93. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-100 cm
25d	2	94. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 100 cm-150cm
26c	2	95. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 10-40 % TBSA
26d	2	96. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 40-50 % TBSA
27c	2	97. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 10-40 % TBSA

27d	2	98. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 40-50 % TBSA
28c	2	99. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 40-100 cm
28d	2	100. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 100-200 cm
29c	2	101. Asimetrija dojke jasno uočljiva
29d	2	102. Značajna asimetrija dojke
30a	2	103. Nedostatak do 1/4 dojke
31c	2	104. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine do 10 cm
31d	2	105. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine 10-30 cm
32c	2	106.Značajna asimetrija muških ili ženskih polnih organa
32d	2	107.Upadljiva asimetrija muških ili ženskih polnih organa
33b	2	108. Nedostatak,gubitak do 1/2 penisa
34b	2	109.Nedostatak, gubitak do 1/4-1/2 vulve

VELIKO NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
2d	3	110. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-15 cm
3d	3	111. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni,boginja,kožna oboljenja, tumori) 2% TBSA i više

4d	3	112. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) više od 2% TBSA
5c	3	113. Izražena asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti npr. centralni facijalis) i/ili izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja
6d	3	114. Nedostatak ili karijes šest do osam prednjih zuba
6e	3	115. Nedostatak ili karijes više od osam prednjih zuba
7c	3	116. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka 1/3-1/2
7d	3	117. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka više od 1/2
8d	3	118. Elevirani i/ili depresirani ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa
8e	3	119. Amputacija vrha nosa i/ ili nosnog krilca i/ ili kolumele
9b	3	120. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine od 1/4 -1/3
9c	3	121. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine 1/3 - 1/2
10e	3	122. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke 1/3-1/2, bilo kog dela
10f	3	123. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke više od 1/2 do cele ušne školjke
11d	3	124. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2% -3%
11e	3	125. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) preko 3%
12e	3	126. Linearni ožiljak na poglavini i ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 30 cm
13d	3	127. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama

		(sa ili bez kontrakture) preko 3 % TBSA
14e	3	128. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) preko 2% TBSA
15c	3	129. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 0,5%-1% TBSA
15d	3	130. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 1-2% TBSA
16c	3	131. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 0,5%-1%TBSA
16d	3	132. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1-2%TBSA
18d	3	133. Linearni ožiljak jedne ili obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
19d	3	134. Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti,nije moguć hod bez pomagala
20c	3	135. Gubitak jednog bilo kog prsta šake
23e	3	136. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture više od 25% TBSA
24e	3	137. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) više od 25% TBSA
25e	3	138. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 150cm
26e	3	139. Elevirani i/ili depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 50% TBSA
27e	3	140. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (kožna oboljenja i tumori) više

		od 50 % TBSA
28e	3	141. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 200 cm
29e	3	142. Upadljiva asimetrija dojke
30b	3	143. Nedostatak do 1/2 dojke
30c	3	144. Nedostatak cele dojke
30d	3	145. Nedostatak obe dojke
31e	3	146. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni preko 30 cm
33c	3	147. Nedostatak, više od 1/2 penisa ili potpuni gubitak
34c	3	148. Nedostatak više od 1/2 vulve

VEOMA VELIKO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1d	4	149. Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje
1e	4	150. Gubitak oka, kapci očuvani
1f	4	151. Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka sa okolinom
2e	4	152. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 15cm
5d	4	153. Izražena asimetrija lica zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetost ,i/ili jako izražen ektropion,jako izmenjena ekspresija osećanja,bizaran izraz lica.
7e	4	154. Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolinom
8f	4	155. Amputacija,nedostatak više od polovine nosa ili celog

		nosa
8g	4	156. Amputacija, nedostatak nosa sa okolinom
9d	4	157. Nedostatak više od ½ usne, pune debljine
9e	4	158. Nedostatak cele gornje ili donje usne
9f	4	159. Nedostatak gornje vilice ili njenog većeg dela
9g	4	160. Nedostatak donje vilice ili njenog većeg dela
10g	4	161. Defekt cele ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini
17e	4	162. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 30cm
18e	4	163. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupne dužine više od 30cm
19e	4	164. Veoma velika asimetrija tela-veoma poremećen hod i stav tela (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost) bizaran izgled tela
20d	4	165. Gubitak dva i više prstiju šake
20e	4	166. Gubitak dela šake
22a	4	167. Nedostatak amputacija jedne ruke na podlaktanom nivou
22b	4	168. Nedostatak amputacija jedne ruke na nadlaktanom nivou
22c	4	169. Nedostatak amputacija jedne ruke iz ramena
22d	4	170. Nedostatak amputacija jedne noge na potkolenom nivou
22e	4	171. Nedostatak amputacija jedne noge na natkolenom nivou

22f	4	172. Nedostatak amputacija jedne noge iz kuka
22g	4	173. Nedostatak amputacija obe noge na bilo kom nivou
22h	4	174. Nedostatak amputacija obe ruke na bilo kom nivou
22i	4	175. Nedostatak amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou
22j	4	176. Nedostatak amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou

4.2. Druga faza – primena Delfi metoda usaglašavanja ekspertskih predloga

Konstruisani nacrt tabele naruženja sa ukupno 176 kvalitativnih i/ili kvantitativnih vrsta telesnog naruženja bio je predmet ekspertskog razmatranja u prvoj, drugoj i trećoj iteraciji Delfi metoda. Selekcioni kriterijum za kvalifikaciju pojedinačnih opisa naruženja u sledeći iteracioni korak bila je većinska saglasnost eksperata (najmanje 6 od ukupno 11 eksperata, ili više od 50%). U prvoj iteraciji Delfi metoda eksperti su prihvatili opis svih 176 predloženih kvalitativnih i/ili kvantitativnih vrsta telesnog naruženja ponuđenih u nacrtu modela. Ukupno 93 naruženja od 176 (52.8%) u toku prve iteracije ocenjeno je na isti način kao u nacrtu naruženja. Preostalih 83 naruženja (47.2%) bili su u 49 slučajeva drugačije ocenjeni u odnosu na ocene u nacrtu modela naruženja dok 34 opisa (19.3%) koji nisu stekli konsenzus ocene u prvoj iteraciji, stekli su konsenzus u toku druge i treće iteracije.

4.2.1 Prva iteracija Delfi metoda

U prvoj iteraciji primene Delfi metoda 49 opisa naruženja je promenilo stepen naruženja uz većinsku saglasnost eksperata, dok 34 opisa (19.3%) nije steklo konsenzus u proceni stepena naruženja. Ukupno 83 opisa naruženja je promenilo stepen naruženja ili nije steklo konsenzus u oceni težine naruženja, (47.2% od ukupno 176 naruženja).

Najveće promene stepena naruženja bile su u kategoriji *srednjeg naruženja*, gde su eksperti 25.9 % sada ocenili kao veliko naruženje, a zatim u kategoriji *veoma velikog naruženja* od kojih su 25% opisa eksperti procenili kao veliko. Hipotetički opisi *malog naruženja* su u 23.5% eksperti procenili kao srednje. Iz grupe *velikog naruženja* 10-15 % opisa, po proceni eksperata, prešlo je u grupu srednjeg naruženja ili u grupu veoma velikog naruženja. Najveći broj opisa u prvoj iteraciji Delfi metoda gde nije postignuta većinska saglasnosti eksperata, (35.9%) je u grupi *velikog naruženja*. Zatim sledi grupa *srednjeg naruženja* gde nije postignut konsenzus eksperata u 25.9%. U znatno manjem broju slučajeva eksperti nisu postigli saglasnost kod opisa vrlo velikog naruženja (3,6%) (jedno naruženja) ili malog naruženja, 7,8% (četiri naruženja). Najviši stepen saglasnosti eksperata (71.4%) već u ovoj, prvoj iteraciji, postignuta je kod veoma velikog naruženja (Tabela 1).

Tabela 1. Distribucija usaglašenosti predloženog stepena naruženja sa mišljenjem eksperata (Delfi metod, prva iteracija)

procena eksperata	stepen naruženja prema nacrtu modela (n=176)								UKUPNO	
	malo		srednje		veliko		veoma veliko			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
BEZ konsenzusa	4	7.8	15	25.9	14	35.9	1	3.6	34	19.3
Malo naruženje	35	68.6	4	6.9	0	0.0	0	0.0	39	22.2
Srednje naruženje	12	23.5	23	39.7	4	10.3	0	0.0	39	22.2
Veliko naruženje	0	0.0	15	25.9	15	38.5	7	25.0	37	21.0
Veoma veliko naruž.	0	0.0	1	1.7	6	15.4	20	71.4	27	15.3
UKUPNO	51	100.0	58	100.0	39	100.0	28	100.0	176	100.0

Lista naruženja br.2

Rezultat prve iteracije Delfi metoda

Obeležena *italic* 34 naruženja su ona za koja eksperti nisu postigli konsenzus oko ocene

MALO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1a	1	1. Veoma blagi strabizam,teško primetan
2a	1	2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 1-2cm
3a	1	3. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni i/ili boginja i/ili kožna oboljenja i/ili tumori) 1-2cm ²
4a	1	4. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontraktura) 1-2cm ²
5a	1	5. Blago uočljiva asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja
6a	1	6. Nedostatak ili karijes jednog zuba (od jedinice do četvorke)
6b	1	7. Nedostatak ili karijes dva zuba (od jedinice do četvorke)
7a	1	8. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka,jedva primetan
8a	1	9. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0,5-1cm ²
10a	1	10. Nedostatak,defekt svih ili pojedinih tkiva bilo kog dela ušne školjke od 1cm ² do 1/4 heliksa
10b	1	11. Parcijalni gubitak ušne resice
10c	1	12. Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo

		kog dela ušne školjke heliksa
11a	1	13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2- 4cm ²
12a	1	14. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
12b	1	15. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4cm-10cm
13a	1	16. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/4-1/2 TBSA
14a	1	17. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2cm ² -1/4TBSA
14b	1	18. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 1/4-1/2 TBSA
15a	1	19. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 2- 4cm ²
16a	1	20. Multiplo prisutne benigne promene na vratu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-4cm ²
17a	1	21. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 2-4cm
18a	1	22. Linearni ožiljak na šakama (u nivo kože ili ne) ukupna do 2-4 cm
19a	1	23. Blago poremećen hod i stav tela, skoro neprimetno (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti)
21a	1	24. Gubitak jedne falange na nozi
21b	1	25. Gubitak jednog prsta na nozi
23a	1	26. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8- 16 cm ²

23b	1	27. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture, 16 cm ² - 5% TBSA
24a	1	28. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 8-16 cm ²
24b	1	29. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 16 cm ² - 5% TBSA
25a	1	30. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 4- 8 cm
25b	1	31. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8-20 cm
26a	1	32. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 2,5- 5 % TBSA
26b	1	33. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 5- 10 % TBSA
27a	1	34. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 2,5- 5 % TBSA
27b	1	35. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 5 -10 % TBSA
28a	1	36. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8- 16 cm
28b	1	37. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 16- 40 cm
29a	1	38.Asimetrija dojke,teško primetna
29b	1	39. Asimetrija dojke,blago primetna

31a	1	40. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni teško uočljiv
31b	1	41. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni blago uočljiv
32a	1	42. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa teško uočljiva
32b	1	43. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa jasno uočljiva
33a	1	44. Nedostatak, gubitak vrha penisa
33d	1	45. Nedostatak, gubitak jednog testisa
33e	1	46. Nedostatak, gubitak oba testisa
34a	1	47. Nedostatak, gubitak 2cm ² - 1/4 vulve
35a	1	48. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 2cm ² -1/4 polnih organa
35b	1	49. Elevirani i/ili depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 1/4-1/2 polnih organa
35c	1	50. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini većoj od 1/2 polnih organa
35d	1	51. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontraktura) 2cm ² -1/4 TBSA

SREDNJE NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1b	2	52. Jasno primetan strabizam
1c	2	53. Slepilo

2b	2	54. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2-5 cm
2c	2	55. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 5-10 cm
3b	2	56. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-16 cm ²
3c	2	57. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 16 cm ² -2% TBSA
4b	2	58. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 2-16 cm ²
4c	2	59. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 16 cm ² -2% TBSA
5b	2	60. Asimetrija lica-jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja
6c	2	61. Nedostatak ili karijes tri do pet prednjih zuba (od jedinice do četvorke)
7b	2	62. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, do 1/3 kapka
8b	2	63. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa do 1/4 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
8c	2	64. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa 1/4 -1/2 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
9a	2	65. Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine 5mm ² - 1/4 usne
10d	2	66. Totalni gubitak ušne resice
11b	2	67. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) od 4cm ² - 1% TBSA

11c	2	68. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 1- 2% TBSA
12c	2	69. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20cm
12d	2	70. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30 cm
13b	2	71. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/2% -1% TBSA.
13c	2	72. <i>Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1% -2% TBSA.</i>
14c	2	73. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1/2% -1% TBSA
14d	2	74. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1% -2% TBSA
15b	2	75. Elevirani i/ili depresirani reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 4cm ² - 0,5% TBSA
16b	2	76. Multiplo prisutne benigne promene vrata i/ili dekoltea (npr. kožna oboljenja i/ili tumori) 4cm ² - 0,5% TBSA
17b	2	77. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 4-10 cm
17c	2	78. Linearni ožiljak vrata (u kože ili ne) ukupne dužine 10-20 cm
17d	2	79. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 20-30 cm
18b	2	80. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4-10 cm
18c	2	81. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20 cm
19b	2	82. Blago poremećen hod i stav tela zbog kontraktura

		velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
19c	2	83. Očigledno poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
20a	2	84. Gubitak jedne, bilo koje falange šake
20b	2	85. Gubitak dve, bilo koje falange šake
21c	2	86. Gubitak do dva prsta na nozi
21d	2	87. Gubitak od dva do pet prstiju noge
21e	2	88. Gubitak (amputacija) dela stopala
23c	2	89. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 5% - 15% TBSA
23d	2	90. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 15% - 25% TBSA
24c	2	91. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 5% - 15% TBSA
24d	2	92. <i>Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 15%- 25% TBSA</i>
25c	2	93. <i>Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-100 cm</i>
25d	2	94. <i>Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 100 cm-150cm</i>
26c	2	95. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 10-40 % TBSA
26d	2	96. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 40-50 %

		TBSA
27c	2	97. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 10-40 % TBSA
27d	2	98. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 40-50 % TBSA
28c	2	99. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 40-100 cm
28d	2	100. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 100-200 cm
29c	2	101. Asimetrija dojke jasno uočljiva
29d	2	102. Značajna asimetrija dojke
30a	2	103. Nedostatak do 1/4 dojke
31c	2	104. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine do 10 cm
31d	2	105. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine 10-30 cm
32c	2	106. Značajna asimetrija muških ili ženskih polnih organa
32d	2	107. Upadljiva asimetrija muških ili ženskih polnih organa
33b	2	108. Nedostatak, gubitak do 1/2 penisa
34b	2	109. Nedostatak, gubitak do 1/4-1/2 vulve

VELIKO NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
-----------------	------------------	----------------

2d	3	110. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-15 cm
3d	3	111. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja, tumori) 2% TBSA i više
4d	3	112. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) više od 2% TBSA
5c	3	113. Izražena asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili odzetosti npr. centralni facijalis) i/ili izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja
6d	3	114. Nedostatak ili karijes šest do osam prednjih zuba
6e	3	115. Nedostatak ili karijes više od osam prednjih zuba
7c	3	116. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka 1/3-1/2
7d	3	117. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka više od 1/2
8d	3	118. Elevirani i/ili depresirani ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa
8e	3	119. Amputacija vrha nosa i/ ili nosnog krilca i/ ili kolumele
9b	3	120. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine od ¼ -1/3
9c	3	121. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine 1/3 - 1/2
10e	3	122. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke 1/3-1/2, bilo kog dela
10f	3	123. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke više od ½ do cele ušne školjke
11d	3	124. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2% -3%

11e	3	125. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) preko 3%
12e	3	126. Linearni ožiljak na poglavini i ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 30 cm
13d	3	127. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) preko 3 % TBSA
14e	3	128. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) preko 2% TBSA
15c	3	<i>129. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 0,5%-1% TBSA</i>
15d	3	<i>130. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 1-2% TBSA</i>
16c	3	131. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 0,5%-1%TBSA
16d	3	132. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1-2%TBSA
18d	3	133. Linearni ožiljak jedne ili obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
19d	3	134. Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti, nije moguć hod bez pomagala
20c	3	<i>135. Gubitak jednog bilo kog prsta šake</i>
23e	3	136. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture više od 25% TBSA
24e	3	<i>137. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) više od 25% TBSA</i>
25e	3	<i>138. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 150cm</i>

26e	3	139. Elevirani i/ili depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 50% TBSA
27e	3	140. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (kožna oboljenja i tumori) više od 50 % TBSA
28e	3	141. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 200 cm
29e	3	142. Upadljiva asimetrija dojke
30b	3	143. Nedostatak do 1/2 dojke
30c	3	144. Nedostatak cele dojke
30d	3	145. Nedostatak obe dojke
31e	3	146. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni preko 30 cm
33c	3	147. Nedostatak, više od 1/2 penisa ili potpuni gubitak
34c	3	148. Nedostatak više od 1/2 vulve

VEOMA VELIKO NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1d	4	149. Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje
1e	4	150. Gubitak oka, kapci očuvani
1f	4	151. Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka sa okolinom
2e	4	152. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 15cm
5d	4	153. Izražena asimetrija lica zbog ožiljka i/ili dezmozogene

		kontrakture i/ili oduzetost ,i/ili jako izražen ektropion,jako izmenjena ekspresija osećanja,bizaran izraz lica.
7e	4	154. Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolinom
8f	4	155. Amputacija,nedostatak više od polovine nosa ili celog nosa
8g	4	156. Amputacija,nedostatak nosa sa okolinom
9d	4	157. Nedostatak više od ½ usne, pune debljine
9e	4	158. Nedostatak cele gornje ili donje usne
9f	4	159. Nedostatak gornje vilice ili njenog većeg dela
9g	4	160. Nedostatak donje vilice ili njenog većeg dela
10g	4	161. Defekt cele ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini
17e	4	162. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 30cm
18e	4	163. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupne dužine više od 30cm
19e	4	164. Veoma velika asimetrija tela-veoma poremećen hod i stav tela (zbog kontrakture velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost) bizaran izgled tela
20d	4	165. Gubitak dva i više prstiju šake
20e	4	166. Gubitak dela šake
22a	4	167. Nedostatak amputacija jedne ruke na podlaktanom nivou
22b	4	168. Nedostatak amputacija jedne ruke na nadlaktanom nivou
22c	4	169. Nedostatak amputacija jedne ruke iz ramena

22d	4	170. Nedostatak amputacija jedne noge na potkolenom nivou
22e	4	171. Nedostatak amputacija jedne noge na natkolenom nivou
22f	4	172. Nedostatak amputacija jedne noge iz kuka
22g	4	173. Nedostatak amputacija obe noge na bilo kom nivou
22h	4	174. Nedostatak amputacija obe ruke na bilo kom nivou
22i	4	175. Nedostatak amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou
22j	4	176. Nedostatak amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou

4.2.2. Druga iteracija Delfi metoda

Predmet iterativnog procesa u drugoj iteraciji Delfi metode usaglašavanja, bila su 34 naruženja za koja nije postignut konsenzus eksperata u prvoj iteraciji.

Statistički metod prezentacije pojedinačnih naruženja odnosio se na deskriptivnu statistiku ekspertskih procena, u vidu mere centralne tendencije – mediana, kao i meru disperzije, predstavljenu interkvartilnim (iq) opsegom. Ovi parametri dopunjeni su prikazom broja i procenta eksperata koji su imali usaglašeni stav procene težine naruženja (Tabela 2). Selekcioni kriterijum za kvalifikaciju pojedinačnih opisa u sledeći iteracioni korak bila je većinska saglasnost eksperata (najmanje 6 od ukupno 11 eksperata, ili više od 50%).

Tako je većinsku saglasnost u drugoj iteraciji Delfi metoda dobilo trideset naruženja od ukupno 34 koji u prvoj iteraciji nisu dobili potrebnu saglasnost u vezi procene težine naruženja. Za samo četiri naruženja (2.3%) u ovoj drugoj iteraciji, nije postignut konsenzus eksperata i ova naruženja su bila predmet usaglašavanja u trećoj iteraciji

postupka. Na ponuđena dva izbora stepena opisanog naruženja, usledilo je većinsko izjašnjavanje, što je obezbedilo potreban konsenzus.

Kako se interes primene Delfi metoda zasniva na grupnom, umesto na individualnom mišljenju, to postizanje konsenzusa između dve uzastopne iteracije treba posmatrati preko grupnih pokazatelja. U toj nameri, u nastavku statističke obrade, određen je Kendall-ov koeficijent konkordantnosti (W), koji predstavlja meru nivoa konsenzusa između eksperata u proceni stepena naruženja, što je prikazano na Tabeli 2. Ovaj parametar opredeljen je veličinom koeficijenta konkordantnosti i statističkom značajnošću (p-vrednost).

Kao što se vidi na pomenutoj tabeli (Tabela 2.), u prvoj iteraciji rangiranja procena eksperata, Kendall-ov koeficijent konkordantnosti bio je 0.277, a $p < 0.0001$. Na osnovu visoke signifikantnosti Kendall-ovog W, može se odbaciti nulta hipoteza čije je stanovište da ne postoji konkordantnost-usaglašenost u odgovorima eksperata. Međutim, na osnovu vrednosti ovog koeficijenta od 0.277, mora se konstatovati da je snaga konkordantnosti u prvoj iteraciji Delfi metoda slaba. Znatno viši koeficijent konkordantnosti dostiže se već u drugoj iteraciji Delfi procesa usaglašavanja, tako da je u rangi umerenog (0.517), pri čemu se visoka signifikantnost ovog koeficijenta ($p < 0.0001$) zadržava na istom nivou.

Postojala je jednoglasna saglasnost eksperata, u drugoj iteraciji Delfi metoda, da je potrebno dodati grupu od 30 opisa veoma malog naruženja. Osim dodavanja *veoma malog naruženja* kao novog stepena naruženja u drugoj iteraciji dodat je jedan novi opis malog naruženja.

lista naruženja br.3 nastala kao rezultat druge iteracije Delfi metoda

Na početku ove liste je 30 novouvedenih veoma malih naruženja i jedno malo naruženje. Četiri naruženja obeležena italic slovima za koja eksperti nisu postigli konsenzus u oceni.

VEOMA MALO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
36a	0	1. Naruženje beonjače ili irisa, neprimetno na prvi pogled
36b	0	2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) dužine do 1cm
36c	0	3. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni) do 1cm ²
36d	0	4. Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) do 1cm ²
36e	0	5. Asimetrija lica, neprimetna na prvi pogled
36f	0	6. Nedostatak kapka, nije uočljiv na prvi pogled
36g	0	7. Nedostatak dela usne do 5mm ²
36h	0	8. Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine do 5mm ²
36i	0	9. Nedostatak bilo kog dela ušne školjke do 1cm ²
36j	0	10. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa do 2cm ²
36k	0	11. Linearni ožiljak na poglavinu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36l	0	12. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) do 2cm ²
36m	0	13. Multiplo prisutne benigne promene na šakama do 2cm ²

36n	0	14. Elevirani /depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata do 2cm ²
36o	0	15. Prekrivenost benignim promenama vrata (ožiljci od akni) do 2cm ²
36p	0	16. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36q	0	17. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36r	0	18. Gubitak dela jagodice prsta ili nokta na šaci
36s	0	19. Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture do 8cm ²
36t	0	20. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci) do 8cm ²
36u	0	21. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) dužine do 4cm
36v	0	22. Elevirani /depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice do 2,5%
36w	0	23. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja) do 2,5%
36x	0	24. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 8 cm
36y	0	25. Minimalna asimetrija dojke,ne vidi se na prvi pogled
36z	0	26. Ožiljak na grduima,ne vidi se na prvi pogled
37a	0	27. Asimetrija polnih organa,ne vidi se na prvi pogled
37b	0	28. Gubitak manjeg dela glansa penisa, skoro neprimetan
37c	0	29. Nedostatak velike,ili male usmine ili dražice do 2cm ²
37d	0	30. Reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa ne vidi

		se na prvi pogled do 2cm ²
--	--	---------------------------------------

MALO NARUŽENJE		
Šifra N. Zona tela	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1a I	1	1. Veoma blagi strabizam,teško primetan
2a I	1	2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 1-2cm
3a	1	3. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni i/ili boginja i/ili kožna oboljenja i/ili tumori) 1-2cm ²
4a	1	4. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 1-2cm ²
5a	1	5. Blago uočljiva asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja
6a	1	6. Nedostatak ili karijes jednog zuba (od jedinice do četvorke)
6b	1	7. Nedostatak ili karijes dva zuba (od jedinice do četvorke)
7a	1	8. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka,jedva primetan
8a	1	9. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0,5-1cm ²
10a	1	10. Nedostatak,defekt svih ili pojedinih tkiva bilo kog dela ušne školjke od 1cm ² do 1/4 heliksa
10b	1	11. Parcijalni gubitak ušne resice
10c	1	12. Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo kog dela ušne školjke heliksa
11a	1	13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2- 4cm ²

12a	1	14. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
12b	1	15. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4cm-10cm
13a	1	16. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/4-1/2 TBSA
14a	1	17. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2cm ² -1/4TBSA
14b	1	18. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 1/4-1/2 TBSA
15a	1	19. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 2- 4cm ²
16a	1	20. Multiplo prisutne benigne promene na vratu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-4cm ²
17a	1	21. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
18a	1	22. Linearni ožiljak na šakama (u nivo kože ili ne) ukupna do 2-4 cm
19a	1	23. Blago poremećen hod i stav tela, skoro neprimetno (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti)
21a	1	24. Gubitak jedne falange na nozi
21b	1	25. Gubitak jednog prsta na nozi osim palca
23a	1	26. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8- 16 cm ²
23b	1	27. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture, 16 cm ² -5% TBSA
24a	1	28. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili

		potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 8-16 cm ²
24b	1	29. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 16 cm ² - 5% TBSA
25a	1	30. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 4- 8 cm
25b	1	31. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8-20 cm
26a	1	32. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 2,5- 5 % TBSA
26b	1	33. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 5- 10 % TBSA
27a	1	34. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 2,5- 5 % TBSA
27b	1	35. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja i tumori) 5 -10 % TBSA
28a	1	36. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8- 16 cm
28b	1	37. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 16- 40 cm
29a	1	38.Asimetrija dojke,teško primetna
29b	1	39. Asimetrija dojke,blago primetna
31a	1	40. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni teško uočljiv
31b	1	41. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni blago uočljiv

32a	1	42. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa teško uočljiva
32b	1	43. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa jasno uočljiva
33a	1	44. Nedostatak, gubitak vrha penisa
33d	1	45. Nedostatak, gubitak jednog testisa
33e	1	46. Nedostatak, gubitak oba testisa
34a	1	47. Nedostatak, gubitak 2cm ² - 1/4 vulve
35a	1	48. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 2cm ² -1/4 polnih organa
35b	1	49. Elevirani i/ili depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 1/4-1/2 polnih organa
35c	1	50. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini većoj od 1/2 polnih organa
35d	1	51. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 2cm ² -1/4 TBSA
35e	1	52. Ambliopija

SREDNJE NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1b	2	52. Jasno primetan strabizam

1c	2	53. Slepilo
2b	2	54. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2-5 cm
2c	2	55. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 5-10 cm
<u>3b</u>	2	56. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-16 cm ²
3c	2	57. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 16 cm ² -2% TBSA
4b	2	58. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 2-16 cm ²
4c	2	59. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 16 cm ² -2% TBSA
5b	2	60. Asimetrija lica-jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja
6c	2	61. Nedostatak ili karijes tri do pet prednjih zuba (od jedinice do četvorke)
7b	2	62. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, do 1/3 kapka
8b	2	63.Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa do 1/4 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
8c	2	64.Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa 1/4 -1/2 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
9a	2	65.Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine 5mm ² -1/4usne
10d	2	66. Totalni gubitak ušne resice
11b	2	67.Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) od 4cm ² - 1%

		TBSA
11c	2	68. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 1- 2% TBSA
12c	2	69. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20cm
12d	2	70. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30 cm
13b	2	71. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/2% -1% TBSA.
13c	2	72. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1% -2% TBSA.
14c	2	73. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1/2% -1% TBSA
14d	2	74. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1% -2% TBSA
15b	2	75. Elevirani i/ili depresirani reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 4cm ² - 0,5% TBSA
16b	2	76. Multiplo prisutne benigne promene vrata i/ili dekoltea (npr. kožna oboljenja i/ili tumori) 4cm ² - 0,5% TBSA
17b	2	77. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 4-10 cm
17c	2	78. Linearni ožiljak vrata (u kože ili ne) ukupne dužine 10-20 cm
17d	2	79. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 20-30 cm
18b	2	80. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4-10 cm
18c	2	81. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20 cm

19b	2	82. Blago poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
19c	2	83. Očigledno poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
20a	2	84. Gubitak jedne, bilo koje falange šake
20b	2	85. Gubitak dve, bilo koje falange šake
21c	2	86. Gubitak do dva prsta na nozi
21d	2	87. Gubitak od dva do pet prstiju noge
21e	2	88. Gubitak (amputacija) dela stopala
23c	2	89. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 5% - 15% TBSA
23d	2	90. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 15% - 25% TBSA
24c	2	91. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 5% - 15% TBSA
24d	2	92. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 15%- 25% TBSA
25c	2	93. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-100 cm
25d	2	94. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 100 cm-150cm
26c	2	95. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 10-40 % TBSA
26d	2	96. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili

		nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 40-50 % TBSA
27c	2	97. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 10-40 % TBSA
27d	2	98. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 40-50 % TBSA
28c	2	99. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 40-100 cm
28d	2	100. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 100-200 cm
29c	2	101. Asimetrija dojke jasno uočljiva
29d	2	102. Značajna asimetrija dojke
30a	2	103. Nedostatak do 1/4 dojke
31c	2	104. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine do 10 cm
31d	2	105. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine 10-30 cm
32c	2	106.Značajna asimetrija muških ili ženskih polnih organa
32d	2	107.Upadljiva asimetrija muških ili ženskih polnih organa
33b	2	108. Nedostatak,gubitak do 1/2 penisa
34b	2	109.Nedostatak, gubitak do 1/4-1/2 vulve

VELIKO NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
-----------------	------------------	----------------

2d	3	110. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-15 cm
3d	3	111. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni,boginja,kožna oboljenja, tumori) 2% TBSA i više
4d	3	112. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) više od 2% TBSA
5c	3	113. Izražena asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti npr.centralni facijalis) i/ili izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja
6d	3	114. Nedostatak ili karijes šest do osam prednjih zuba
6e	3	115. Nedostatak ili karijes više od osam prednjih zuba
7c	3	116. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka 1/3-1/2
7d	3	117. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka više od 1/2
8d	3	118. Elevirani i/ili depresirani ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa
8e	3	119. Amputacija vrha nosa i/ ili nosnog krilca i/ ili kolumele
9b	3	120. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine od ¼ -1/3
9c	3	121. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine 1/3 - 1/2
10e	3	122. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke 1/3-1/2,bilo kog dela
10f	3	123. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke više od ½ do cele ušne školjke
11d	3	124. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2% -3%

11e	3	125. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) preko 3%
12e	3	126. Linearni ožiljak na poglavini i ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 30 cm
13d	3	127. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) preko 3 % TBSA
14e	3	128. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) preko 2% TBSA
15c	3	129. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 0,5%-1% TBSA
15d	3	130. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 1-2% TBSA
16c	3	131. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 0,5%-1%TBSA
16d	3	132. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1-2%TBSA
18d	3	133. Linearni ožiljak jedne ili obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
19d	3	134. Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti,nije moguć hod bez pomagala
20c	3	135. Gubitak jednog bilo kog prsta šake
23e	3	136. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture više od 25% TBSA
24e	3	137. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) više od 25% TBSA
25e	3	138. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 150cm

26e	3	139. Elevirani i/ili depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 50% TBSA
27e	3	140. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (kožna oboljenja i tumori) više od 50 % TBSA
28e	3	141. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 200 cm
29e	3	142. Upadljiva asimetrija dojke
30b	3	143. Nedostatak do 1/2 dojke
30c	3	144. Nedostatak cele dojke
30d	3	145. Nedostatak obe dojke
31e	3	146. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni preko 30 cm
33c	3	147. Nedostatak, više od 1/2 penisa ili potpuni gubitak
34c	3	148. Nedostatak više od 1/2 vulve

VEOMA VELIKO NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1d	4	149. Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje
1e	4	150. Gubitak oka, kapci očuvani

1f	4	151. Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka sa okolinom
2e	4	152. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 15cm
5d	4	153. Izražena asimetrija lica zbog ožiljka i/ili dezmogene kontrakture i/ili oduzetost ,i/ili jako izražen ektropion,jako izmenjena ekspresija osećanja,bizaran izraz lica.
7e	4	154. Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolinom
8f	4	155. Amputacija,nedostatak više od polovine nosa ili celog nosa
8g	4	156. Amputacija,nedostatak nosa sa okolinom
9d	4	157. Nedostatak više od ½ usne, pune debljine
9e	4	158. Nedostatak cele gornje ili donje usne
9f	4	159. Nedostatak gornje vilice ili njenog većeg dela
9g	4	160. Nedostatak donje vilice ili njenog većeg dela
10g	4	161. Defekt cele ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini
17e	4	162. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 30cm
18e	4	163. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupne dužine više od 30cm
19e	4	164. Veoma velika asimetrija tela-veoma poremećen hod i stav tela (zbog kontrakture velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost) bizaran izgled tela
20d	4	165. Gubitak dva i više prstiju šake
20e	4	166. Gubitak dela šake
22a	4	167. Nedostatak amputacija jedne ruke na podlaktanom

		nivou
22b	4	168. Nedostatak amputacija jedne ruke na nadlaktanom nivou
22c	4	169. Nedostatak amputacija jedne ruke iz ramena
22d	4	170. Nedostatak amputacija jedne noge na potkolenom nivou
22e	4	171. Nedostatak amputacija jedne noge na natkolenom nivou
22f	4	172. Nedostatak amputacija jedne noge iz kuka
22g	4	173. Nedostatak amputacija obe noge na bilo kom nivou
22h	4	174. Nedostatak amputacija obe ruke na bilo kom nivou
22i	4	175. Nedostatak amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou
22j	4	176. Nedostatak amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou

Tabela 2. Statistički pokazatelji uspešnosti primene Delfi metoda usaglašavanja procene stepena naruženja od 11 eksperata u tri iteracije

šifra naruženja	stepen po hipotezi	I iteracija		II iteracija		III iteracija	
		median (iq*)	saglasnost eksperata n(%)	median (iq*)	saglasnost eksperata n(%)	median (iq*)	saglasnost eksperata n(%)
33a	1	2 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	6 (54.5)	2 (2-3)	6 (54.5)
33d	1	3 (2-3)	4 (36.4)	2.5 (2-3)	4 (36.4)	3 (2-3)	6 (54.5)
33e	1	3 (2-4)	5 (45.5)	3 (2-4)	5 (45.5)	4 (2-4)	7 (63.6)
35c	1	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	6 (54.5)
1b	2	2 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	7 (63.6)	3 (2-3)	7 (63.6)
1c	2	3 (2-4)	4 (36.4)	4 (3-4)	7 (63.6)	4 (3-4)	7 (63.6)
2c	2	2 (2-3)	5 (45.5)	2.5 (2-3)	6 (54.5)	2 (2-3)	6 (54.5)
4b	2	2 (1-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	7 (63.6)	2 (2-3)	7 (63.6)
4c	2	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (3-3)	9 (81.8)	3 (3-3)	9 (81.8)
7b	2	2 (1-2)	5 (45.5)	2 (2-2)	9 (81.8)	2 (2-2)	9 (81.8)
13c	2	2 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	7 (63.6)	2 (2-3)	7 (63.6)
24d	2	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (3-3)	9 (81.8)	3 (3-3)	9 (81.8)
25c	2	2 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	7 (63.6)	2 (2-3)	7 (63.6)
25d	2	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (3-3)	9 (81.8)	3 (3-3)	9 (81.8)
27d	2	3 (2-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	8 (72.7)	3 (3-4)	8 (72.7)
28d	2	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	7 (63.6)	3 (2-3)	7 (63.6)
29d	2	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	6 (54.5)
31d	2	3 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	7 (63.6)	2 (2-3)	7 (63.6)

32d	2	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-3)	9 (81.8)	3 (3-3)	9 (81.8)
2d	3	3 (2-3)	5 (45.5)	3 (2-3)	8 (72.7)	3 (2-3)	8 (72.7)
3d	3	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	8 (72.7)	3 (3-4)	8 (72.7)
4d	3	3 (2-4)	5 (45.5)	4 (3-4)	7 (63.6)	4 (3-4)	7 (63.6)
6d	3	3 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	6 (54.5)	2 (2-3)	6 (54.5)
6e	3	3 (2-4)	4 (36.4)	4 (2-4)	6 (54.5)	4 (2-4)	6 (54.5)
15c	3	3 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	6 (54.5)	.- .-	.- .-
15d	3	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	7 (63.6)	.- .-	.- .-
20c	3	2 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-2)	9 (81.8)	.- .-	.- .-
24e	3	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	7 (63.6)	3 (3-4)	7 (63.6)
25e	3	3 (2-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	7 (63.6)	3 (3-4)	7 (63.6)
26e	3	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	6 (54.5)	3 (3-4)	6 (54.5)
27e	3	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	6 (54.5)	3 (3-4)	6 (54.5)
28e	3	3 (3-4)	5 (45.5)	3 (3-4)	8 (72.7)	3 (3-4)	8 (72.7)
30b	3	2.5 (2-3)	5 (45.5)	2 (2-3)	8 (72.7)	2 (2-3)	8 (72.7)
1d	4	3 (2-4)	5 (45.5)	4 (3-4)	6 (54.5)	4 (3-4)	6 (54.5)
Kendall W	0.277			0.517		0.562	
sig.	p<0.0001			p<0.0001		p<0.0001	

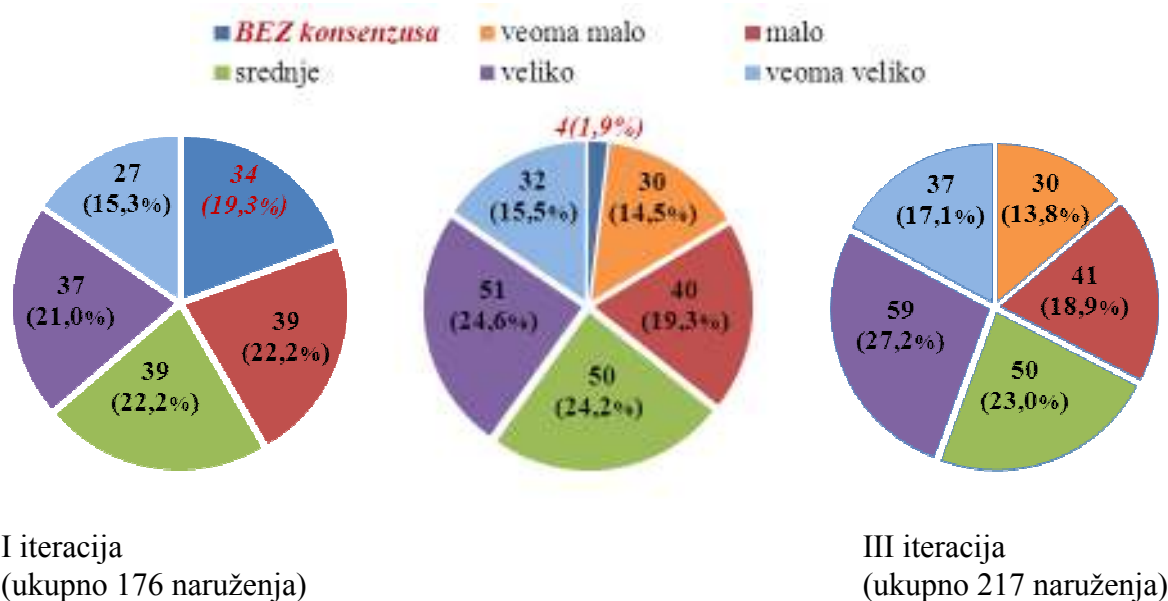
*interkvartilni opseg (25. i 75. percentil)

Šifra naruženja: Svako naruženje je od početka do kraja istraživanja obeleženo šifrom koja se nije menjala kako bi precizno pratili promene vezane za svako naruženje.

4.2.3. Treća iteracija Delfi metoda

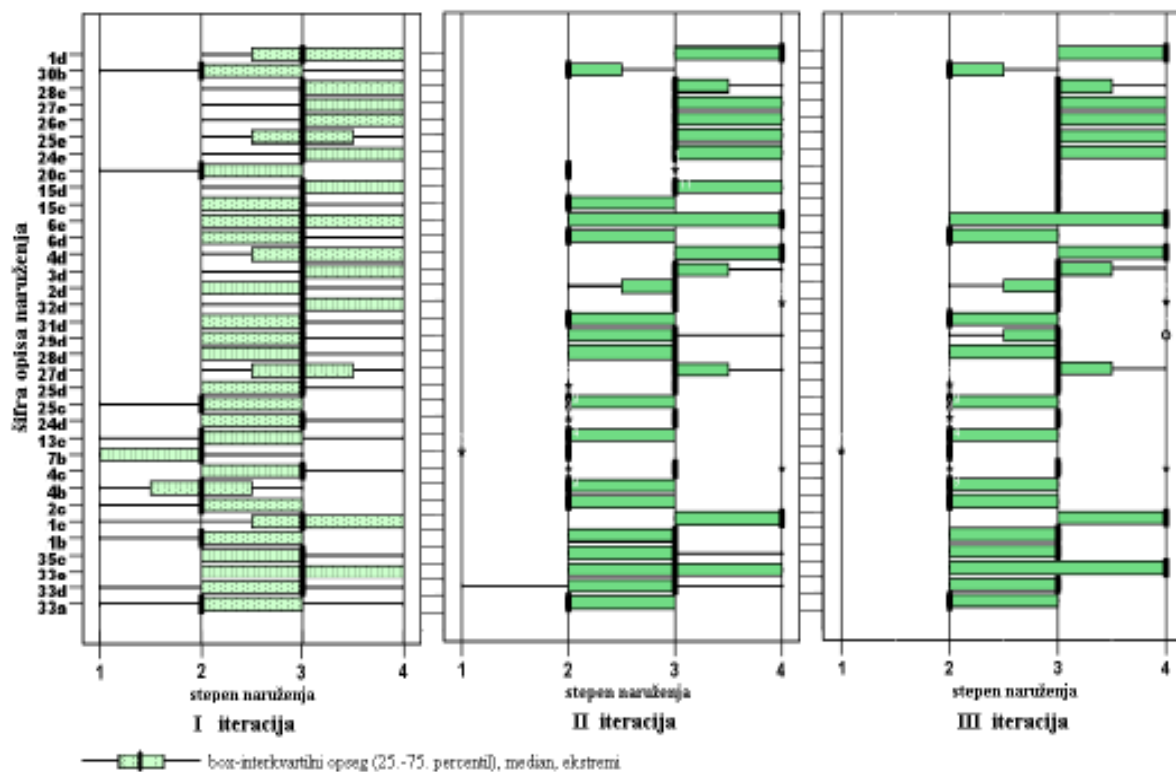
Predmet iterativnog procesa u trećoj iteraciji Delfi metode, bile su ocene 4 naruženja za koje nije postojao konsenzus eksperata u prethodne dve iteracije.

U ovoj, trećoj iteraciji je, po sugestijama većinskog broja eksperata, povučeno isključeno 12 opisa naruženja, a 22 naruženja je po opisu preformulisano i ponovo ocenjivano. Tako se ukupan broj opisa naruženja povećao, sa 207 u drugoj iteraciji, na 217 u poslednjem, trećem iterativnom postupku (Grafikon 2).

Grafikon 2. Broj i procenat telesnih naruženja razvrstanih u odnosu na postignuti konsenzusa eksperata u proceni težine naruženja, u iteracijama primene Delfi metod Treća iteracija procesa usaglašavanja stavova eksperata dovela je do daljeg, ali ne znatnog, uvećanja koeficijenta W (0.562) . Uz istu statističku značajnost od $p < 0.0001$, to je indikacija zadovoljavajućeg dostignutog nivoa konkordantnosti učesnika. Konzistentnost u odgovorima između sukcesivnih iteracija u studiji svedoči o stabilnosti procesa i može poslužiti kao relevantan kriterijum za završetak procesa usaglašavanja, što je i u ovoj studiji bio slučaj. Proces usaglašavanja procene eksperata o stepenu naruženja u toku tri iteracije Delfi metoda prezentovan je na Grafikonu 3. koji prikazuje box-plot dijagram za svaki od spornih opisa, kao najbolji kvantitativni reprezent disperzije različitih ocena eksperata. Median, interkvartilni opseg i ekstremne vrednosti stepena naruženja po oceni eksperata za svaki opis naruženja (šifra opisa), pokazuju u prvoj iteraciji različitost raspodela. U drugoj iteraciji procedure usaglašavanja, sistematizovanje procene je vidno. Smanjeni intrakvartilni opseg, sa

znatno manjim brojem ekstrema u proceni i grupisanje mediana procene u veličinama od 2 do 4, proces je koji je vodio ka konsenzusu. U trećoj iteraciji manji broj odstupanja, neusaglašenosti procena, je konsolidovan i eksperti su dostigli konsenzus po svim opisima naruženja (Grafikon 3).

Grafikon 3. Box-plotovi pojedinačnih naruženja u iterativnom procesu usaglašavanja ocene eksperata.

Lista naruženja br 4 nastala kao rezultat treće iteracije Delfi metoda

Ova faza je započeta sa 207 a završena sa 217 naruženja. Zbog zahteva eksperata neka naruženja italic obeležena ($2+(36g \text{ i } 36h) +4 (20a,b,c,e) +4 (15a,b,c,d) +2 (1d,7e) = 12$) su u III fazi Delfi povučena i zamenjena sa preciznije definisanim naruženjima – obeležena podebljana slovima u tabeli ($8+ (15 \text{ e,f,g,h,i,j,k,l}) + 9 (20,\text{f,g,h,i,j,k,l,m,n.})+ 1 (21f)+ 4 (37\text{e,f,g,h}) =22$).

VEOMA MALO – NULTO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
36a	0	1. Naruženje beonjače ili irisa, neprimetno na prvi pogled
36b	0	2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) dužine do 1cm
36c	0	3. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni) do 1cm^2
36d	0	4. Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) do 1cm^2
36e	0	5. Asimetrija lica, neprimetna na prvi pogled
36f	0	6. Nedostatak kapka, nije uočljiv na prvi pogled
36g	0	7. <i>Nedostatak dela usne do 5mm^2</i>
36h	0	8. <i>Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine do 5mm^2</i>
36i	0	9. Nedostatak bilo kog dela ušne školjke do 1cm^2
36j	0	10. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa do 2cm^2
36k	0	11. Linearni ožiljak na poglavinu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm

36l	0	12. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) do 2cm ²
36m	0	13. Multiplo prisutne benigne promene na šakama do 2cm ²
36n	0	14. Elevirani /depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata do 2cm ²
36o	0	15. Prekrivenost benignim promenama vrata (ožiljci od akni) do 2cm ²
36p	0	16. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36q	0	17. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36r	0	18. Gubitak dela jagodice prsta ili nokta na šaci
36s	0	19. Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture do 8cm ²
36t	0	20. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci) do 8cm ²
36u	0	21. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) dužine do 4cm
36v	0	22. Elevirani /depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice do 2,5%
36w	0	23. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja) do 2,5%
36x	0	24. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 8 cm
36y	0	25. Minimalna asimetrija dojke,ne vidi se na prvi pogled
36z	0	26. Ožiljak na grduima,ne vidi se na prvi pogled
37a	0	27. Asimetrija polnih organa,ne vidi se na prvi pogled
37b	0	28. Gubitak manjeg dela glansa penisa, skoro neprimetan

37c	0	29. Nedostatak velike,ili male usmine ili dražice do 2cm ²
37d	0	30. Reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa ne vidi se na prvi pogled do 2cm ²

MALO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1a	1	1. Veoma blagi strabizam,teško primetan
2a	1	2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 1-2cm
3a	1	3. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni i/ili boginja i/ili kožna oboljenja i/ili tumori) 1-2cm ²
4a	1	4. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontraktura) 1-2cm ²
5a	1	5. Blago uočljiva asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja
6a	1	6. Nedostatak ili karijes jednog zuba (od jedinice do četvorke)
6b	1	7. Nedostatak ili karijes dva zuba (od jedinice do četvorke)
7a	1	8. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka,jedva primetan
8a	1	9. Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0,5-1cm ²
10a	1	10. Nedostatak,defekt svih ili pojedinih tkiva bilo kog dela ušne školjke od 1cm ² do 1/4 heliksa
10b	1	11. Parcijalni gubitak ušne resice
10c	1	12. Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo kog dela ušne školjke heliksa

11a	1	13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2- 4cm ²
12a	1	14. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
12b	1	15. Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4cm-10cm
13a	1	16. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/4-1/2 TBSA
14a	1	17. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2cm ² -1/4TBSA
14b	1	18. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 1/4-1/2 TBSA
15a	1	19. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 2- 4cm ²
16a	1	20. Multiplo prisutne benigne promene na vratu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-4cm ²
17a	1	21. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
18a	1	22. Linearni ožiljak na šakama (u nivo kože ili ne) ukupna do 2-4 cm
19a	1	23. Blago poremećen hod i stav tela, skoro neprimetno (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti)
21a	1	24. Gubitak jedne falange na nozi
21b	1	25. Gubitak jednog prsta na nozi
23a	1	26. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8- 16 cm ²
23b	1	27. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture, 16 cm ⁵ %

		TBSA
24a	1	28. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 8-16 cm ²
24b	1	29. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 16 cm ² - 5% TBSA
25a	1	30. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina 4- 8 cm
25b	1	31. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8-20 cm
26a	1	32. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 2,5- 5 % TBSA
26b	1	33. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 5- 10 % TBSA
27a	1	34. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2,5- 5 % TBSA
27b	1	35. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 5 -10 % TBSA
28a	1	36. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8- 16 cm
28b	1	37. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 16- 40 cm
29a	1	38. Asimetrija dojke, teško primetna
29b	1	39. Asimetrija dojke, blago primetna
31a	1	40. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni teško uočljiv

31b	1	41. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni blago uočljiv
32a	1	42. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa teško uočljiva
32b	1	43. Asimetrija muških ili ženskih polnih organa jasno uočljiva
33a	1	44. Nedostatak, gubitak vrha penisa
33d	1	45. Nedostatak, gubitak jednog testisa
33e	1	46. Nedostatak, gubitak oba testisa
34a	1	47. Nedostatak, gubitak 2cm ² - 1/4 vulve
35a	1	48. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 2cm ² -1/4 polnih organa
35b	1	49. Elevirani i/ili depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 1/4-1/2 polnih organa
35c	1	50. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini većoj od 1/2 polnih organa
35d	1	51. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 2cm ² -1/4 TBSA
35e		Ambliopija

SREDNJE NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
1b	2	52. Jasno primetan strabizam

1c	2	53. Slepilo
2b	2	54. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2-5 cm
2c	2	55. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 5-10 cm
<u>3b</u>	2	56. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-16 cm ²
3c	2	57. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 16 cm ² -2% TBSA
4b	2	58. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 2-16 cm ²
4c	2	59. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 16 cm ² -2% TBSA
5b	2	60. Asimetrija lica-jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja
6c	2	61. Nedostatak ili karijes tri do pet prednjih zuba (od jedinice do četvorke)
7b	2	62. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, do 1/3 kapka
8b	2	63.Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa do 1/4 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
8c	2	64.Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa 1/4 -1/2 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
9a	2	65.Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine 5mm ² -1/4usne
10d	2	66. Totalni gubitak ušne resice
11b	2	67.Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) od 4cm ² - 1% TBSA

11c	2	68. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 1- 2% TBSA
12c	2	69. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20cm
12d	2	70. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30 cm
13b	2	71. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/2% -1% TBSA.
13c	2	72. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1% -2% TBSA.
14c	2	73. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1/2% -1% TBSA
14d	2	74. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1% -2% TBSA
15b	2	75. <i>Elevirani i/ili depresirani reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 4cm²- 0,5% TBSA</i>
16b	2	76. Multiplo prisutne benigne promene vrata i/ili dekoltea (npr. kožna oboljenja i/ili tumori) 4cm ² - 0,5% TBSA
17b	2	77. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 4-10 cm
17c	2	78. Linearni ožiljak vrata (u kože ili ne) ukupne dužine 10-20 cm
17d	2	79. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 20-30 cm
18b	2	80. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4-10 cm
18c	2	81. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20 cm
19b	2	82. Blago poremećen hod i stav tela zbog kontraktura

		velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
19c	2	83. Očigledno poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti
20a	2	84. Gubitak jedne, bilo koje falange šake
20b	2	85. Gubitak dve, bilo koje falange šake
21c	2	86. Gubitak do dva prsta na nozi
21d	2	87. Gubitak od dva do pet prstiju noge
21e	2	88. Gubitak (amputacija) dela stopala
23c	2	89. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 5% - 15% TBSA
23d	2	90. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 15% - 25% TBSA
24c	2	91. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 5% - 15% TBSA
24d	2	92. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 15%- 25% TBSA
25c	2	93. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-100 cm
25d	2	94. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 100 cm-150cm
26c	2	95. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 10-40 % TBSA
26d	2	96. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 40-50 %

		TBSA
27c	2	97. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 10-40 % TBSA
27d	2	98. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 40-50 % TBSA
28c	2	99. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 40-100 cm
28d	2	100. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 100-200 cm
29c	2	101. Asimetrija dojke jasno uočljiva
29d	2	102. Značajna asimetrija dojke
30a	2	103. Nedostatak do 1/4 dojke
31c	2	104. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine do 10 cm
31d	2	105. Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine 10-30 cm
32c	2	106. Značajna asimetrija muških ili ženskih polnih organa
32d	2	107. Upadljiva asimetrija muških ili ženskih polnih organa
33b	2	108. Nedostatak, gubitak do 1/2 penisa
34b	2	109. Nedostatak, gubitak do 1/4-1/2 vulve

VELIKO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
2d	3	110. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-15 cm
3d	3	111. Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni,boginja,kožna oboljenja, tumori) 2% TBSA i više
4d	3	112. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) više od 2% TBSA
5c	3	113. Izražena asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti npr.centralni facijalis) i/ili izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja
6d	3	114. Nedostatak ili karijes šest do osam prednjih zuba
6e	3	115. Nedostatak ili karijes više od osam prednjih zuba
7c	3	116. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka 1/3-1/2
7d	3	117. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka više od 1/2
8d	3	118. Elevirani i/ili depresirani ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa
8e	3	119. Amputacija vrha nosa i/ ili nosnog krilca i/ ili kolumele
9b	3	120. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine od ¼ -1/3
9c	3	121. Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine 1/3 - 1/2
10e	3	122. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke 1/3-1/2,bilo kog dela
10f	3	123. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke više od

		½ do cele ušne školjke
11d	3	124. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2% -3%
11e	3	125. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) preko 3%
12e	3	126. Linearni ožiljak na poglavini i ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 30 cm
13d	3	127. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) preko 3 % TBSA
14e	3	128. Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) preko 2% TBSA
15c	3	129. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 0,5%-1% TBSA
15d	3	130. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture) 1-2% TBSA
16c	3	131. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 0,5%-1%TBSA
16d	3	132. Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1-2%TBSA
18d	3	133. Linearni ožiljak jedne ili obe šake (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
19d	3	134. Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti,nije moguć hod bez pomagala
20c	3	135. Gubitak jednog bilo kog prsta šake
23e	3	136. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture više od 25% TBSA
24e	3	137. Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili

		potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) više od 25% TBSA
25e	3	138. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 150cm
26e	3	139. Elevirani i/ili depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 50% TBSA
27e	3	140. Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (kožna oboljenja i tumori) više od 50 % TBSA
28e	3	141. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 200 cm
29e	3	142. Upadljiva asimetrija dojke
30b	3	143. Nedostatak do 1/2 dojke
30c	3	144. Nedostatak cele dojke
30d	3	145. Nedostatak obe dojke
31e	3	146. Ožiljak na grudima linearni ili reljefni preko 30 cm
33c	3	147. Nedostatak, više od 1/2 penisa ili potpuni gubitak
34c	3	148. Nedostatak više od 1/2 vulve

VEOMA VELIKO NARUŽENJE

Šifra naruženja	Stepen naruženja	OPIS NARUŽENJA
<i>1d</i>	<i>4</i>	<i>149. Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje</i>
1e	4	150. Gubitak oka, kapci očuvani

1f	4	151. Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka
2e	4	152. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 15cm
5d	4	153. Izražena asimetrija lica zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetost ,i/ili jako izražen ektropion,jako izmenjena ekspresija osećanja,bizaran izraz lica.
7e	4	154. Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolinom
8f	4	155. Amputacija,nedostatak više od polovine nosa ili celog nosa
8g	4	156. Amputacija,nedostatak nosa sa okolinom
9d	4	157. Nedostatak više od ½ usne, pune debljine
9e	4	158. Nedostatak cele gornje ili donje usne
9f	4	159. Nedostatak gornje vilice ili njenog većeg dela
9g	4	160. Nedostatak donje vilice ili njenog većeg dela
10g	4	161. Defekt cele ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini
17e	4	162. Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 30cm
18e	4	163. Linearni ožiljak obe šake (u nivou kože ili ne) ukupne dužine više od 30cm
19e	4	164. Veoma velika asimetrija tela-veoma poremećen hod i stav tela (zbog kontrakture velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost) bizaran izgled tela
20d	4	165. Gubitak dva i više prstiju šake sa palcem
20e	4	166. Gubitak dela šake
22a	4	167. Nedostatak amputacija jedne ruke na podlaktanom

		nivou
22b	4	168. Nedostatak amputacija jedne ruke na nadlaktanom nivou
22c	4	169. Nedostatak amputacija jedne ruke iz ramena
22d	4	170. Nedostatak amputacija jedne noge na potkolenom nivou
22e	4	171. Nedostatak amputacija jedne noge na natkolenom nivou
22f	4	172. Nedostatak amputacija jedne noge iz kuka
22g	4	173. Nedostatak amputacija obe noge na bilo kom nivou
22h	4	174. Nedostatak amputacija obe ruke na bilo kom nivou
22i	4	175. Nedostatak amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou
22j	4	176. Nedostatak amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou

PRECIZNIJE DEFINISANA NARUŽENJA

Šifra naruženja	Ocena	OPIS NARUŽENJA
21f	2	Amputacija palca na nozi
15e	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontraktura 2-4cm ²
15f	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontraktura 4cm ² -0,5% TBSA
15g	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontraktura 0,5-1%TBSA

15h	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture 1-2 % TBSA
15i	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom 2- 4cm ²
15j	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom 4cm ² - 0,5% TBSA
15k	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom 0,5-1% TBSA
15l	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom 1-2 % TBSA
20f	1	Gubitak jedne, bilo koje falange šake,osim na palcu
20g	1	Gubitak dve, bilo koje falange šake,osim na placu
20h	2	Gubitak jednog prsta šake osim palca
20i	3	Gubitak dva i više prstiju šake osim palca
20j	3	Gubitak dela sake osim palca
20k	3	Gubitak jedne falange palca ruke
20l	4	Gubitak dve falange palca ruke
20m	4	Gubitak celog palca ruke
20n	4	Gubitak dela šake sa palcem
37e	1	Nedostatak usne parcijane ili pune debljine 0-3mm ²
37f	2	Nedostatak usne parcijane ili pune debljine 3-5mm ²
37g	1	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0-3mm ²
37h	2	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 3-5mm ²

4.3. Treća faza istraživanja- izjašnjavanje 51 lekara specijalista o stepenu naruženja

Izjašnjavanjem je obuhvaćen 51 lekar specijalista za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju a njihov zadatak je bio da se izjasne o predloženom stepenu svakog pojedinačnog naruženja čiji je opis utvrđen tokom tri iteracije Delfi metoda. Na početku treće faze istraživanja, procena eksperata o kvantitativnoj i kvalitativnoj komponenti opisa naruženja razvrstanih u pet stepena, bila je predmet izjašnjavanja 51 lekara specijalista za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju okupljenih u strukovnom udruženju SRBPRAS. Predloženi model u formi tablice naruženja, koja je usaglašena u trećoj iteraciji Delfi metoda, grupisao je vrste naruženja u pet stepeni, što je prikazano na Grafikonu 4A. Uporedo je na sledećem grafikonu prikazana raspodela stepena naruženja nakon izjašnjavanja 51 lekara specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije iz strukovnog udruženja SRBPRAS (Grafikon 4.B).

Grafikon 4A. Raspodela stepena naruženja nakon III iteracije Delfi (11 ispitanika) i

Grafikon 4B. nakon izjašnjavanja lekara specijalista za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju (51 ispitanik) članova strukovnog udruženja hirurga plastičara

Osnovna karakteristika grupisanja stepena naruženja, nakon izjašnjavanja lekara specijalista, je da se broj naruženja iz kategorije velikog i veoma velikog neznatno smanjio sa 59 (27.2%) i 37 (17.1%) na 53 (24.4%) i 31 (14.3%), dok je u svim ostalim grupama (veoma malo, malo i srednje naruženje), došlo do neznatnog povećanja sa 30 (13.8%), 41 (18.9%) i 50 (23.0%) na 32 (14.8%), 45 (20.7%) i 56 (25.8%). Pri tome je ukupan broj opisa naruženja ostao isti, odnosno 217.

Detaljniju analizu karakteristika opredeljenosti ispitanika u proceni stepena naruženja, eksperata u poslednjoj, trećoj iteraciji Delfi metoda, i 51 lekara specijalista za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju, pružaju deskriptivni parametri prikazani na Tabeli 3. i Tabeli 5. (Prilog 5).

Prosečna opredeljenost eksperata za pojedine stepene naruženja, (koja je u svakoj iteraciji Delfi metoda, kao i u SRBPRAS fazi morala biti veća od 50%), varirala je od 62.2% kod naruženja procenjenog kao visoko, do 78.3% kod naruženja procenjenog kao malo. Slučajevi veoma malog naruženja koji su opisani na predlog 11 eksperata utvrđeni su uz jednoglasnu saglasnost učesnika (100%).

Usaglašenost lekara specijalista, članova strukovnog udruženja SRBPRAS za pojedine stepene naruženja kretala se u manjem rasponu u odnosu na eksperte iz prethodne faze istraživanja: počev od 82.1% za usaglašenost oko toga koja naruženja su *veoma velika*, pa do 94.9% usaglašenosti oko opisa koji se mogu stepenovati kao *veoma mala* naruženja. Statistička značajnost razlike u stepenu usaglašenosti mišljenja 11 eksperata i 51 lekara članova strukovnog udruženja SRBPRAS je testirana *Mann-Withney* testom. Rezultat ovog testa ukazuje na to da su se usaglašenosti ove dve grupe ispitanika statistički značajno razlikovale kada su u pitanju *mala naruženja* (78.3% vs. 93.1%, $p<0.05$), *srednja naruženja* (66.9% vs. 89.7%, $p<0.05$), i *velika naruženja* (62.2% vs. 91.1%, $p<0.05$), dok su prilično ujednačena tj. usklađena oko toga koji opisi odgovaraju *veoma malom* naruženju, odnosno *veoma velikom* naruženju.

Tabela 3. Poređenje stepena naruženja i usaglašenosti eksperata nakon finalne, treće iteracije Delfi metoda i nakon III faze istraživanja,izjašnjavanja lekara specijalista za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju članova strukovnog udruženja „SRBPRAS“

stepen naruženja	ispitanici							
	11 eksperata – III iteracija Delfija				51 – lekara specijalista			
	N	(min- maks)%	Sr	Sd	N	(min- maks)%	Sr	Sd
veoma malo	30	(100-100)	100.0	0.0	32	(82-98)	94.9	3.8
malo	41	(55-100)	78.3	14.1	45	(73-98)	93.1*	5.9
srednje	50	(55-91)	66.9	11.3	56	(67-98)	89.7*	8.2
veliko	59	(55-91)	62.2	9.8	53	(65-98)	91.1*	7.5
veoma veliko	37	(55-100)	74.0	15.8	31	(53-98)	82.1	15.6

* signifikantno $p < 0.05$

Tablica naruženja broj 5 nastala kao rezultat III faze istraživanja

VEOMA MALO- NULTO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Ocena	OPIS NARUŽENJA
6a	0	Nedostatak ili karijes jednog zuba (od jedinice do četvorke)
19a	0	Blago poremećen hod i stav tela, skoro neprimetno (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti)
32a	0	Asimetrija muških ili ženskih polnih organa tesko uočljiva
35e	0	Ambliopija, slabovidost

36a	0	Veoma malo naruženje beonjače ili irisa, jedva primetno
36b	0	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) dužine do 1cm
36c	0	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni) do 1cm ²
36d	0	Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) do 1cm ²
36e	0	Asimetrija lica, ne primetna na prvi pogled
36f	0	Minimalni nedostatak kapka, ne primetan na prvi pogled
36i	0	Nedostatak bilo kog dela usne školjke do 1cm ²
36j	0	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa do 2cm ²
36k	0	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36l	0	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) do 2cm ²
36m	0	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) do 2cm ²
36n	0	Elevirani /depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture do 2cm ²
36o	0	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) do 2cm ²
36p	0	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36q	0	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
36r	0	Gubitak dela jagodice i/ili nokatne ploče na prstu sake
36s	0	Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture do 8cm ²
36t	0	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci) do 8cm ²
36u	0	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) dužine do 4cm
36v	0	Elevirani /depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice do 2,5%
36w	0	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja) do 2,5%
36x	0	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 8 cm
36y	0	Neprimetna asimetrija dojke, ne vidi se na prvi pogled
36z	0	Ožiljak na grudima, ne vidi se na prvi pogled
37a	0	Asimetrija polnih organa, ne primetna na prvi pogled
37b	0	Gubitak do 1/2 glansa penisa
37c	0	Nedostatak vulve do 2cm ²
37d	0	Reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa ne vidi se na prvi pogled do 2cm ²

MALO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Oцена	OPIS NARUŽENJA
1a	1	Veoma blagi strabizam, teško primetan
2a	1	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 1- 2cm
2b	1	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2-5 cm
3a	1	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni i/ili boginja i/ili kožna oboljenja i/ili tumori) 1-2cm ²
4a	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 1-2cm ²
5a	1	Blaga uočljiva asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja
6b	1	Nedostatak ili karijes dva zuba (od jedinice do četvorke)
7a	1	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, jedva primetan
10a	1	Nedostatak,defekt svih ili pojedinih tkiva bilo kog dela usne školjke od 1cm ² do 1/4 heliksa
10b	1	Parcijalni gubitak usne resice
11a	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2- 4cm ²
12a	1	Linearni ožiljak na poglavini i/ili usima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
12b	1	Linearni ožiljak na poglavini i/ili usima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4cm-10cm
13a	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/4-1/2 TBSA
14a	1	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2cm ² -1/4TBSA
15e	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture,površine 2- 4cm ²
16a	1	Multiplo prisutne benigne promene na vratu (ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja, tumori) 2-4cm ²
17a	1	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
18a	1	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna do 2-4 cm
18b	1	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4-10 cm
19b	1	Blago poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja nevoljnih pokreta ili oduzetost
20f	1	Amputacija jedne bilo koje falange sake osim palca
21a	1	Amputacija jedne falange na nozi
21b	1	Amputacija jednog prsta na nozi osim palca
23a	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8-16 cm ²

24a	1	Multipla prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 8- 16 cm ²
25a	1	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4- 8 cm
26a	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 2,5-5 % TBSA
27a	1	Multipla prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2,5- 5 % TBSA
28a	1	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8- 16 cm
29a	1	Asimetrija dojke, teško primetna
29b	1	Asimetrija dojke, blago primetna
29c	1	Asimetrija dojke jasno uočljiva
31a	1	Ožiljak na grudima linearni ili reljefni teško uočljiv
31b	1	Ožiljak na grudima linearni ili reljefni blago uočljiv
32b	1	Asimetrija muških ili ženskih polnih organa jasno uočljiva
32c	1	Značajna asimetrija muških ili ženskih polnih organa
32d	1	Upadljiva asimetrija muških ili ženskih polnih organa
34a	1	Nedostatak, gubitak vulve do 2cm ² -1/4
35a	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 2cm ² - ¼ cm polnih organa
35b	1	Elevirani i/ili depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 1/4-1/2 polnih organa
35c	1	Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini većoj od 1/2 polnih organa
35d	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 2cm ² -1/4 TBSA
37g	1	Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine 0-3mm ²
37e	1	Nedostatak dela usne 0-3mm ²

SREDNJE NARUŽENJE

Šifra naruženja	Ocena	OPIS NARUŽENJA
1c	2	Slepilo (ne odnosi se na funkciju nego izgled slepog čoveka)
2c	2	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 5-10 cm
3b	2	Multipla prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-16 cm ²
4b	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 1-16 cm ²
5b	2	Asimetrija lica-jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene

		kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izrazen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja
6c	2	Nedostatak ili karijes tri do pet prednjih zuba (od jedinice do četvorke)
6d	2	Nedostatak ili karijes šest do osam prednjih zuba
6e	2	Nedostatak ili karijes više od osam prednjih zuba
7b	2	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, do 1/3 kapka
7c	2	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, 1/3-1/2
8a	2	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0,5-1cm ²
9a	2	Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine 5mm ² - 1/4 usne
9b	2	Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine od 1/4 -1/3
10c	2	Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo kog dela usne školjke
10d	2	Gubitak usne resice više od 1/2
10e	2	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva usne školjke 1/3-1/2
11b	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili usiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) od 4cm ² -1% TBSA
12c	2	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20cm
13b	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/2 % -1% TBSA.
14b	2	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 1/4-1/2 TBSA
14c	2	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1/2% -1% TBSA
15f	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture, površine 4cm ² -0,5% TBSA
15g	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture, površine 05-1% TBSA
15i	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom, površine 2- 4cm ²
16b	2	Multiplo prisutne benigne promene vrata (npr.ožiljci od akni boginja,kožna oboljenja,tumori) 4cm ² - 0,5% TBSA
17b	2	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine do 4-10 cm
17c	2	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 10-20 cm
18c	2	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20 cm
19c	2	Očigledno poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost
20g	2	Amputacija dve bilo koje falange sake osim palca
20h	2	Gubitak jednog bilo kog prsta sake osim palca
20k	2	Gubitak jedne falange palca šake
21c	2	Gubitak do dva prsta na nozi

21d	2	Gubitak od dva do pet prstiju noge
21f	2	Amputacija palca na nozi
23b	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture, 16 cm ² - 5% TBSA
24b	2	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 16 cm ² - 5% TBSA
24c	2	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 5% - 15% TBSA
25b	2	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8-20 cm
25c	2	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-100 cm
26b	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 5- 10 % TBSA
27b	2	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 5 -10 % TBSA
27c	2	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 10-40 % TBSA
28b	2	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 16- 40 cm
28c	2	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 40-100 cm
29d	2	Značajna asimetrija dojke
29e	2	Upadljiva asimetrija dojke
30a	2	Nedostatak do 1/4 dojke
30b	2	Nedostatak 1/4- 1/2 dojke
31c	2	Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine do 10cm
31d	2	Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine 10-30cm
31e	2	Ožiljak na grudima linearni ili reljefni preko 30 cm
33a	2	Nedostatak, gubitak više od 1/4 ili celog glansa penisa
33d	2	Gubitak jednog testisa
37f	2	Nedostatak dela usne 3-5mm ²
37h	2	Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine 3-5mm ²

VELIKO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Ocena	OPIS NARUŽENJA
1b	3	Jasno primetan strabizam
2d	3	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-15 cm
2e	3	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 15cm
3c	3	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 16 cm ² -2% TBSA
3d	3	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni,boginja,kožna oboljenja, tumori) 2% TBSA i više
4c	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 16 cm ² -2% TBSA
5c	3	Izrazena asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kont. i/ili oduzetosti npr.centralni facijalis) i/ili izrazen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja
7d	3	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka više od 1/2
8b	3	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa do 1/4 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
8c	3	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa 1/4 -1/2 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
8d	3	Elevirani i/ili depresirani ožiljak ili amputacija celog dorzuma i bočnih strana nosa
8e	3	Amputacija vrha nosa i/ ili nosnog krilca i/ ili kolumele
9c	3	Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine 1/3 -1/2
9d	3	Nedostatak više od 1/2 usne, pune debljine
11c	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili usiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 1 -2% TBSA
11d	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili usiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2% -3%
12d	3	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
12e	3	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 30cm
13c	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1% -2% TBSA.
13d	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) preko 2 % TBSA
14d	3	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1% -2% TBSA
14e	3	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) preko 2% TBSA
15h	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture,površine 1-2% TBSA
15j	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa

		kontrakturom, površine 4cm ² -0,5% TBSA
15k	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom, površine 0,5-1% TBSA
16c	3	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 0,5%-1%TBSA
16d	3	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1-2%TBSA
17d	3	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 20-30 cm
17e	3	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 30cm
18d	3	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
18e	3	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupne dužine više od 30cm
19d	3	Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti, obavezna pomagala
20i	3	Gubitak dva i više prstiju sake osim palca
20j	3	Gubitak dela šake osim palca
20l	3	Gubitak dve falange palca šake
20m	3	Gubitak celog palca šake (sa metacarpalnom kosti)
21e	3	Amputacija dela stopala
23c	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 5% - 15% TBSA
23d	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 15% - 25% TBSA
24d	3	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 15%- 25% TBSA
24e	3	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna ob., tumori) više od 25% TBSA
25d	3	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 100 cm-150cm
25e	3	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 150cm
26c	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 10-40 % TBSA
26d	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 40-50 % TBSA
26e	3	Elevirani i/ili depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 50% TBSA
27d	3	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori)

		40-50 % TBSA
27e	3	Multipla prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (kožna oboljenja i tumori) više od 50 % TBSA
28d	3	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 100-200 cm
28e	3	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 200 cm
33b	3	Amputacija do 1/2 penisa
33e	3	Gubitak oba testisa
34b	3	Amputacija 1/4 -1/2 vulve

VEOMA VELIKO NARUŽENJE		
Šifra naruženja	Ocena	OPIS NARUŽENJA
1e	4	Gubitak oka, kapci očuvani
1f	4	Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka sa okolinom
4d	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) više od 2% TBSA
5d	4	Izražena asimetrija lica zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetost,i/ili izrazen ektropion jako izmenjena ekspresija osećanja, bizaran izraz lica
8f	4	Amputacija, nedostatak više od polovine nosa ili celog nosa
8g	4	Amputacija, nedostatak nosa sa okolinom
9e	4	Nedostatak cele gornje ili donje usne
9f	4	Nedostatak gornje vilice ili njenog većeg dela
9g	4	Nedostatak donje vilice ili njenog većeg dela
10f	4	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva usne školjke više od 1/2
10g	4	Amputacija cele usne školjke sa okolinom
11e	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) preko 3%
15l	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom,površine 1-2% TBSA
19e	4	Asimetrija tela,veoma poremećen hod i stav tela (zbog kont. velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost) bizaran izgled tela
20d	4	Gubitak dva i više prstiju šake sa palcem
20n	4	Amputacija dela šake sa palcem
22a	4	Amputacija jedne ruke na podlaktatnom nivou
22b	4	Amputacija jedne ruke na nadlaktatnom nivou
22c	4	Amputacija jedne ruke iz ramena
22d	4	Amputacija jedne noge na potkolenom nivou
22e	4	Amputacija jedne noge na natkolenom nivou
22f	4	Amputacija jedne noge iz kuka
22g	4	Amputacija obe noge na bilo kom nivou

22h	4	Amputacija obe ruke na bilo kom nivou
22i	4	Amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou
22j	4	Amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou
23e	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture više od 25% TBSA
30c	4	Amputacija cele dojke
30d	4	Amputacija obe dojke
33c	4	Gubitak više od 1/2 penisa ili potpuna amputacija
34c	4	Gubitak više od 1/2 vulve ili potpuna amputacija

4.2.4. Četvrta faza – primena skale naruženja na konkretne primere naruženja u sudu

U aprilu mesecu 2016 godine, u Trećem osnovnom sudu u Beogradu, istraživali smo ukupno 75 različitih vrsta naruženja koja su bila predmet sudsko-medicinskog veštačenja u sudskim postupcima vođenim i pravosnažno okončanim u periodu od 2005 do 2015 godine. Dakle, analizirani su nalazi sudsko-medicinskih veštačenja odnosno procene stepena naruženja, koje su obavili veštaci medicinske struke - lekari specijalisti za sudsku medicinu, ortopedsku hirurgiju i traumatologiju, fizikalnu medicinu i plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju. Prema datim mišljenjima u pogledu stepena naruženja, nalazi sudsko-medicinskih veštaka svrstani su u kategorije: naruženje ne postoji (0), veoma malo naruženje (1), srednje naruženje (2), veliko naruženje (3) i veoma veliko naruženje (4).

Stepen slaganja procene naruženja koje su u analiziranim sudskim postupcima dali angažovani veštaci, i većinskog mišljenja specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije članova strukovnog udruženja „SRBPRAS“ (konačna tabela naruženja, skala naruženja), izražen je u procentima i prikazan u Tabeli 4. Najveći procenat saglasnosti (100%) postignut je kada je u pitanju opis *veoma velikog naruženja*, a najmanji kada je u pitanju *veoma malo naruženje* (46,2%).

Spirmanov korefijent korelacije procene veštaka i specijalista članova strukovnog udruženja SRBPRASA-a je visok, i iznosi $Rho=0,871$ ($p<0,001$). Stepem slaganja je

58,6%. Ako bi računali da je slaganje odstupanje i od samo jedne ocene (+/- 1), onda bi stepen slaganja iznosio 98,6%.

Za izračunavanje mere slaganja između ocena sudskih veštaka i specijalista strukovnog udruženja plastičara SRBPRAS-a, korišten je *weighted kappa* koeficijent (težinska ili *weighted Kappa* statistika), čija je vrednost bila 0.67, pri čemu je $p < 0,001$, što se smatra zadovoljavajućim stepenom usaglašenosti. To je analiza pouzdanosti (“*interrater reliability analysis*”) uz upotrebu Kappa statističke metode koja je preporučena metoda kad se želi utvrditi konzistentnost, doslednost, usklađenost u odgovorima dve grupe ocenjivača (36).

Tabela 4. Poređenje stepena usaglašenosti procene naruženja prema oceni veštaka na sudu i izjašnjavanja lekara specijalista za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju članova strukovnog udruženja SRBPRAS.

		Sudsko-medicinsko veštačenje, ocene					Ukupno
		0 (n, %)	1 (n, %)	2 (n, %)	3 (n, %)	4 (n, %)	
Udruženje SRBPRAS, ocene	0	6 (46,2)	6 (46,2)	1 (7,7)	0	0	13
	1	3 (14,3)	12 (57,1)	6 (28,6)	0	0	21
	2	0	2 (9,5)	11 (52,4)	8 (38,1)	0	21
	3	0	0	2 (20,0)	5 (50,0)	3 (30,0)	10
	4	0	0	0	0	10 (100)	10
Ukupno:		9	20	20	13	13	75

Konačna tablica - skala naruženja sistematizovana po regijama

Redni broj	Ocena	OPIS NARUŽENJA
		NARUŽENJA OKA
1	0	Ambliopija, slabovidost
2	0	Veoma malo naruženje beonjače ili irisa, jedva primetno
3	1	Veoma blagi strabizam, teško primetan
4	2	Slepilo (ne odnosi se na funkciju nego izgled slepog čoveka)
5	3	Jasno primetan strabizam
6	4	Gubitak oka, kapci očuvani
7	4	Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka sa okolinom
		NARUŽENJA OČNIH KAPAKA
8	0	Minimalni nedostatak kapka, ne primetan na prvi pogled
9	1	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, jedva primetan
10	2	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, do 1/3 kapka
11	2	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka, 1/3-1/2
12	3	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka više od 1/2
		NARUŽENJA NOSA
13	1	Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine 0-3mm ²
14	2	Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine 3-5mm ²
15	2	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0,5-1cm ²
16	3	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa do 1/4 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
17	3	Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa 1/4 -1/2 ukupno na dorzumu i bočnim stranama nosa
18	3	Elevirani i/ili depresirani ožiljak ili amputacija celog dorzuma i bočnih strana nosa
19	3	Amputacija vrha nosa i/ ili nosnog krilca i/ ili kolumele
20	4	Amputacija, nedostatak više od polovine nosa ili celog nosa
21	4	Amputacija, nedostatak nosa sa okolinom

		NARUŽENJA USANA
22	1	Nedostatak dela usne 0-3mm ²
23	2	Nedostatak dela usne 3-5mm ²
24	2	Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine 5mm ² - ¼ usne
25	2	Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine od 1/4 – 1/3
26	3	Nedostatak dela usne parcijalne ili pune debljine 1/3 -1/2
27	3	Nedostatak više od ½ usne, pune debljine
28	4	Nedostatak cele gornje ili donje usne
		NARUŽENJA ZUBA I VILICA
29	0	Nedostatak ili karijes jednog zuba (od jedinice do četvorke)
30	1	Nedostatak ili karijes dva zuba (od jedinice do četvorke)
31	2	Nedostatak ili karijes tri do pet prednjih zuba (od jedinice do četvorke)
32	2	Nedostatak ili karijes šest do osam prednjih zuba
33	2	Nedostatak ili karijes više od osam prednjih zuba
34	4	Nedostatak gornje vilice ili njenog većeg dela
35	4	Nedostatak donje vilice ili njenog većeg dela
		ASIMETRIJA LICA
36	0	Asimetrija lica, ne primetna na prvi pogled
37	1	Blaga uočljiva asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja
38	2	Asimetrija lica-jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izrazen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja
39	3	Izrazena asimetrija lica (zbog ožiljka i/ili dezrogene kont. i/ili oduzetosti npr.centralni facijalis) i/ili izrazen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja
40	4	Izražena asimetrija lica zbog ožiljka i/ili dezrogene kontraktur i/ili oduzetost,i/ili izrazen ektropion jako izmenjena ekspresija osećanja, bizaran izraz lica
		ASIMETRIJA TELA
41	0	Blago poremećen hod i stav tela, skoro neprimetno (zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti)
42	1	Blago poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih

		zglobova, hramanja nevoljnih pokreta ili oduzetost
43	2	Očigledno poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost
44	3	Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetosti, obavezna pomagala
45	4	Asimetrija tela, veoma poremećen hod i stav tela (zbog kont. velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost) bizaran izgled tela
		LINEARNI OŽILJCI LICA
46	0	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) dužine do 1cm
47	1	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 1- 2cm
48	1	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2-5 cm
49	2	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 5-10 cm
50	3	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-15 cm
51	3	Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko 15cm
		RELJEFNI OŽILJCI LICA
52	0	Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) do 1cm ²
53	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 1-2cm ²
54	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 1-16 cm ²
55	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) 16 cm ² -2% TBSA
56	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) više od 2% TBSA
		BENIGNE PROMENE NA LICA
57	0	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni) do 1cm ²
58	1	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni i/ili boginja i/ili kožna oboljenja i/ili tumori) 1-2cm ²
59	2	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 2-16 cm ²
60	3	Multiplo prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 16 cm ² -2% TBSA

61	3	Multipla prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja, tumori) 2% TBSA i više
		NARUŽENJA UŠNIH ŠKOLJKI
62	0	Nedostatak bilo kog dela usne školjke do 1cm ²
63	1	Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva bilo kog dela ušne školjke od 1cm ² do 1/4 heliksa
64	1	Parcijalni gubitak usne resice
65	2	Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo kog dela usne školjke
66	2	Gubitak usne resice više od 1/2
67	2	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva usne školjke 1/3-1/2
68	2	Nedostatak, defekt svih ili pojedinih tkiva 1/4- 1/3 bilo kog dela ušne školjke
69	4	Nedostatak svih ili pojedinih tkiva usne školjke više od 1/2
70	4	Amputacija cele usne školjke sa okolinom
		LINEARNI OŽILJCI SKALPA I UŠNIH ŠKOLJKI
71	0	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
72	1	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
73	1	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4cm-10cm
74	2	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20cm
75	3	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
76	3	Linearni ožiljak na poglavini i/ili ušima (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 30cm
		RELJEFNI OŽILJCI SKALPA I UŠIJU
77	0	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa do 2cm ²
78	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2- 4cm ²
79	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) od 4cm ² -1% TBSA
80	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 1 -2% TBSA
81	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) 2% -3%
82	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture) preko 3%

		LINEARNI OŽILJCI NA VRATA
83	0	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
84	1	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2- 4cm
85	2	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine do 4-10 cm
86	2	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 10-20 cm
87	3	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine 20-30 cm
88	3	Linearni ožiljak vrata (u nivou kože ili ne) ukupne dužine preko30cm
		RELJEFNI OŽILJCI NA VRATU (bez kontrakture)
89	0	Elevirani /depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture do 2cm ²
90	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture, površine 2- 4cm ²
91	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture,površine 4cm ² - 0,5% TBSA
92	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture, površine 05-1% TBSA
93	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture, površine 1-2% TBSA
		RELJEFNI OŽILJCI NA VRATU (sa kontrakturom)
94	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom, površine 2- 4cm ²
95	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom, površine 4cm ² - 0,5% TBSA
96	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom,površine 05-1% TBSA
97	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak vrata sa kontrakturom,površine 1-2% TBSA
		BENIGNE PROMENE NA VRATU
98	0	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja kožna oboljenja,tumori) do 2cm ²
99	1	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni boginja kožna oboljenja, tumori) 2- 4cm ²
100	2	Multiplo prisutne benigne promene vrata (npr. ožiljci od akni/boginja,kožna oboljenja,tumori) 4cm ² -0,5% TBSA

101	3	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 0,5% -1%TBSA
102	3	Multiplo prisutne benigne promene vrata (ožiljci od akni/boginja, oboljenja, tumori) 1-2%TBSA
		ASIMETRIJA DOJKI
103	0	Neprimetna asimetrija dojke, ne vidi se na prvi pogled
104	1	Asimetrija dojke, teško primetna
105	1	Asimetrija dojke, blago primetna
106	1	Asimetrija dojke jasno uočljiva
107	2	Značajna asimetrija dojke
108	2	Upadljiva asimetrija dojke
		OŽILJAK NA DOJKAMA
109	1	Ožiljak na grudima linearni ili reljefni teško uočljiv
110	1	Ožiljak na grudima linearni ili reljefni blago uočljiv
111	2	Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine do 10 cm
112	2	Linerani ili reljefni ožiljak na grudima dužine 10-30cm
113	2	Ožiljak na grudima linearni ili reljefni preko 30 cm
		AMPUTACIJA DOJKE
114	2	Nedostatak do 1/4 dojke
115	2	Nedostatak 1/4- 1/2 dojke
116	4	Amputacija cele dojke
117	4	Amputacija obe dojke
		LINEARNI OŽILJCI NA ŠACI
118	0	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 2cm
119	1	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne),ukupno 2-4 cm
120	1	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4-10 cm
121	2	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 10-20 cm
122	3	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-30cm
123	3	Linearni ožiljak na šakama (u nivou kože ili ne) ukupne dužine više od 30cm

		RELJEFNI OŽILJCI NA ŠACI
124	0	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) do 2cm ²
125	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 2cm ² -1/4 TBSA
126	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/4-1/2 TBSA
127	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1/2 % -1% TBSA.
128	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 1% -2% TBSA.
129	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) preko 2 % TBSA
		BENIGNE PROMENE NA ŠACI
130	0	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) do 2cm ²
131	1	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2cm ² -1/4TBSA
132	2	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) ¼ %-1/2% TBSA
133	2	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) ½ % -1% TBSA
134	3	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 1% -2% TBSA
135	3	Multiplo prisutne benigne promene na šakama (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) preko 2% TBSA
		AMPUTACIJE DELOVA ŠAKE
136	1	Amputacija jedne bilo koje falange šake osim palca
137	2	Amputacija dve bilo koje falange šake osim palca
138	2	Gubitak jednog bilo kog prsta šake osim palca
139	3	Gubitak dva i više prstiju šake osim palca
140	3	Gubitak dela šake osim palca
141	2	Gubitak jedne falange palca šake
142	3	Gubitak dve falange palca šake
143	3	Gubitak celog palca šake (sa metacarpalnom kosti)
144	3	Gubitak dva i više prstiju šake osim palca
145	4	Gubitak dva i više prstiju šake sa palcem
146	4	Ampuatcija dela šake sa placem

		AMPUTACIJE DELOVA STOPALA
147	1	Amputacija jedne falange na nozi
148	1	Amputacija jednog prsta na nozi osim palca
149	2	Gubitak do dva prsta na nozi
150	2	Gubitak od dva do pet prstiju noge
151	2	Amputacija palca na nozi
		AMPUTACIJE EKSTREMITETA
152	3	Amputacija dela stopala
153	4	Amputacija jedne ruke na podlaktatnom nivou
154	4	Amputacija jedne ruke na nadlaktatnom nivou
155	4	Amputacija jedne ruke iz ramena
156	4	Amputacija jedne noge na potkolenom nivou
157	4	Amputacija jedne noge na natkolenom nivou
158	4	Amputacija jedne noge iz kuka
159	4	Amputacija obe noge na bilo kom nivou
160	4	Amputacija obe ruke na bilo kom nivou
161	4	Amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou
162	4	Amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou
		LINEARNI OŽILJCI podlaktica, potkolenica i stopala
163	0	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) dužine do 4cm
164	1	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 4- 8 cm
165	2	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8-20 cm
166	2	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 20-100 cm
167	3	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 100 cm-150cm
168	3	Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivou kože ili ne) ukupna dužina preko 150cm
		RELJEFNI OŽILJCI podlaktica, potkolenica i stopala
169	0	Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture do 8cm ²

170	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8-16 cm ²
171	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture, 16 cm- 5% TBSA
172	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 5% - 15% TBSA
173	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 15% - 25% TBSA
174	4	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture više od 25% TBSA
		BENIGNE PROMENE na podlaktici,potkolenici i stopalu
175	0	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci) do 8cm ²
176	1	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 8- 16 cm ²
177	2	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala, (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 16 cm ² - 5% TBSA
178	2	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 5% - 15% TBSA
179	3	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 15%- 25% TBSA
180	3	Multiplo prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni/boginja, kožna ob., tumori) više od 25% TBSA
		LINEARNI OŽILJCI trupa,nadlaktice,natkolenice
181	0	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože iline) ukupna dužina do 8 cm
182	1	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 8- 16 cm
183	2	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 16- 40 cm
184	2	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 40-100 cm
185	3	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (kožna oboljenja i tumori) više od 50 % TBSA

186	3	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina od 100-200 cm
187	3	Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 200 cm
		RELJEFNI OŽILJCI trupa,nadlaktice,natkolenice
188	0	Elevirani /depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice do 2,5%
189	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 2,5-5 % TBSA
190	2	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 5- 10 % TBSA
191	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 10-40 % TBSA
192	3	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture) 40-50 % TBSA
193	3	Elevirani i/ili depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice sa ili bez kontrakture više od 50% TBSA
		BENIGNE PROMENE na trupu,nadlaktici i natkolenici
194	0	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja) do 2,5%
195	1	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 2,5- 5 % TBSA
196	2	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja i tumori) 5 -10 % TBSA
197	2	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 10 - 40 % TBSA
198	3	Multiplo prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od akni/boginja, kožna oboljenja, tumori) 40-50 % TBSA
		OŽILJCI NA POLNIM ORGANIMA
199	0	Reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa ne vidi se na prvi pogled do 2cm ²

200	1	Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 2cm ² - ¼ cm polnih organa
201	1	Elevirani i/ili depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini 1/4-1/2 polnih organa
202	1	Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa na površini većoj od 1/2 polnih organa
		ASIMETRIJA POLNIH ORGANA
203	0	Asimetrija polnih organa, ne primetna na prvi pogled
204	0	Asimetrija muških ili ženskih polnih organa tesko uočljiva
205	1	Asimetrija muških ili ženskih polnih organa jasno uočljiva
206	1	Značajna asimetrija muških ili ženskih polnih organa
207	1	Upadljiva asimetrija muških ili ženskih polnih organa
		AMPUTACIJA POLNIH ORGANA
208	0	Gubitak do 1/2 glansa penisa
209	2	Nedostatak, gubitak više od 1/2 ili celog glansa penisa
210	3	Amputacija do ½ penisa
211	4	Gubitak više od ½ penisa ili potpuna amputacija
212	2	Gubitak jednog testisa
213	3	Gubitak oba testisa
214	0	Nedostatak vulve do 2cm ²
215	1	Nedostatak, gubitak vulve do 2cm ² -1/4
216	3	Amputacija 1/4 -1/2 vulve
217	4	Gubitak više od 1/2 vulve ili potpuna amputacija

5. DISKUSIJA

Pretragom baze podataka *medline* nismo pronašli rad koji govori o gradaciji i opisu naruženja. U upotrebi je nekoliko skala za procenu ožiljaka i efekta tretmana ožiljaka ali ove skale ne doprinose sudsko-medicinskoj proceni ožiljaka, odnosno naruženja. Najčešće korišćene su Vancouver Scar Scale (VSS) i Manchester Scar Scale (MSS). Samo u jednom radu je prezentovan metod procene postopekotinskih ožiljaka na osnovu *distance* u odnosu na oštećenu osobu. Nema radova koji daju model za sveobuhvatnu sudsko medicinsku procenu ožiljaka kao užeg pojma i naruženosti kao šireg sudsko-medicinskog pojma. *Metod distance* je validan metod jer uzima u obzir način na koji nas drugi vide. Taj metod smo i mi koristili. Zakon o obligacionim odnosima RS propisuje da se naruženje može stepenovati kao malo, srednje, veliko i veoma veliko naruženje. Međutim u sudskoj praksi i literaturi domaćih autora najčešće se koristi sasvim druga gradacija: kozmetski defect, srednje naruženje i unakaženje. Pored toga, iz iskustva sudskih veštaka i parničnih sudova, poznati su primeri sudskih veštačenja, ali ti primeri do sada nisu dovoljno naučno istraženi i objašnjeni. Mi smo u radu prezentovali klasifikaciju naruženja prema preporuci sudskih veštaka koja ima 15 oblasti (ožiljci na koži, gubitak kose i obrva, povrede lica usta i zuba itd.) i prikazali 6 vrsta gradacije koje se koriste u sudskoj praksi i koje se mogu naći u relevantnoj literaturi. U ovom istraživanju mi smo naučnim postupkom napravili sistem opisa i gradacije svih telesnih naruženja, listu koja ima ukupno 217 naruženja. Razvrstali smo naruženja prema kriterijumu težine u pet stepena.

Takođe, iz sudske prakse i literature poznata su, ali nisu dovoljno naučno istražena objektivna i subjektivna merila na osnovu kojih sudski veštaci procenjuju težinu konkretnih naruženja. Uočili smo da se često veoma različiti termini koriste za označavanje istog stepena naruženje (najblaži stepen unakaženosti, kozmetski defect, estetska izmenjenost) ili se isti termin koristi za označavanje različitih stepena naruženja (bitna unakaženost, blaži stepen unakaženosti, najblaži stepen unakaženosti).

Mi smo naučnim postupkom formirali listu naruženja na osnovu kriterijuma uočljivosti određenih delova tela. Prva estetska zona je obuhvatila sve regije tela koji su uvek

izložene pogledu (lice, vrat i šake). Druga je obuhvatila sve regije koji su često izložene pogledu (podlaktice, potkolenice i stopala), dok je treća estetska zona obuhvatila sve regije tela koji su retko izložene pogledu (nadlaktice, natkolenice, telo i polni organi). Sva naruženja smo razvrstali u pet stepena (nulto, malo, srednje, veliko i veoma veliko naruženje).

Za ovo istraživanje od posebnog značaja je to što dostupna stručna i naučna literature iz oblasti sudske medicine ukazuje na to da jedinstven i opšteprihvatljiv sistem opisa i gradacije svih telesnih naruženja, prema kriterijumu težine - još uvek ne postoji. Saglasno tome, predmet ovog istraživanja bio je samo opis i razvrstavanje telesnih oštećenja prema njihovoj težini, u okviru odgovarajuće, istraživanjem formirane, jedinstvene ordinarne skale.

Kao što je u rezultatima istraživanja istaknuto, u prvoj fazi empirijskog istraživanja konstruisan je nacrt tabele naruženja sa 176 kvalitativnih i/ili kvantitativnih opisa telesnog naruženja. Ta naruženja grupisana su po kriterijumu vidljivosti i razvrstana u četiri hipotetički određena stepena (malo, srednje, veliko i veoma veliko naruženje).

U drugoj fazi empirijskog istraživanja koja je realizovana primenom Delfi metode u tri iteracije eksperti iz oblasti plastične i rekonstruktivne hirurgije ocenjivali su svako telesno naruženje po opisu i težini uz mogućnost da određeno naruženje prihvate, da predlože njegovo odbacivanje, da predlože korekciju ili da predlože dodavanje novog naruženja.

Saglasno tome, rezultat prve iteracije bio je prihvatanje svih opisa naruženja. Konsenzus u oceni stepena naruženja postignut kod 142 naruženja (80,7%), dok kod 34 naruženja (19,3%) nije postignut konsenzus što je bilo predmet ocene i naredne dve iteracije.

U drugoj iteraciji konsenzus u oceni stepena naruženja postignut je kod preostalih 30 naruženja dok kod 4 naruženja nije postignut konsenzus što je bilo predmet ocene u poslednjoj, trećoj iteraciji. Pored toga, u drugoj iteraciji postojala je jednoglasna saglasnost eksperata, da je potrebno dodati novu grupu od 30 opisa *veoma malog* naruženja. Osim toga dodat je i jedan novi opis *malog naruženja*. Broj naruženja je na kraju ove iteracije bio 207.

U trećoj iteraciji ocenjena su 4 naruženja za koje nije postojao konsenzus u prethodne dve iteracije, povučeno 12 naruženja, a 22 naruženja je po opisu preformulisano i

ponovo ocenjeno. Tako se ukupan broj opisa naruženja povećao, sa početnih 207 na 217.

Po svim tim naruženjima postignuta je većinska saglasnost u pogledu njihovog opisa i svrstavanja u odgovarajući stepen. Zaključno se ovom iteracijom, ukupan broj opisa naruženja povećao se sa početnih 176 u prvom, na 217 u poslednjem iterativnom postupku. Taj broj pojedinačnih naruženja razvrstan je u pet stepena prema kriterijumu težine, tako što je razvrstano, u stepen veoma malog -30, malog - 41 , srednjeg - 50, velikog – 59 i veoma velikog – 37 pojedinačnog naruženja.

Kako se interes primene Delfi metoda zasniva na grupnom, a ne na individualnom mišljenju, to je postizanje konsenzusa između dve uzastopne iteracije posmatrano preko grupnih pokazatelja. U toj nameri, stepen usaglašenosti ekspertskih mišljenja analiziran je deskriptivnim i inferencijalnim statističkim metodama, kao i testom snage konkordantnosti (Kendall W – koeficijent), koji predstavlja meru nivoa konsenzusa između eksperata u proceni stepena naruženja. Ovaj parametar opredeljen je veličinom koeficijenta konkordantnosti i statističkom značajnošću (p-vrednost).

U tom smislu, statistički pokazatelji uspešnosti primene Delfi metoda usaglašavanja procene stepena telesnih naruženja koje je obavilo 11 eksperata ukazuju da je u prvoj iteraciji rangiranja njihove procene, Kendall-ov koeficijent konkordantnosti bio 0.277, a $p < 0.0001$. Na osnovu visoke signifikantnosti Kendall-ovog W, može se odbaciti nulta hipoteza čije je stanovište da ne postoji konkordantnost – usaglašenost u odgovorima eksperata. Međutim, mora se konstatovati da je u toj iteraciji snaga konkordantnosti, (koja se procenjuje na osnovu veličine koeficijenta od 0.277) – slaba.

Znatno viši koeficijent konkordantnosti dostiže se već u drugoj iteraciji Delfi procesa usaglašavanja, tako da je taj koeficijent u rangu umerenog (0.517), pri čemu se visoka signifikantnost ovog koeficijenta zadržava na istom nivou. Treća iteracija procesa usaglašavanja stavova eksperata dovela je do daljeg, ali ne znatnog, uvećanja koeficijenta W (0.562). Uz istu statističku značajnost od $p < 0.0001$, to je indikacija zadovoljavajućeg dostignutog nivoa konkordantnosti učesnika. Konzistentnost u odgovorima između sukcesivnih iteracija u studiji svedoči o stabilnosti procesa i može poslužiti kao relevantan kriterijum za završetak procesa usaglašavanja, što je i u ovoj studiji bio slučaj. Proces usaglašavanja procene eksperata o stepenu naruženja koje se

nakon prve iteracije odnosio na 34 naruženja, prezentovan je na grafikonu 3. Prikazan je box-plot dijagram za svaki od spornih opisa, kao najbolji kvantitativni reprezent disperzije različitih procena eksperata po pitanju stepena naruženja za ukupno 34 opisa, koji nisu dobili konsenzus u prvoj iteraciji. Median, interkvartilni opseg i ekstremne vrednosti stepena naruženja po proceni autora za svaki opis naruženja (šifra opisa), pokazuju u prvoj iteraciji različitost raspodela. U drugoj iteraciji procedure usaglašavanja, sistematizovanje procene je vidno. Smanjeni intrakvartilni opseg, sa znatno manjim brojem ekstrema u proceni i grupisanje mediana procene u veličinama od 2 do 4, proces je vodio ka konsenzusu. U trećoj iteraciji manji broj odstupanja, neusaglašenosti procena je konsolidovan i eksperti su dostigli konsenzus u proceni težine svih naruženja.

U trećoj fazi o stepenu 217 pojedinačnih naruženja, (kao rezultatu druge faze istraživanja), izjašnjavali su se lekari specijalisti za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju članovi strukovnog udruženju SRBPRAS. Oni su ocenjivali samo stepen naruženja bez mogućnosti da predlože odbacivanje, korekciju ili dodavanje novih naruženja. Rezultat njihovog ocenjivanja bile su određene korekcije u težini pojedinačnih naruženja utvrđenim trećom iteracijom Delfi metode. Tim korekcijama, broj prethodno utvrđenih naruženja iz kategorije velikog i veoma velikog naruženja neznatno se smanjio sa 59 (27.2%) i 37 (17.1%) na 53 (24.4%) i 31 (14.3%), dok je u svim ostalim grupama (veoma malo, malo i srednje naruženje), došlo do neznatnog povećanja sa 30 (13.8%), 41 (18.9%) i 50 (23.0%) na 32 (14.8%), 45 (20.7%) i 56 (25.8%). Pri tome je ukupan broj opisa naruženja ostao isti, odnosno 217 (Prilog 10).

Prosečna opredeljenost eksperata za pojedine stepene naruženja, varirala je od 62.2% kod naruženja procenjenog kao veliko, do 78.3% kod malog naruženja. Slučajevi veoma malog naruženja koji su opisani na predlog 11 eksperata doneti su uz jednoglasnu saglasnost učesnika (100%). Pri tome se usaglašenost članova strukovnog udruženja plastičara SRBPRAS za pojedine stepene naruženja kretala u manjem rasponu u odnosu na eksperte: počev od 82.1% za usaglašenost oko toga koja naruženja su *veoma velika*, pa do 94.9% usaglašenosti oko procene naruženja koji se mogu stepenovati kao *veoma mala* naruženja. *Mann-Withney* test je pokazao da su se usaglašenosti ove dve grupe ispitanika statistički značajno razlikovale kada su u pitanju *mala naruženja* (78.3% vs. 93.1%, $p < 0.05$), *srednja naruženja* (66.9% vs. 89.7%,

$p < 0.05$), i *velika naruženja* (62.2% vs. 91.1%, $p < 0.05$), dok su prilično ujednačena tj. usklađena oko procene težine *veoma malih* naruženju, odnosno *veoma velikih* naruženja.

Krajnji rezultat ove faze istraživanja je konstruisana je konačna ordinarna skala za procenu naruženja koju čini 217 pojedinačnih naruženja razvrstanih po kriterijumu težine u pet gradacijskih stepena. Prema toj skali, stepenu *veoma malog* naruženja pripada 32 (14,8%), stepenu *malog* – 45 (20.7%), *srednjeg* – 56 (25.8%), *velikog* – 53 (24.4%) i stepenu *veoma velikog* – 31 (14,3%) pojedinačnih naruženja.

Tako konstruisana konačna ordinarna skala naruženja potvrđuje da je njen nacrt konstruisan u prvoj fazi istraživanja, bio dobra osnova za sprovođenje naredne tri faze istraživanja. U drugoj i u trećoj fazi, ordinalana skala naruženja je korigovana i kvalitativno unapređena u metodološki ispravnom naučnom postupku, a posebno u pogledu: 1) broja pojedinačnih naruženja, 2) broja gradacijskih stepena naruženja i 3) broja pojedinačnih naruženja u okviru svakog gradacijsko stepena formirane ordinarne skale. Time je broj pojedinačnih naruženja povećan sa 176 na 217, dok je broj gradacijskih stepena naruženja povećan sa 4 na 5, dodavanjem stepena *veoma malog* naruženja prethodno definisanim stepenima *malog*, *srednjeg*, *velikog* i *veoma velikog* naruženja.

U četvoj, poslednjoj fazi istraživanja, konačna skala naruženja, primenjena je na već obavljena sudsko - medicinska veštačenja naruženja za 75 osoba.

U tom poređenju, najveći procenat saglasnosti (100%) postignut je kada je u pitanju opis *veoma velikog* naruženja, a najmanji kada je u pitanju *veoma malo* naruženje (46,2%). Visok stepen korelacije između te dve ocene dokazan je Spirmanovim koeficijentom korelacije koji iznosi $Rho = 0,871$ ($p < 0,001$), kao i *weighted kappa* koeficijentom (težinska ili *weighted Kappa* statistika), čija je vrednost bila 0.72, pri čemu je $p < 0,001$, što se smatra zadovoljavajućim stepenom usaglašenosti (13).

Takvi rezultati četvrte faze istraživanja istovremeno su potvrdili postojanje dobre sudske prakse, odnosno prakse sudskih veštaka koja se pokazala, u većoj meri saglasnom sa rezultatima sprovedenog naučnog istraživanja. U prilog tome, rezultati sprovedenog istraživanja mogu biti od koristi u budućim sudsko-medicinskim veštačenjima, zbog mogućnosti korišćenja skale naruženja kao instrumenta za veštačenje.

6. ZAKLJUČCI

- Tokom četiri faze istraživanja, uz učešće ukupno 62 specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije, konstruisana je petostepena ordinalna skala koja sadrži ukupno 217 naruženja razvrstanih prema kriterijumu težine u pet stepena definisanih kao: veoma mala, mala, srednja, velika i veoma velika naruženja.
- Konstruisana ordinalna skala naruženja je rezultat naučnog postupka i može se koristiti za unificiranu procenu težine realnih naruženja u sudsko-medicinskim veštačenjima. Preporučuje se praktična upotreba ove skale kao instrumenta za sudsko medicinsko veštačenje naruženja.
- Rezultat teorijskog istraživanja je precizno određen pojam naruženja (naružnosti) i podrazumeva izmenjenost spoljašnjeg izgleda, sklada tela ili dela tela osobe ili izmenjenost njene telesne funkcije koje se reperkutuje na njen spoljašnji izgled. Naruženje se prema težini može proceniti kao veoma malo, malo, srednje, veliko ili veoma veliko naruženje. Sinonimni termini koji se često koriste za označavanje pojma naruženja kao što su: unakaženost, nagrđenost, sakatost, nisu adekvatni za označavanje težine naruženje već mogu biti u funkciji stigmatizacije oštećene osobe.
- Rezultati ovog istraživanja ukazuju na potrebu njihove dalje provere u praksi kao i na potrebu eventualnog korigovanja stepena naruženja, broja pojedinačnih opisa naruženja, formiranje novih naruženja ili dodatno, preciznije definisanje postojećih naruženja.

7.LITERATURA:

1. Dušan J. Dunjić i saradnici: Ekspertizna medicina. Ekspertiza nematerijalne štete: 259-267. Evropski centar za mir i razvoj (ECPD) Univerziteta za mir Ujedinjenih nacija, Beograd, 2008.
2. Zoran Ćirić.Osnovi sudske psihijatrije.Veštačenje u postupcima naknade neimovinske štete. Ed 323-324.GIP Bona fides Niš.2004.
3. Borislav Kapamadžija.Veštačenje neimovinske štete. Duševni bolovi zbog naruženosti 132-133. Duševni bol (“psihičke patnje”);
4. Forenzička psihijatrija Priručnik za sudskopsihijatrijska veštačenja. Ed 140-143 Dnevnik. Novi Sad 1989.
5. G.Šćepanović, Z. Stanković, Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete G.Šćepanović, Z.Đurić.Duševni bolovi zbog naruženosti. Ed 79-87. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
6. Costagliola R, et all. Medico-legal assessment in the sequelae of burns (1st part) Ann Chir Plast Esthet. 2011 Oct;56(5):484-7. Epub 2011 Sep 29. French.
7. Fearmonti R, Bond J, Erdmann D, Levinson H.A review of scar scales and scar measuring devices. Eplasty. 2010;10:e43.
8. Quinn JV, Drzewiecki AE, Stiell IG, Elmslie TJ Appearance scales to measure cosmetic outcomes of healed lacerations. Am J Emerg Med. 1995;13(2):229-31.
9. Sullivan T, Smith J, Kermode J, McIver E, Courtemanche DJ, Rating the burn scars.J Burn Care Rehabil. 1990;11(3):256-60.Lawrence JW, Fauerbach JA, Heinberg L, Doctor M. Visible vs hidden scars and their relation to body esteem. J Burn Care Rehabil. 2004;25(1):25-32.
10. Franchitto N, Telmon N, Grolleau JL, Gavarri L, Laguerre J, Rougé D.Medicolegal evaluation of aesthetic impairment: particularities of post-burn scars. Burns. 2009;35(5):642-9.
11. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. Specifičnosti i razlike u pristupu kod medicinskih veštačenja u krivičnom postupku i u postupku naknade nematerijalne štete Ed.29-41. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.

12. M. Pešikan Rečnik srpskohrvatskog književnog jezika izdavač Matica srpska Novi Sad, Matica hrvatska Zagreb,1969,strana 509).
13. M. Pešikan, Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika, SANU, Institut za srpski jezik, knjiga IX, Ed 615.Beograd,1975.
14. В. Виноградов. История слов, 2010, Избр. тр.: История русск. лит. яз., str. 11—12.
15. Morton Benson Englesko srpskohrvatski rečnik,Prosveta.Ed195. Beograd 1990.
16. S.Mićić Medical Dictionary: English - Serbian/Serbian - English - 1st Edition.St.102,122. Zavod za udžbenike Beograd, 2007.
17. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete.M.Milutinović,D.Filipović.Oko i vidni sistem kao predmet nematerijalne štete.Ed 331.JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
18. Vercelli S, Ferriero G, Sartorio F, Stissi V, Franchignoni F. How to assess postsurgical scars: a review of outcome measures. Disabil Rehabil. 2009;31(25):2055-63.
19. Brusselaers N, Pirayesh A, Hoeksema H, Verbelen J, Blot S, Monstrey S. Burn scar assessment: a systematic review of different scar scales. J Surg Res. 2010;164(1):e115-23.
20. Singer AJ, Arora B, Dagum A, Valentine S, Hollander JE. Development and validation of a novel scar evaluation scale.Plast Reconstr Surg. 2007;120(7):1892-7.
21. Wang XQ, Kravchuk O, Liu PY, Kempf M, Boogaard CV, Lau P, Cuttle L, Mill J, Kimble RM. The evaluation of a clinical scar scale for porcine burn scars. Burns. 2009;35(4):538-46.
22. D.Medić, H.Tajić. Nematerijalna šteta u praksi. Privredna štampa d.o.o. Sarajevo-Banja Luka, 2008.
23. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. S.Selaković, S.Čupić.Veštačenje posledica u stomatologiji.Ed 309. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.

24. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. N.Milanović.Veštačenje posledica povreda uva grla i nosa.Ed 289. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
25. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete.G.Šćepanović.Veštačenje posledica povreda ekstremiteta. Ed 403. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
26. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. S.Popović,G.Šćepanović. Veštačenje posledica povreda kičmenog stuba i karlice.Ed 391 JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
27. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete.Z.Mrvić.Veštačenje posledica povreda urogenitalnog sistema. Ed 367.JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
28. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. J.Terzić. Veštačenje posledica povreda i oboljenja u ginekologiji i akušerstvu.Ed 383. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
29. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. Z.Đurić. Neuropsihijatrijsko razmatranje nematerijalne štete.Ed 273.JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
30. B. Marković, Dušanov zakonik, Beograd, 1986.
31. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. N.Jović. Veštačenje posledica povrede lica i vilica.Ed 301. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
32. B.Dimitrijević.Uvodna reč.Pogled u istoriju proteza lica.Proteze lica.Ed 5-7. Izdavačko propagandna radna organizacija “Partizan”,Beograd,1986.
33. I.Andrić.Travnička hronika Ed.9-321.Laguna.Beograd.Copyright 2014
34. G.Šćepanović, Z.Stanković, Z.Petrović, D.Čukić.Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. Z. Ivošević. Predgovor.Ed 13. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
35. Z.Petrović.N. Mrvić-Petrović. Pravo na naknadu nematerijalne štete po Zakonu o Obligacionim odnosima Republike Srbije. Ed 500.

36. Karrer S. Therapy of keloids. *Hautarzt*. 2007 Nov;58(11):979-89; quiz 990. Review. German.
37. Aschoff R. Therapy of hypertrophic scars and keloids. *Hautarzt*. 2014 Dec; 65(12):1067-77;
38. Pierre M, et all. Judicial decisions after reporting cases of shaken baby syndrome. Sentences and compensation. *Arch Pediatr*. 2014 Apr;21(4):363-71. doi: 10.1016/j.arcped.2014.01.019. Epub 2014 Mar 12. French.
39. J. Landis R. Koch G.G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics* 33:159-174.
40. Development and Validation of the National Functionality Table for Chronic Diseases. Pereira CS et all. *Acta Med Port*. 2016 Feb;29(2):114-22. Epub 2016 Feb 29. Portuguese.
41. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. G.Šćepanović, Z. Stanković. Veštačenje posledica povreda grudnog koša. Ed 347. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
42. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. U. Zoranović. Veštačenje posledica povreda abdomena. Ed 357. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
43. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. Z. Bajin. Veštačenje posledica ortopedskih povreda u dečijem uzrastu. Ed. 29-41. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.
44. G.Šćepanović,Z. Stanković,Z. Petrović, D.Čukić. Sudsko-medicinsko veštačenje nematerijalne štete. D. Medić. Značaj veštačenja u parnicama za naknadu nematerijalne štete. Ed 561. JP Službeni glasnik, 2011, Beograd.

Prilog 1. Upitnik prve iteracije Delfi metoda

<http://147.91.192.91/upitnik202/upitnik.php>

UPITNIK ZA FORMIRANJE MODELA ZA PROCENU TELESNOG NARUŽENJA

Poštovani, pred Vama je upitnik koji ima za cilj formiranje skale za sudsko-medicinsku procenu naruženja. Molim Vas da svaku od navedenih stavki, ocenite sa ocenom od 1-4 tako što će te:

- Ocenom 1 oceniti malo naruženje;
- Ocenom 2 oceniti srednje naruženje;
- Ocenom 3 oceniti veliko naruženje;
- Ocenom 4 oceniti veoma veliko naruženje.

Vreme potrebno za ispunjavanje upitnika je 30 minuta. Molim Vas, nemojte procenjivati da li je nešto funkcionalni problem, da li doprinosi invaliditetu, da li se može korigovati operacijom ili protezom. Procenite samo naruženost kao estetski problem. Mislite na to da li je naruženost uočljiva na prvi pogled da li se može pokriti odećom, da li izaziva interesovanje, sažaljenje i odbojnost kod posmatrača a samim tim nelagodnost osobe koja je naružena. Dodatna objašnjenja o obeležjima naruženja (ožiljak, asimetrija i sl.) nalaze se na kraju upitnika. Ukoliko na kraju rešavanja testa zaključite da stepene naruženja niste dovoljno dobro gradirali, vratite se na određena pitanja i korigujte vaš odgovor. Prilog upitnika u kome je objašnjenje manje poznatih pojmova nalazi se na kraju upitnika.

Zahvaljujem Vam što ste izdvojili vreme za učešće u ovoj anketi.

I PRVA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koji su uvek izložene pogledu)

Molim Vas da sledeće opise telesne naruženosti ocenite ocenom od 1 do 4, zavisno od toga, kakav utisak na Vas ostavlja svaki od njih, (interesovanje, sažaljenje i odbojnost) i od toga, da li je ta naruženost uočljiva, da li i u kojoj meri postoji mogućnost pokrivanja te naruženosti odećom?

1. Oko:

Ocena: 1- mala; 2-srednja; 3-velika ; 4-veoma velika naruženost

• Veoma blagi strabizam, teško primetan	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Jasno primetan strabizam	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Slepilo	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Gubitak oka, kapci očuvani	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

- Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje (orbite) 1 2 3 4
- Gubitak sadržaja očne duplje sa okolinom 1 2 3 4

2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 2cm 1 2 3 4
- 2-5cm 1 2 3 4
- 5-10 cm 1 2 3 4
- 10-15cm 1 2 3 4
- preko 15 cm 1 2 3 4

3. Multipno prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori)

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 1 - 2cm² 1 2 3 4
- 2 - 16cm² 1 2 3 4
- 16cm² – 2% TBSA 1 2 3 4
- 2 % TBSA i više 1 2 3 4

4. Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost.

- 1 - 2cm² 1 2 3 4
- 2 - 16 cm² 1 2 3 4
- 16cm² - 2% TBSA 1 2 3 4
- 2% TBSA i više 1 2 3 4

5. Asimetrija lica:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Blaga asimetrija - teško uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja. 1 2 3 4
- Asimetrija - jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja. 1 2 3 4
- Velika asimetrija (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti npr. centralni facijalis) i/ili 1 2 3 4

izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja.

- Veoma velika asimetrija (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetost (periferni facijalis),i/ili jako izražen ektropion, jako izmenjena ekspresija osećanja. 1 2 3 4

6. Nedostatak ili karijes nekog od prednjih zuba (od jedinice do četvorke):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Jedan 1 2 3 4
- Dva 1 2 3 4
- Tri do pet 1 2 3 4
- Šest do osam 1 2 3 4
- Osam do šesnaest 1 2 3 4

7. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka: deformitet

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Minimalni nedostatak kapka,jedva primetan 1 2 3 4
- Gubitak do 1/3 kapka 1 2 3 4
- Gubitak 1/3-1/2 kapka 1 2 3 4
- Gubitak više od 1/2 kapka 1 2 3 4
- Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolinom (gubitak oka) 1 2 3 4

8. Elevirani i/ili depresirani ožiljak (ili amputacija) nosa,sledeće površine:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Ožiljak na oko 1cm² dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Ožiljak do ¼ dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Ožiljak od ¼-½ dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Amputacija vrha nosa ili nosnog krilca ili kolumele 1 2 3 4
- Amputacija više od polovine nosa ili celog nosa 1 2 3 4
- Amputacija nosa sa okolinom 1 2 3 4

9. Nedostatak dela usne ili cele usne, pune debljine, nedostatak vilice:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak do $\frac{1}{4}$ 1 2 3 4
- Nedostatak od $\frac{1}{4}$ -1/3 1 2 3 4
- Nedostatak 1/3-1/2 1 2 3 4
- Nedostatak više od $\frac{1}{2}$ 1 2 3 4
- Nedostatak cele usne 1 2 3 4
- Nedostatak gornje vilice (ili dela vilice) 1 2 3 4
- Nedostatak donje vilice (ili dela vilice) 1 2 3 4

10. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Defekt $\frac{1}{4}$ bilo kog dela ušne školjke 1 2 3 4
- Parcijalni gubitak ušne resice 1 2 3 4
- Defekt 1/3 bilo kog dela ušne školjke 1 2 3 4
- Totalni gubitak ušne resice 1 2 3 4
- Defekt 1/3-1/2 bilo kog dela ušne školjke 1 2 3 4
- Defekt $>1/2$ ili gubitak cele ušne školjke 1 2 3 4
- Defekt ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini 1 2 3 4

11. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 4cm^2 1 2 3 4
- 4cm^2 - 1% TBSA 1 2 3 4
- 1% - 2% TBSA 1 2 3 4
- 2% - 3% TBSA 1 2 3 4
- Više od 3% TBSA 1 2 3 4

12. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 4cm 1 2 3 4
- 4-10cm 1 2 3 4
- 10-20 cm 1 2 3 4
- 20-30cm 1 2 3 4

- preko 30 cm 1 2 3 4

13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ % TBSA 1 2 3 4
- $\frac{1}{2}$ - 1% TBSA 1 2 3 4
- 1% - 2% TBSA 1 2 3 4
- Preko 2% TBSA 1 2 3 4

14. Multipno prisutne benigne promene na šakama (npr. kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do $\frac{1}{4}$ %TBSA 1 2 3 4
- $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ % TBSA 1 2 3 4
- $\frac{1}{2}$ -1% TBSA 1 2 3 4
- 1-2 % TBSA 1 2 3 4
- Preko 2% TBSA 1 2 3 4

15. Depresiran /elevirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm^2 - 4cm^2 1 2 3 4
- 4 - 0,5% TBSA 1 2 3 4
- 0,5% -1% TBSA 1 2 3 4
- 1%- 2% TBSA 1 2 3 4

16. Prekrivenost benignim promenama vrata (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm^2 - 4cm^2 1 2 3 4
- 4 - 0,5% TBSA 1 2 3 4
- 0,5% -1% TBSA 1 2 3 4
- 1%- 2% TBSA 1 2 3 4

17. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Do 4 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• 4-10 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• 10-20 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• 20-30 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• Više 30 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

18. Linearni ožiljak obe šake (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost.

• Do 4 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• 4-10 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• 10-20 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• 20-30cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• Više 30 cm	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

19. Asimetrija tela-poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Blago poremećen hod i stav tela,skoro neprimetno	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• Blago poremećen hod i stav tela,primetno	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• Očigledno poremećen hod i stav tela	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• Veoma poremećen hod i stav tela, nije moguće kretanje bez kolica / pomagala	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
• Veoma poremećen hod i stav tela, bizaran izgled lica ili tela	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

20. Nedostatak deformitet - amputacija prsta,dela prsta (falanga),dela šake:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Gubitak jedne, bilo koje falange šake	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

- Gubitak dve, bilo koje falange šake 1 2 3 4
- Gubitak jednog prsta šake 1 2 3 4
- Gubitak dva i više prstiju šake 1 2 3 4
- Gubitak dela šake 1 2 3 4

21. Nedostatak, deformitet-amputacija prsta, dela prsta (falanga), dela stopala:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Gubitak jedne falange na nozi 1 2 3 4
- Gubitak jednog prsta na nozi 1 2 3 4
- Gubitak do dva prsta na nozi 1 2 3 4
- Gubitak svih prstiju noge 1 2 3 4
- Gubitak (amputacija) dela stopala 1 2 3 4

22. Nedostatak – amputacija ekstremiteta:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak (amputacija) jedne ruke na podlaktanom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne ruke na nadlaktanom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne ruke iz ramena 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne noge na potkolenom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne noge na natkolenom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne noge iz kuka 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) obe ruke na bilo kom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) obe noge na bilo kom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) bilo koja dva ekstremiteta 1 2 3 4
- Nedostatak više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou 1 2 3 4

II DRUGA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koje su često izložene pogledu)

Molim Vas da sledeće opise telesne naruženosti ocenite ocenom od 1 do 4, zavisno od toga, kakav utisak na Vas ostavlja svaki od njih, (interesovanje, sažaljenje i odbojnost) i od toga, da li je ta naruženost uočljiva, da li i u kojoj meri postoji mogućnost pokrivanja te naruženosti odećom?

23. Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Do 16 cm ²	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 16cm ² - 5% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 5 - 15 %TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 15 - 25% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Više od 25% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

24. Multipno prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Do 16 cm ²	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 16 cm ² - 5% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 5 - 15 %TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 15 -25% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Više od 25% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

25. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• do 8 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 8 - 20 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 50 -100 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 100-150 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• preko 150 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

III TREĆA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koji su retko izložene pogledu)

Molim Vas da sledeće opise telesne naruženosti ocenite ocenom od 1 do 4, zavisno od toga, kakav utisak na Vas ostavlja svaki od njih, (interesovanje, sažaljenje i odbojnost) i od toga, da li je ta naruženost uočljiva, da li i u kojoj meri postoji mogućnost pokrivanja te naruženosti odećom?

26. Elevirani / depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Do 5% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 5- 10% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 10 - 40 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 40-50 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Više od 50 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

27. Multipno prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja, kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Do 5% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 5 - 10 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 10 - 40 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 40 - 50 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• Više od 50 % TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

28. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

• Do 16 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 16- 40 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 40 - 100 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 100 - 200 cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 200 i više cm	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

29. Asimetrija dojki:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Asimetrija dojke, teško primetna 1 2 3 4
- Asimetrija dojke, blago primetna 1 2 3 4
- Asimetrija dojke, jasno uočljiva 1 2 3 4
- Velika asimetrija dojke 1 2 3 4
- Veoma velika asimetrija dojke 1 2 3 4

30. Nedostatak dela dojke, gubitak dojke:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak do $\frac{1}{4}$ dojke 1 2 3 4
- Nedostatak do $\frac{1}{2}$ dojke 1 2 3 4
- Nedostatak cele dojke 1 2 3 4
- Nedostatak obe dojke 1 2 3 4

31. Ožiljak na grudima linerani ili reljefni:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Ožiljak dojke, teško uočljiv 1 2 3 4
- Ožiljak dojke, blago uočljiv 1 2 3 4
- Ožiljak dojke, jasno uočljiv, do 10cm 1 2 3 4
- Ožiljak dojke 10-30 cm 1 2 3 4
- Ožiljak dojke preko 30 cm 1 2 3 4

32. Asimetrija muških i ženskih polnih organa:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Asimetrija polnih organa, teško uočljiva 1 2 3 4
- Asimetrija polnih organa, jasno uočljiva 1 2 3 4
- Velika asimetrija polnih organa 1 2 3 4
- Veoma velika asimetrija polnih organa 1 2 3 4

33. Nedostatak dela muških polnih organa ili potpuni gubitak:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak, gubitak vrha penisa 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak više od $\frac{1}{2}$ penisa 1 2 3 4

- Nedostatak, potpuni gubitak penisa 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak jednog testisa 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak oba testisa 1 2 3 4

34. Nedostatak dela ženskih polnih organa ili potpuni gubitak:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak, gubitak dela velike, ili male usmine ili dražice 1 2 3 4
- Nedostatak do ½ velikih, malih usmina i dražice 1 2 3 4
- Nedostatak, potpuni gubitak velikih, malih usmina i dražice 1 2 3 4

35. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Na površini manjoj od ¼ polnih organa 1 2 3 4
- Na površini od ¼ -1/2 polnih organa 1 2 3 4
- Na površini većoj od 1/2 polnih organa 1 2 3 4

35d. Elevirani i/ili depresirani i/ ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm² do ¼% TBSA 1 2 3 4

Molim Vas, na ovom mestu upišite svoje zvanje, ime i prezime:

Na ovom mestu upišite Vaše sugestije:

Pošalji odgovore

Prilog upitniku:

Obeležja naruženja:1) Ožiljak: a) Normalni-liinearni,predstavlja posledicu povrede

oštrim sečivom,(nožem,staklom),posledica operacije i zatastanja per primam intentionem;

b)Abnormalni -reljefni ožiljak spada u široke ožiljke. Karakteriše ga neujednačenost površine kože (relief,irregularity,uneven parts, roughness). Nastaje posle zarastanja per secundam intentionem ili tangencijalne ekscizije i autotransplantacije kože. Elevirani ili depresirani ožiljak, spada u široke ožiljke. Predstavlja posledicu uništenja, defekta kože pune debljine sa ili bez defekta drugih tkiva (masnog tkiva,mišića,dela kosti) i rekonstrukcijom autotransplantatom kože ili režnjem. Dubina ožiljka zavisi od debljine tkiva koje je uništeno. Hipertrofičnost i pigmentisanost ožiljka je zanemarena jer se veštačenje radi tek kad se završi maturacija ožiljaka; 2) Asimetrija leve i desne polovine lica i tela; Sagitalna osa simetrije deli telo na dve simetrične polovine, levu i desnu, tako da su naspramne strane jednake kao predmet i lik u ogledalu.Ta simetrija je samo uslovna jer postoje prirodne razlike u ishranjenosti i inervaciji naše dve polovine tela; 3) Nedostatak-amputacija ekstremiteta,celog organa ili njegovog dela,nedostatak kože pune debljine,nekog od mekih tkiva ili kosti; 4) Simptomi neuroloških oboljenja koja menjaju hod i stav tela.

Mere: 1) Procenat od totalne površine tela koja je 100% TBSA (Total body surface area); 2) Dužni santimetar i kvadratni santimetar ili milimetar; 3) Nedostatak (amputacija) celog organa ili jednog njegovog dela se izražava prirodnim brojem (ekstremitet, zub, prst i sl.) ili razlomkom,1/2 organa, 1/3 organa, 1/4 organa u skladu sa kriterijumima koji se koriste pri rekonstrukciji tkiva i organa.

Prilog 2. Upitnik druge iteracije Delfi metoda

<http://147.91.192.91/upitnik203/upitnik.php>

UPITNIK ZA FORMIRANJE MODELA ZA PROCENU TELESNOG NARUŽENJA

Poštovane kolege, Završili smo prvu fazu istraživanja. Postavili ste određena pitanja i predloge. Molim Vas da se o svakom predlogu izjasnite kako bi postigli konsenzus. Prilog upitnika u kome je objašnjenje manje poznatih pojmova nalazi se na kraju upitnika.

I Predlog eksperta: Pored slepila kao naruženja treba uvrstiti i ambliopiju (slabovidost). Nošenje naočara je takođe neka vrsta naruženosti.

Slažem se

Ne slažem se

Upišite sugestiju ako je imate:

Ocenite ambliopiju (slabovidost)

1 2 3 4

II Pitanje eksperta: Zašto je formirana ordinalna skala, bolja je nominalna?

Odgovor istraživača: Još uvek nije formirana skala, sada se formira model koji bi pomogao da se formira tablica naruženja.

Upišite sugestiju ako je imate:

III Predlog eksperta: Treba formirati grupu veoma malog naruženja (jedva primetnog, zanemarljivog) kako bi na sudu mogla da se definiše (veštači) i neznatna promena (predlozi veoma malog naruženja su obeleženi plavom bojom, dole u testu).

Primer:

Veoma malo oštećenje oka (jedva primetno, ne razmišljajte o funkciji) ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) dužine do 1cm ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Multipno prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni) do 1cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture) do 1cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Veoma mala asimetrija lica, zanemarljiva ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Minimalan nedostatak kapka, ne vidi se na prvi pogled ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine do 5mm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Nedostatak dela usne do 5mm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Nedostatak bilo kog dela ušne školjke do 1cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa do 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina 2cm ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture) 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Multipno prisutne benigne promene na šakama 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Depresiran /elevirani i/ili reljefni ožiljak vrata do 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Prekrivenost benignim promenama vrata (ožiljci od akni) 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina do 2cm ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Linearni ožiljak obe šake (u nivo kože ili ne) ukupna dužina do 2cm ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Gubitak dela jedne falange (bilo koje) na šaci ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Gubitak dela jedne falange nožnog prsta, bilo kog ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture 8cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Multipno prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci) 8cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) dužine do 4cm ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Elevirani /depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice do 2,5% ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Multipno prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja) do 2,5% ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina do 8cm ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Minimalna asimetrija dojke, ne vidi se na prvi pogled ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Ožiljak dojke, ne vidi se na prvi pogled ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Asimetrija polnih organa, ne vidi se na prvi pogled ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Nedostatak, gubitak manjeg dela glansa penisa ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Nedostatak velike, ili male usmine ili dražice do 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa ne vidi se na prvi pogled do 2cm² ocena 0

Upišite komentar ako ga imate:

Slazem se da se formira grupa veoma malo naruženje koja ima ocenu 0 (nula)

Ne slazem se da se formira grupa veoma malo naruženje koja ima ocenu 0

Upišite sugestiju ako je imate:

IV Predlog istraživača: Kod 80,7% naruženja postoji konsenzus. U 19,3% ili 34 naruženja dali ste "razuđene" odgovore pa Vas molim da se sada izjasnite za samo jednu od d dve ponuđene ocene.

Legenda:

- Crno obojene i boldovane ocene su ocene gde ste postigli konsenzus.
- Crveno obojene ocene su ocene gde treba PONOVO DA GLASATE i da se odlučite samo za jednu od dve ponuđene ocene.

I PRVA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koji su uvek izložene pogledu)

Molim Vas da sledeće opise telesne naruženosti ocenite ocenom od 1 do 4, zavisno od toga, kakav utisak na Vas ostavlja svaki od njih, (interesovanje, sažaljenje i odbojnost) i od toga, da li je ta naruženost uočljiva, da li i u kojoj meri postoji mogućnost pokrivanja

te naruženosti odećom?

1. Oko:

Ocena: 1- mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Veoma blagi strabizam, teško primetan 1 2 3 4
- Jasno primetan strabizam 1 2 3 4
- Slepilo 1 2 3 4
- Gubitak oka, kapci očuvani 1 2 3 4
- Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje (orbite) 1 2 3 4
- Gubitak sadržaja očne duplje sa okolinom 1 2 3 4

2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 2cm 1 2 3 4
- 2-5cm 1 2 3 4
- 5-10 cm 1 2 3 4
- 10-15cm 1 2 3 4
- preko 15 cm 1 2 3 4

3. Multipno prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori)

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 1 - 2cm² 1 2 3 4
- 2 - 16cm² 1 2 3 4
- 16cm² – 2% TBSA 1 2 3 4
- 2% TBSA i više 1 2 3 4

4. Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost.

- 1 - 2cm² 1 2 3 4
- 2 - 16 cm² 1 2 3 4

- 16cm² - 2% TBSA 1 2 3 4
- 2% TBSA i više 1 2 3 4

5. Asimetrija lica:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Blaga asimetrija - teško uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja. 1 2 3 4
- Asimetrija - jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja. 1 2 3 4
- Velika asimetrija (zbog ožiljka i/ili dezrogene kontrakture i/ili oduzetosti npr.centralni facijalis) i/ili izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja. 1 2 3 4

6. Nedostatak ili karijes nekog od prednjih zuba (od jedinice do četvorke):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Jedan 1 2 3 4
- Dva 1 2 3 4
- Tri do pet 1 2 3 4
- Šest do osam 1 2 3 4
- Osam do šesnaest 1 2 3 4

7. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka: deformitet

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Minimalni nedostatak kapka,jedva primetan 1 2 3 4
- Gubitak do 1/3 kapka 1 2 3 4
- Gubitak 1/3-1/2 kapka 1 2 3 4
- Gubitak više od 1/2 kapka 1 2 3 4
- Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolinom (gubitak oka) 1 2 3 4

8. Elevirani i/ili depresirani ožiljak (ili amputacija) nosa, sledeće površine:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Ožiljak na 5mm² -1cm² dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Ožiljak do ¼ dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Ožiljak od ¼-½ dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa 1 2 3 4
- Amputacija vrha nosa ili nosnog krilca ili kolumele 1 2 3 4
- Amputacija više od polovine nosa ili celog nosa 1 2 3 4
- Amputacija nosa sa okolinom 1 2 3 4

9. Nedostatak dela usne ili cele usne, pune debljine, nedostatak vilice:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak od 5mm² do ¼ usne 1 2 3 4
- Nedostatak od ¼ -1/3 1 2 3 4
- Nedostatak 1/3-½ 1 2 3 4
- Nedostatak više od ½ 1 2 3 4
- Nedostatak cele usne 1 2 3 4
- Nedostatak gornje vilice (ili dela vilice) 1 2 3 4
- Nedostatak donje vilice (ili dela vilice) 1 2 3 4

10. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Defekt 1cm² do ¼ bilo kog dela ušne školjke 1 2 3 4
- Parcijalni gubitak ušne resice 1 2 3 4
- Defekt 1/3 bilo kog dela ušne školjke 1 2 3 4
- Totalni gubitak ušne resice 1 2 3 4
- Defekt 1/3-½ bilo kog dela ušne školjke 1 2 3 4
- Defekt > ½ ili gubitak cele ušne školjke 1 2 3 4
- Defekt ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini 1 2 3 4

11. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm² do 4cm² 1 2 3 4

- 4cm² - 1% TBSA 1 2 3 4
- 1% - 2% TBSA 1 2 3 4
- 2% - 3% TBSA 1 2 3 4
- Više od 3% TBSA 1 2 3 4

12. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 4cm 1 2 3 4
- 4-10cm 1 2 3 4
- 10-20 cm 1 2 3 4
- 20-30cm 1 2 3 4
- preko 30 cm 1 2 3 4

13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- ¼ - ½ % TBSA 1 2 3 4
- ½ - 1 % TBSA 1 2 3 4
- 1% - 2% TBSA 1 2 3 4
- Preko 2% TBSA 1 2 3 4

14. Multipno prisutne benigne promene na šakama (npr. kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Od 2cm² do ¼% TBSA 1 2 3 4
- ¼-½ % TBSA 1 2 3 4
- ½-1% TBSA 1 2 3 4
- 1-2 % TBSA 1 2 3 4
- Preko 2% TBSA 1 2 3 4

15. Depresiran /elevirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm² - 4cm² 1 2 3 4

- 4 - 0,5% TBSA 1 2 3 4
- 0,5% -1% TBSA 1 2 3 4
- 1%- 2% TBSA 1 2 3 4

16. Prekrivenost benignim promenama vrata (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm² - 4cm² 1 2 3 4
- 4 - 0,5% TBSA 1 2 3 4
- 0,5% -1% TBSA 1 2 3 4
- 1%- 2% TBSA 1 2 3 4

17. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 4 cm 1 2 3 4
- 4-10 cm 1 2 3 4
- 10-20 cm 1 2 3 4
- 20-30 cm 1 2 3 4
- Više 30 cm 1 2 3 4

18. Linearni ožiljak obe šake (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost.

- Od 2 cm do 4 cm 1 2 3 4
- 4-10 cm 1 2 3 4
- 10-20 cm 1 2 3 4
- 20-30cm 1 2 3 4
- Više 30 cm 1 2 3 4

19. Asimetrija tela-poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Blago poremećen hod i stav tela,skoro neprimetno 1 2 3 4
- Blago poremećen hod i stav tela,primetno 1 2 3 4
- Očigledno poremećen hod i stav tela 1 2 3 4

- Veoma poremećen hod i stav tela, nije moguće kretanje bez kolica / pomagala 1 2 3 4
- Veoma poremećen hod i stav tela, bizaran izgled lica ili tela 1 2 3 4

20. Nedostatak deformitet - amputacija prsta, dela prsta (falanga), dela šake:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Gubitak jedne, bilo koje falange šake 1 2 3 4
- Gubitak dve, bilo koje falange šake 1 2 3 4
- Gubitak jednog prsta šake 1 2 3 4
- Gubitak dva i više prstiju šake 1 2 3 4
- Gubitak dela šake 1 2 3 4

21. Nedostatak, deformitet-amputacija prsta, dela prsta (falanga), dela stopala:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Gubitak jedne falange na nozi 1 2 3 4
- Gubitak jednog prsta na nozi osim palca 1 2 3 4
- Gubitak do dva prsta na nozi 1 2 3 4
- Gubitak svih prstiju noge 1 2 3 4
- Gubitak (amputacija) dela stopala 1 2 3 4

22. Nedostatak – amputacija ekstremiteta:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak (amputacija) jedne ruke na podlaktanom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne ruke na nadlaktanom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne ruke iz ramena 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne noge na potkolenom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne noge na natkolenom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) jedne noge iz kuka 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) obe ruke na bilo kom nivou 1 2 3 4
- Nedostatak (amputacija) obe noge na bilo kom nivou 1 2 3 4

nivou

- Nedostatak (amputacija) bilo koja dva ekstremiteta 1 2 3 4
- Nedostatak više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou 1 2 3 4

II DRUGA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koje su često izložene pogledu)

Molim Vas da sledeće opise telesne naruženosti ocenite ocenom od 1 do 4, zavisno od toga, kakav utisak na Vas ostavlja svaki od njih, (interesovanje, sažaljenje i odbojnost) i od toga, da li je ta naruženost uočljiva, da li i u kojoj meri postoji mogućnost pokrivanja te naruženosti odećom?

23. Elevirani / depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Od 8 cm² do 16 cm² 1 2 3 4
- 16cm² - 5% TBSA 1 2 3 4
- 5 - 15 %TBSA 1 2 3 4
- 15 - 25% TBSA 1 2 3 4
- Više od 25% TBSA 1 2 3 4

24. Multipno prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Od 8 cm² do 16 cm² 1 2 3 4
- 16 cm² - 5% TBSA 1 2 3 4
- 5 - 15 %TBSA 1 2 3 4
- 15 -25% TBSA 1 2 3 4
- Više od 25% TBSA 1 2 3 4

25. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Od 4 do 8 cm 1 2 3 4

- 8 - 20 cm 1 2 3 4
- 50 -100 cm 1 2 3 4
- 100-150 cm 1 2 3 4
- preko 150 cm 1 2 3 4

III TREĆA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koji su retko izložene pogledu)

Molim Vas da sledeće opise telesne naruženosti ocenite ocenom od 1 do 4, zavisno od toga, kakav utisak na Vas ostavlja svaki od njih,(interesovanje, sažaljenje i odbojnost) i od toga, da li je ta naruženost uočljiva, da li i u kojoj meri postoji mogućnost pokrivanja te naruženosti odećom?

26. Elevirani / depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Od 2,5% o 5% TBSA 1 2 3 4
- 5-10% TBSA 1 2 3 4
- 10-40 % TBSA 1 2 3 4
- 40-50 % TBSA 1 2 3 4
- Više od 50 % TBSA 1 2 3 4

27. Multipno prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja, kožna oboljenja i tumori):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Do 5% TBSA 1 2 3 4
- 5 - 10 % TBSA 1 2 3 4
- 10 - 40 % TBSA 1 2 3 4
- 40 - 50 % TBSA 1 2 3 4
- Više od 50 % TBSA 1 2 3 4

28. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Od 8 do 16 cm 1 2 3 4

- 16- 40 cm 1 2 3 4
- 40 - 100 cm 1 2 3 4
- 100 - 200 cm 1 2 3 4
- 200 i više cm 1 2 3 4

29. Asimetrija dojki:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Asimetrija dojke, teško primetna 1 2 3 4
- Asimetrija dojke, blago primetna 1 2 3 4
- Asimetrija dojke, jasno uočljiva 1 2 3 4
- Velika asimetrija dojke 1 2 3 4
- Veoma velika asimetrija dojke 1 2 3 4

30. Nedostatak dela dojke, gubitak dojke:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak do ¼ dojke 1 2 3 4
- Nedostatak do ½ dojke 1 2 3 4
- Nedostatak cele dojke 1 2 3 4
- Nedostatak obe dojke 1 2 3 4

31. Ožiljak na grudima linerani ili reljefni:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Ožiljak dojke, teško uočljiv 1 2 3 4
- Ožiljak dojke, blago uočljiv 1 2 3 4
- Ožiljak dojke, jasno uočljiv, do 10cm 1 2 3 4
- Ožiljak dojke 10-30 cm 1 2 3 4
- Ožiljak dojke preko 30 cm 1 2 3 4

32. Asimetrija muških i ženskih polnih organa:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Asimetrija polnih organa, teško uočljiva 1 2 3 4

- Asimetrija polnih organa, jasno uočljiva 1 2 3 4
- Velika asimetrija polnih organa 1 2 3 4
- Veoma velika asimetrija polnih organa 1 2 3 4

33. Nedostatak dela muških polnih organa ili potpuni gubitak:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak, gubitak vrha penisa 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak više od ½ penisa 1 2 3 4
- Nedostatak, potpuni gubitak penisa 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak jednog testisa 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak oba testis 1 2 3 4

34. Nedostatak dela ženskih polnih organa ili potpuni gubitak:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Nedostatak, gubitak dela velike, ili male usmine ili dražice 1 2 3 4
- Nedostatak do ½ velikih, malih usmina i dražice 1 2 3 4
- Nedostatak, potpuni gubitak velikih, malih usmina i dražice 1 2 3 4

35. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- Na površini manjoj od ¼ polnih organa 1 2 3 4
- Na površini od ¼ -½ polnih organa 1 2 3 4
- Na površini većoj od ½ polnih organa 1 2 3 4

35d. Elevirani i/ili depresirani i/ ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontraktura):

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

- 2cm² do ¼ % TBSA 1 2 3 4

Molim Vas, na ovom mestu upišite svoje zvanje, ime i prezime:

Na ovom mestu upišite Vaše sugestije:

Pošalji odgovore

Prilog upitnika:

Obeležja naruženja:1) Ožiljak: a) Normalni-liinearni,predstavlja posledicu povrede oštrim sečivom, (nožem, staklom) posledica operacije i zatastanja per primam intentionem.

b) Abnormalni-reljefni ožiljak spada u široke ožiljke. Karakteriše ga neujednačenost površine kože (relief, irregularity, uneven parts, roughness). Nastaje posle zarastanja per secundam intentionem ili tangencijalne ekscizije i autotransplantacije kože. Elevirani ili depresirani ožiljak, spada u široke ožiljke. Predstavlja posledicu uništenja, defekta kože pune debljine sa ili bez defekta drugih tkiva (masnog tkiva,mišića,dela kosti) i rekonstrukcijom autotransplantatom kože ili režnjem. Dubina ožiljka zavisi od debljine tkiva koje je uništeno. Hipertrofičnost i pigmentisanost ožiljka je zanemarena jer se veštačenje radi tek kad se završi maturacija ožiljaka; 2) Asimetrija leve i desne polovine lica i tela; Sagitalna osa simetrije deli telo na dve simetrične polovine, levu i desnu, tako da su naspramne strane jednake kao predmet i lik u ogledalu.Ta simetrija je samo uslovna jer postoje prirodne razlike u ishranjenosti i inervaciji naše dve polovine tela; 3) Nedostatak-amputacija ekstremiteta,celog organa ili njegovog dela,nedostatak kože pune debljine, nekog od mekih tkiva ili kosti; 4) Simptomi neuroloških oboljenja koja menjaju hod i stav tela.

Mere:1) Procenat od totalne površine tela koja je 100% TBSA (Total body surface area); 2) Dužni santimetar i kvadratni santimetar ili milimetar; 3) Nedostatak (amputacija) celog organa ili jednog njegovog dela se izražava prirodnim brojem (ekstremitet, zub, prst i sl.) ili razlomkom,1/2 organa, 1/3 organa, 1/4 organa u skladu sa kriterijumima koji se koriste pri rekonstrukciji tkiva i organa.

Prilog 3. Upitnik treće iteracije Delfi metoda

<http://147.91.192.91/upitnik204/upitnik.php>

UPITNIK ZA FORMIRANJE MODELA ZA PROCENU TELESNOG NARUŽENJA

Poštovane kolege molim Vas da date svoje mišljenje i odgovorite na četiri pitanja za pitanja gde još nije postignut konsenzus. Prilog upitnika u kome je objašnjenje manje poznatih pojmova nalazi se na kraju upitnika.

1. Jedan ekspert je postavio zahtev da se depresiran /eleviran i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture odvoji od ožiljka vrata sa kontrakturom i da se posebno ocene.

Da li se slažete?

Da

Ne

Ako se slažete, molim Vas:

Ocenite ožiljak vrata bez kontrakture:

2-4cm ²	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
4cm-0,5% TBSA	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
0,5-1% TBSA	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
1-2% TBSA	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

Ocenite ožiljak vrata sa kontrakturom:

2-4cm ²	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
4cm-0,5% TBSA	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
0,5-1% TBSA	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
1-2% TBSA	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

**Ovo su odgovori koje ste dali u prethodnom krugu (boldovana ocena)
Depresiran /elevirani i/ili reljefni ožiljak vrata (sa ili bez kontrakture):**

Ocena: 1- mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

2-4cm ²	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4cm-0,5% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
0,5-1% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
1-2% TBSA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

2. Više eksperata je postavilo zahtev da se naruženje šake (kad se radi o amputaciji) preciznije definiše u zavisnosti od toga o kojim prstima ruke se radi, da li je uključen palac ili ne. Molim Vas ocenite ponovo preformulisana pitanja.

Nedostatak, deformitet prsta, dela prsta (falanga), dela šake:

Nemojte misliti na funkciju - samo na estetiku!

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

Gubitak jedne, bilo koje falange šake (osim palca)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak dve, bilo koje falange šake (osim palca)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak jednog prsta šake (osim palca)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak dva i više prstiju šake (osim palca)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak dela šake (osim palca)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak jedne falange palca	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak dve falange palca	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak celog palca (sa os.metacarpalis)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak dela šake sa palcem	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak palca na nozi	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

U sledećem pasusu molim Vas pogledajte odgovore koje ste dali za amputaciju delova stopala i uporedite sa šakom. Pogledajte sada još jednom ocene koje ste dali za šaku i korigujte ako je nešto potrebno.

Nedostatak, deformitet-amputacija prsta, dela prsta (falanga), dela stopala:

Ocena: 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

Gubitak jedne falange na nozi	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Gubitak jednog prsta na nozi osim palca	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Gubitak do dva prsta na nozi	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
Gubitak svih prstiju noge	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4
Gubitak (amputacija) dela stopala	☐	1	☐	2	☐	3	☐	4

Još jedna informacija: za amputacije i ruke i noge na bilo kom nivou dali ste ocenu 4 (veoma veliko naruženje).

3. Jedna ekspert je tražio da se preispita ocena za nedostatak dela ženskih polnih organa gde smatra da ocena 2 (postignut konsenzus) može da ostane za gubitak dela velikih i malih polnih usana ali da nedostatak dražice clitorisa treba da ima veći ocenu od 2 (srednja naruženje).

Sugestija istraživača: Nedostatak dražice nije estetski nedostatak, to je prevashodno funkcionalni problem i nema opravdanja da ima ocenu veću od 2 (srednja naruženje)

- Slažem se sa izglasanom ocenom 2
- Ne slažem se (**ocenite ponovo**) 2 3 4

4. Jedan ekspert je sugerirao da reljefni ožiljak (od opekotina) trupa, nadlaktice, natkolenice ukupne površine 50% TBSA i više od toga treba da ima ocenu 4 (**veoma** veliko naruženje) a ne ocenu 3 (veliko naruženje) kako ste izglasali jer je to jako velika površina.

Sugestija istraživača: To su regije tela koje nisu izložene pogledu u uobičajenim socijalnim kontaktima, i uvek se mogu pokriti garderobom.

Da li se slažete da za ovo naruženje ostane ocena 3 (veliko naruženje) ili da se to proglasi veoma velikim naruženjem sa ocenom 4?

- Slažem se sa izglasanom ocenom 3
- Ne slažem se (**ocenite ponovo**) 3 4

5. Jedan od eksperata je postavio zahtev da se nulta naruženja 36g i 36h isključe. Ekspert je formirao predlog preciznije definisanih naruženja a odnose se na eleviran/depresiran ožiljak nosa odnosno usne.

Da li se slažete sa ovim predlogom?

- Da
- Ne

36g Nedostatak dela usne do 5mm²

36h Elevirani i/ili depresirani ožiljak dorzuma i bočnih strana nosa površine do 5mm²
Ako se slažete, molim Vas ocenite nova, bolje definisana naruženja (37e,f,g,h):

Ocena: 0-nulta, 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

37e Nedostatak usne parcijane ili pune debljine 0-3mm² 0 1 2 3 4

37f Nedostatak usne parcijane ili pune debljine 3-5mm² 0 1 2 3 4

37g Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 0-3mm² 0 1 2 3 4

37h Elevirani i/ili depresirani ožiljak nosa, na dorzumu i bočnim stranama nosa 3-5mm² 0 1 2 3 4

6. Jedan od eksperata je postavio zahtev da se naruženja sa šifrom 1d i 7e isključe jer postoje naruženja koja su potpuno ista samo drugačije formulisana. Na listi naruženja ostala su bolje definisana naruženja 1e i 1f.

Da li se slažete sa ovim predlogom?

Da

Ne

1e Gubitak oka, kapci očuvani

1f Gubitak sadržaja očne duplje i kapaka

Ukoliko se slažete, molim Vas ocenite bolje definisana naruženja (1d, 7e).

Ocena: 0-nulta, 1-mala; 2-srednja; 3-velika; 4-veoma velika naruženost

1d Delimični ili potpuni gubitak sadržaja očne duplje 0 1 2 3 4

7e Gubitak oba kapka kod jednog oka sa okolino 0 1 2 3 4

Molim Vas, na ovom mestu upišite svoje zvanje, ime i prezime:

Na ovom mestu upišite Vaše sugestije:

Pošalji odgovore

Prilog upitnika:

Obeležja naruženja: 1) Ožiljak: a) Normalni-Liinearni Predstavlja posledicu povrede oštrim sečivom, (nožem, staklom) posledica operacije i zatastanja per primam intentionem. b) Abnormalni Reljefni ožiljak spada u široke ožiljke. Karakteriše ga neujednačenost površine kože (relief, irregularity, unever parts, roughness). Nastaje posle zarastanja per secundam intentionem ili tangencijalne ekscizije i autotransplantacije kože. Elevirani ili depresirani ožiljak, spada u široke ožiljke. Predstavlja posledicu uništenja, defekta kože pune debljine sa ili bez defekta drugih tkiva (masnog tkiva, mišića, dela kosti) i rekonstrukcijom autotransplantatom kože ili režnjem. Dubina ožiljka zavisi od debljine tkiva koje je uništeno. Hipertrofičnost i pigmentisanost ožiljka je zanemarena jer se veštačenje radi tek kad se završi maturacija

ožiljaka; 2) Asimetrija leve i desne polovine lica i tela; Sagitalna osa simetrije deli telo na dve simetrične polovine, levu i desnu, tako da su naspramne strane jednake kao predmet i lik u ogledalu. Ta simetrija je samo uslovna jer postoje prirodne razlike u ishranjenosti i inervaciji naše dve polovine tela; 3) Nedostatak- amputacija ekstremiteta, celog organa ili njegovog dela, nedostatak kože pune debljine, nekog od mekih tkiva ili kosti; 4) Simptomi neuroloških oboljenja koja menjaju hod i stav tela.

Mere: 1) Procenat od totalne površine tela koja je 100% TBSA (Total body surface area)
2) Dužni santimetar i kvadratni santimetar ili milimetar; 3) Nedostatak (amputacija) celog organa ili jednog njegovog dela se izražava prirodnim brojem (ekstremitet, zub, prst i sl.) ili razlomkom, $\frac{1}{2}$ organa, $\frac{1}{3}$ organa, $\frac{1}{4}$ organa u skladu sa kriterijumima koji se koriste pri rekonstrukciji tkiva i organa.

Prilog 4. Upitnik III faze istraživanja (izjašnjavanje 51 lekara)

<http://147.91.192.91/upitnik205/upitnik.php>

UPITNIK III FAZE ISTRAŽIVANJA ZA FORMIRANJE MODELA ZA PROCENU TELESNOG NARUŽENJA

Postovani, pred Vama je upitnik koji ima za cilj formiranje skale za sudsko-medicinsku procenu naruženja. Molim Vas da svaku od navedenih stavki, ocenite sa ocenom od 0-4 tako što ćete:

- Ocnom 0 oceniti zanemarljivo naruženje;
- Ocnom 1 oceniti malo naruženje;
- Ocnom 2 oceniti srednje naruženje;
- Ocnom 3 oceniti veliko naruženje;
- Ocnom 4 oceniti veoma veliko naruženje.

Vreme potrebno za ispunjavanje upitnika je 30 minuta. Molim Vas, nemojte procenjivati da li je nešto funkcionalni problem, da li doprinosi invaliditetu, da li se može korigovati operacijom ili protezom (jer veštačenja se obavljaju kad su sve rekonstruktivne mogućnosti iscrpljene, neki pacijenti ne mogu da prime protezu, neki imaju kontraindikacije za operaciju). Procenite samo naruženost kao estetski problem. Mislite na to da li je naruženost uočljiva na prvi pogled da li se može pokriti odećom, da li izaziva interesovanje, sažaljenje i odbojnost kod posmatrača a samim tim nelagodnost osobe koja je naružena. Ukoliko na kraju rešavanja testa zaključite da stepene naruženja niste dovoljno dobro gradirali, vratite se na određena pitanja i korigujte vaš odgovor. Primetićete da kod svakog naruženja postoji jedna obeležena ocena. To je ocena koju su dali eksperti pre Vas i možda Vam može biti od pomoći da se lakše odlučite. Vi svakako birajte ocenu koju Vi želite. Zahvaljujem Vam što ste izdvojili vreme za učešće u ovoj anketi. Prilog upitnika u kome je objašnjenje manje poznatih pojmova nalazi se na kraju upitnika.

Zahvaljujem Vam što ste izdvojili vreme za učešće u ovoj anketi.

I PRVA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koji su uvek izložene pogledu)

1. Oko:

- Oštećenje beonjače ili irisa, neprimetno na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Ambliopija- slabovidost 0 1 2 3 4

- Blagi strabizam, neprimetan na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Jasno primetan strabizam 0 1 2 3 4
- Slepilo (misli se na slepe osobe, ne na funkciju) 0 1 2 3 4
- Gubitak oka, kapci očuvani 0 1 2 3 4
- Gubitak sadržaja očne duplje sa kopcima 0 1 2 3 4

2. Linearni ožiljak na licu i/ili čelu (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

- do 1cm 0 1 2 3 4
- 1- 2cm 0 1 2 3 4
- 2-5cm 0 1 2 3 4
- 5-10 cm 0 1 2 3 4
- 10-15cm 0 1 2 3 4
- preko 15 cm 0 1 2 3 4

3. Multipno prisutne benigne promene na licu i/ili čelu (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori)

- do 1cm² 0 1 2 3 4
- 1 – 2cm² 0 1 2 3 4
- 2- 16 cm² 0 1 2 3 4
- 16cm² – 2% TBSA 0 1 2 3 4
- 2 % TBSA i više 0 1 2 3 4

4. Elevirani / depresirani i/ili reljefni ožiljak na licu i/ili čelu (bez kontrakture):

- do 1cm² 0 1 2 3 4
- 1 – 2cm² 0 1 2 3 4
- 2- 16 cm² 0 1 2 3 4
- 16cm² – 2% TBSA 0 1 2 3 4
- 2 % TBSA i više 0 1 2 3 4

5. Asimetrija lica:

- Asimetrija lica neprimetna na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Asimetrija lica - blago uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontraktura i/ili oduzetosti) nije izmenjena ekspresija osećanja. 0 1 2 3 4
- Asimetrija lica- jasno uočljiva (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti) i/ili blago izražen ektropion, nije izmenjena ekspresija osećanja. 0 1 2 3 4
- Izražena asimetrija (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetosti npr.centralni facijalis) i/ili izražen ektropion, izmenjena ekspresija osećanja. 0 1 2 3 4
- Veoma izražena asimetrija (zbog ožiljka i/ili dezmozogene kontrakture i/ili oduzetost (periferni facijalis),i/ili jako izražen ektropion, jako izmenjena ekspresija osećanja. 0 1 2 3 4

6. Nedostatak ili karijes nekog od prednjih zuba (od jedinice do četvorke):

- Jedan zub 0 1 2 3 4
- Dva 0 1 2 3 4
- Tri do pet 0 1 2 3 4
- Šest do osam 0 1 2 3 4
- Više od osam prednjih zuba 0 1 2 3 4

7. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva kapka

- Nedostatak kapka, neprimetan na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Nedostatak kapka, tesko primetan 0 1 2 3 4
- Gubitak do 1/3 kapka 0 1 2 3 4
- Gubitak 1/3-1/2 kapka 0 1 2 3 4
- Gubitak više od 1/2 kapka 0 1 2 3 4

8. Elevirani i/ili depresirani ožiljak (ili amputacija) nosa, sledeće površine:

- Ožiljak na oko 0-3mm² dorzuma i bočnih strana nosa 0 1 2 3 4
- Ožiljak na oko 3-5mm² dorzuma i bočnih strana nosa 0 1 2 3 4
- Ožiljak na oko 0,5-1cm² dorzuma i bočnih strana nosa 0 1 2 3 4
- Ožiljak do 1/4 dorzuma i bočnih strana nosa 0 1 2 3 4
- Ožiljak od 1/4-1/2 dorzuma i bočnih strana nosa 0 1 2 3 4
- Ožiljak celog dorzuma i bočnih strana nosa 0 1 2 3 4
- Amputacija vrha nosa ili nosnog krilca ili kolumele 0 1 2 3 4
- Amputacija više od polovine nosa ili celog nosa 0 1 2 3 4
- Amputacija nosa sa okolinom 0 1 2 3 4

9. Nedostatak usne parcijalne ili pune debljine, nedostatak vilice:

- Nedostatak 0-3mm² usne 0 1 2 3 4

- oko 3-5mm² usne 0 1 2 3 4
- Nedostatak do 5mm²- ¼ usne 0 1 2 3 4
- Nedostatak od ¼ -1/3 usne 0 1 2 3 4
- Nedostatak 1/3-1/2 usne 0 1 2 3 4
- Nedostatak više od ½ usne 0 1 2 3 4
- Nedostatak cele usne 0 1 2 3 4
- Nedostatak gornje vilice 0 1 2 3 4
- Nedostatak donje vilice 0 1 2 3 4

10. Nedostatak svih ili pojedinih tkiva ušne školjke:

- Defekt do 1cm² bilo kog dela ušne školjke 0 1 2 3 4
- Defekt 1cm² - ¼ bilo kog dela ušne školjke 0 1 2 3 4
- Parcijalni gubitak ušne resice 0 1 2 3 4
- Defekt ¼ - 1/3 bilo kog dela ušne školjke 0 1 2 3 4
- Totalni gubitak ušne resice 0 1 2 3 4
- Defekt 1/3-1/2 bilo kog dela ušne školjke 0 1 2 3 4
- Defekt >1/2 ili gubitak cele ušne školjke 0 1 2 3 4
- Defekt ušne školjke sa okolinom i ožiljak u okolini 0 1 2 3 4

11. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak skalpa i/ili ušiju (sa ili bez alopecije ili kontrakture):

- do 2cm² 0 1 2 3 4
- 2- 4cm² 0 1 2 3 4

- 4cm² - 1% TBSA 0 1 2 3 4
- 1% - 2% TBSA 0 1 2 3 4
- 2% - 3% TBSA 0 1 2 3 4
- Više od 3% TBSA 0 1 2 3 4

12. Linearni ožiljak na poglavini (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

- do 2cm 0 1 2 3 4
- 2- 4cm 0 1 2 3 4
- 4-10cm 0 1 2 3 4
- 10-20 cm 0 1 2 3 4
- 20-30cm 0 1 2 3 4
- preko 30 cm 0 1 2 3 4

13. Elevirani i/ili depresirani i/ili reljefni ožiljak na šakama (sa ili bez kontrakture):

- do 2cm² 0 1 2 3 4
- 2cm²- ¼ %TBSA 0 1 2 3 4
- ¼ - ½ %TBSA 0 1 2 3 4
- ½ % - 1 % TBSA 0 1 2 3 4
- 1% - 2% TBSA 0 1 2 3 4
- Preko 2% TBSA 0 1 2 3 4

14. Multipno prisutne benigne promene na šakama (npr. kožna oboljenja i tumori):

- do 2cm² 0 1 2 3 4
- 2cm²- ¼ %TBSA 0 1 2 3 4
- ¼ - ½ % TBSA 0 1 2 3 4
- ½ -1% TBSA 0 1 2 3 4
- 1-2 % TBSA 0 1 2 3 4
- Preko 2% TBSA 0 1 2 3 4

15. Depresiran /elevirani i/ili reljefni ožiljak vrata bez kontrakture:

- do 2cm² 0 1 2 3 4
- 2cm² – 4cm² 0 1 2 3 4
- 4cm² - 0,5% TBSA 0 1 2 3 4
- 0,5% -1% TBSA 0 1 2 3 4
- 1% -2% TBSA 0 1 2 3 4
- Sa kontrakturom površine 2-4cm² 0 1 2 3 4
- Sa kontrakturom 4cm² - 0,5% TBSA 0 1 2 3 4
- Sa kontrakturom 0,5% -1% TBSA 0 1 2 3 4
- Sa kontrakturom 1% -2% TBSA 0 1 2 3 4

16. Prekrivenost benignim promenama vrata (ožiljci od akni, boginja, kožna oboljenja i tumori):

- do 2cm² 0 1 2 3 4

- 2cm² – 4cm² 0 1 2 3 4
- 4cm²- 0,5% TBSA 0 1 2 3 4
- 0,5% -1% TBSA 0 1 2 3 4
- 1%- 2% TBSA 0 1 2 3 4

17. Linearni ožiljak vrata (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

- do 2cm 0 1 2 3 4
- 2- 4 cm 0 1 2 3 4
- 4-10 cm 0 1 2 3 4
- 10-20 cm 0 1 2 3 4
- 20-30 cm 0 1 2 3 4
- Više 30 cm 0 1 2 3 4

18. Linearni ožiljak obe šake (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

- do 2cm 0 1 2 3 4
- 2- 4 cm 0 1 2 3 4
- 4- 10 cm 0 1 2 3 4
- 10-20 cm 0 1 2 3 4
- 20-30cm 0 1 2 3 4
- Više 30 cm 0 1 2 3 4

19. Asimetrija tela-poremećen hod i stav tela zbog kontraktura velikih zglobova, hramanja, nevoljnih pokreta ili oduzetost:

- Blago poremećen hod i stav tela, neprimetno na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Blago poremećen hod i stav tela, primetno 0 1 2 3 4
- Očigledno poremećen hod i stav tela 0 1 2 3 4
- Veoma poremećen hod i stav tela, koristi pomagala 0 1 2 3 4
- Veoma poremećen hod i stav tela, bizaran izgled lica ili tela 0 1 2 3 4

20. Amputacija prsta, dela prsta (falanga), dela šake OSIM PALCA

- Gubitak dela jagodice prsta i nokta na šaci 0 1 2 3 4
- Gubitak jedne, bilo koje falange šake, osim na palcu 0 1 2 3 4
- Gubitak dve, bilo koje falange šake, osim na palcu 0 1 2 3 4
- Gubitak jednog prsta šake osim palca 0 1 2 3 4
- Gubitak dva i više prstiju šake osim palca 0 1 2 3 4
- Gubitak dela šake osim palca 0 1 2 3 4
- Gubitak dva ili više prstiju šake sa placem 0 1 2 3 4
- Gubitak jedne falange palca 0 1 2 3 4
- Gubitak dve falange palca 0 1 2 3 4
- Gubitak celog palca (i metak.kost) 0 1 2 3 4
- Gubitak dela šake sa placem 0 1 2 3 4

21. Amputacija prsta, dela prsta (falanga), dela stopala:

- Amputacija jedne falange na nozi 0 1 2 3 4

- Amputacija jednog prsta na nozi osim palca 0 1 2 3 4
- Amputacija do dva prsta na nozi 0 1 2 3 4
- Amputacija 2-5 prstiju noge 0 1 2 3 4
- Amputacija dela stopala 0 1 2 3 4
- Amputacija palca na nozi 0 1 2 3 4

22. Nedostatak –amputacija ekstremiteta:

- Amputacija ruke na podlaktanom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija ruke na nadlaktanom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija ruke iz ramena 0 1 2 3 4
- Amputacija noge na potkolenom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija noge na natkolenom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija noge iz kuka 0 1 2 3 4
- Amputacija obe noge na bilo kom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija obe ruke na bilo kom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija bilo koja dva ekstremiteta na bilo kom nivou 0 1 2 3 4
- Amputacija više od dva ekstremiteta na bilo kom nivou 0 1 2 3 4

II DRUGA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koje su često izložene pogledu)

23. Elevirani/depresirani /reljefni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala sa ili bez kontrakture:

• do 8cm ²	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 8- 16 cm ²	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 16cm ² - 5% TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 5 - 15 %TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 15 -25% TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• više od 25% TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

24. Multipno prisutne benigne promene podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (ožiljci od akni,boginja, kožna oboljenja i tumori):

• do 8cm ²	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 8- 16 cm ²	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 16 cm ² - 5% TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 5 - 15 %TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 15 -25% TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• više od 25% TBSA	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

25. Linearni ožiljak podlaktice i/ili potkolenice i/ili stopala (u nivo kože ili ne) ukupna dužina:

• do 4cm	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 4 - 8 cm	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
• 8 - 20 cm	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

- 50 -100 cm 0 1 2 3 4
- 100-150 cm 0 1 2 3 4
- preko 150 cm 0 1 2 3 4

III TREĆA ESTETSKA ZONA

(Regije tela koji su retko izložene pogledu)

26. Elevirani / depresirani/reljefni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (sa ili bez kontrakture):

- do 2,5% TBSA 0 1 2 3 4
- 2,5 - 5% TBSA 0 1 2 3 4
- 5 - 10% TBSA 0 1 2 3 4
- 10 - 40 % TBSA 0 1 2 3 4
- 40 - 50 % TBSA 0 1 2 3 4
- više od 50 % TBSA 0 1 2 3 4

27. Multipno prisutne benigne promene trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (ožiljci od boginja, kožna oboljenja i tumori):

- do 2,5% TBSA 0 1 2 3 4
- 2,5 - 5% TBSA 0 1 2 3 4
- 5 - 10 % TBSA 0 1 2 3 4
- 10 - 40 % TBSA 0 1 2 3 4
- 40 - 50 % TBSA 0 1 2 3 4

- više od 50 % TBSA 0 1 2 3 4

28. Linearni ožiljak trupa i/ili nadlaktice i/ili natkolenice (u nivou kože ili ne) ukupna dužina:

- do 8cm 0 1 2 3 4
- 8 - 16 cm 0 1 2 3 4
- 16- 40 cm 0 1 2 3 4
- 40 - 100 cm 0 1 2 3 4
- 100 - 200 cm 0 1 2 3 4
- 200 i više cm 0 1 2 3 4

29. Asimetrija dojki:

- Asimetrija dojke neprimetna na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Asimetrija dojke,teško primetna 0 1 2 3 4
- Asimetrija dojke,blago primetna 0 1 2 3 4
- Asimetrija dojke,jasno uočljiva 0 1 2 3 4
- Značajna asimetrija dojke 0 1 2 3 4
- Upadljiva asimetrija dojke 0 1 2 3 4

30. Nedostatak dela dojke, amputacija dojke:

- Nedostatak do 1/4 dojke 0 1 2 3 4
- Nedostatak do 1/2 dojke 0 1 2 3 4
- Amputacija jedne dojke 0 1 2 3 4

- Amputacija obe dojke 0 1 2 3 4

31. Ožiljak na grudima linerani ili reljefni:

- Ožiljak na grudima neprimetan na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Ožiljak na grudima,teško uočljiv 0 1 2 3 4
- Ožiljak na grudima,blago uočljiv 0 1 2 3 4
- Ožiljak na grudima,jasno uočljiv,do 10cm 0 1 2 3 4
- Ožiljak na grudima 10-30 cm 0 1 2 3 4
- Ožiljak na grudima preko 30 cm 0 1 2 3 4

32. Asimetrija muških i ženskih polnih organa:

- Asimetrija polnih organa,neprimetna na prvi pogled 0 1 2 3 4
- Asimetrija polnih organa,teško uočljiva 0 1 2 3 4
- Asimetrija polnih organa,jasno uočljiva 0 1 2 3 4
- Značajna asimetrija polnih organa 0 1 2 3 4
- Upadljiva asimetrija polnih organa 0 1 2 3 4

33. Nedostatak dela muških polnih organa ili potpuni gubitak:

- Nedostatak,gubitak do ½ glansa 0 1 2 3 4
- Nedostatak,više od ½ ili celog glansa 0 1 2 3 4
- Nedostatak,gubitak do ½ penisa 0 1 2 3 4
- Nedostatak više od ½ ili potpuni gubitak penisa 0 1 2 3 4

- Nedostatak, gubitak jednog testisa 0 1 2 3 4
- Nedostatak, gubitak oba testisa 0 1 2 3 4

34. Nedostatak dela ženskih polnih organa ili potpuni gubitak:

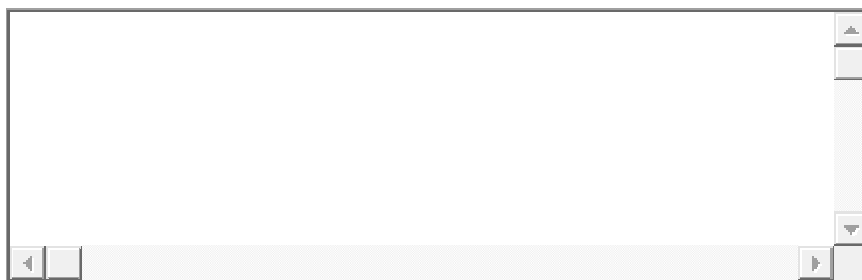
- Nedostatak, gubitak vulve do 2cm² 0 1 2 3 4
- Gubitak 2cm²-1/4 vulve 0 1 2 3 4
- Gubitak ¼ - ½ vulve 0 1 2 3 4
- Gubitak više od ½ vulve 0 1 2 3 4

35. Elevirani/depresirani, reljefni ožiljak ženskih ili muških polnih organa:

- Na površini do 2cm² 0 1 2 3 4
- Na površini 2cm²- ¼ polnih organa 0 1 2 3 4
- Na površini od ¼ -1/2 polnih organa 0 1 2 3 4
- Na površini većoj od 1/2 polnih organa 0 1 2 3 4

Molim Vas, na ovom mestu upišite svoje zvanje, ime i prezime:

Na ovom mestu upišite Vaše sugestije:

Pošalji odgovore

Prilog upitnika:

Obeležja naruženja:1) Ožiljak: a) Normalni-liinearni predstavlja posledicu povrede oštrim sečivom, (nožem, staklom) posledica operacije i zatastanja per primam intentionem; b) abnormalni-reljefni ožiljak spada u široke ožiljke. Karakteriše ga neujednačenost površine kože (relief, irregularity, unever parts, roughness). Nastaje posle zarastanja per secundam intentionem ili tangencijalne ekscizije i autotransplantacije kože. Elevirani ili depresirani ožiljak, spada u široke ožiljke. Predstavlja posledicu uništenja, defekta kože pune debljine sa ili bez defekta drugih tkiva (masnog tkiva, mišića, dela kosti) i rekonstrukcijom autotransplantatom kože ili režnjem. Dubina ožiljka zavisi od debljine tkiva koje je uništeno. Hipertrofičnost i pigmentisanost ožiljka je zanemarena jer se veštačenje radi tek kad se završi maturacija ožiljaka; 2) Asimetrija leve i desne polovine lica i tela; Sagitalna osa simetrije deli telo na dve simetrične polovine, levu i desnu, tako da su naspramne strane jednake kao predmet i lik u ogledalu. Ta simetrija je samo uslovna jer postoje prirodne razlike u ishranjenosti i inervaciji naše dve polovine tela; 3) Nedostatak- amputacija ekstremiteta, celog organa ili njegovog dela, nedostatak kože pune debljine, nekog od mekih tkiva ili kosti; 4) Simptomi neuroloških oboljenja koja menjaju hod i stav tela.

Mere:1) Procenat od totalne površine tela koja je 100% TBSA (Total body surface area)

2) Dužni santimetar i kvadratni santimetar ili milimetar; 3) Nedostatak (amputacija) celog organa ili jednog njegovog dela se izražava prirodnim brojem (ekstremitet, zub, prst i sl.) ili razlomkom, 1/2 organa, 1/3 organa, 1/4 organa u skladu sa kriterijumima koji se koriste pri rekonstrukciji tkiva i organa.

Prilog 5. Tabela 5. Komparativna deskripcija grupnih odgovora

Tabela 5. Komparativna deskripcija grupnih odgovora- procene 217 različitih tipova naruženja od strane lekara udruženja “SRBPRAS” i ekspertske grupe

		Grupa				
		Aritmetička sredina	SD	Median	Perc. 25	Perc. 75
36a	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
35e	SRBPRAS	.2	.4	.0	.0	.0
	eksperti	.4	.5	.0	.0	1.0
1a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.3	.5	1.0	1.0	2.0
1b	SRBPRAS	2.8	.4	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.3	.8	2.0	2.0	3.0
1c	SRBPRAS	2.0	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.9	1.1	3.0	2.0	4.0
1e	SRBPRAS	3.5	.6	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.5	.7	4.0	3.0	4.0
1f	SRBPRAS	3.9	.6	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
36b	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
2a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.0	.0	1.0	1.0	1.0
2b	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
2c	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.4	.7	2.0	2.0	3.0
2d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.8	.8	3.0	2.0	3.0
2e	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.1	.7	3.0	3.0	4.0
36c	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
3a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.0	.0	1.0	1.0	1.0
3b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.2	.6	2.0	2.0	3.0
3c	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.0	.6	3.0	3.0	3.0
3d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.3	.8	3.0	3.0	4.0
36d	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
4a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
4b	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.0	.8	2.0	1.0	3.0
4c	SRBPRAS	2.9	.6	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.7	.8	3.0	2.0	3.0
4d	SRBPRAS	3.8	.8	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.2	.9	3.0	2.0	4.0
36e	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0

	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
5a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0
5b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.5	.5	3.0	2.0	3.0
5c	SRBPRAS	3.0	.1	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.2	.4	3.0	3.0	3.0
5d	SRBPRAS	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
6a	SRBPRAS	.1	.2	.0	.0	.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
6b	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.7	.6	2.0	1.0	2.0
6c	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.5	.9	2.0	2.0	3.0
6d	SRBPRAS	1.9	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.7	.8	3.0	2.0	3.0
6e	SRBPRAS	2.2	.5	2.0	2.0	3.0
	eksperti	3.0	.9	3.0	2.0	4.0
36f	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
7a	SRBPRAS	1.0	.3	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
7b	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.8	.8	2.0	1.0	2.0
7c	SRBPRAS	2.0	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.5	.5	2.0	2.0	3.0
7d	SRBPRAS	2.9	.6	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.0	.6	3.0	3.0	3.0
37g	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	.8	.6	1.0	.0	1.0
37h	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.6	.5	2.0	1.0	2.0
8a	SRBPRAS	2.1	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
8b	SRBPRAS	2.9	.4	3.0	3.0	3.0
	eksperti	1.5	.5	2.0	1.0	2.0
8c	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.0	.4	2.0	2.0	2.0
8d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.7	.6	3.0	2.0	3.0
8e	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.1	.3	3.0	3.0	3.0
8f	SRBPRAS	4.0	.1	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
8g	SRBPRAS	4.0	.1	4.0	4.0	4.0
	eksperti	4.0	.0	4.0	4.0	4.0
37e	SRBPRAS	.9	.3	1.0	1.0	1.0
	eksperti	.9	.5	1.0	1.0	1.0
37f	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.8	.4	2.0	2.0	2.0
9a	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
9b	SRBPRAS	2.1	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.9	.5	2.0	2.0	2.0
9c	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.3	.5	2.0	2.0	3.0
9d	SRBPRAS	3.1	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.8	.6	3.0	2.0	3.0
9e	SRBPRAS	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.5	.5	3.0	3.0	4.0

9f	SRBPRAS	4.0	.1	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
9g	SRBPRAS	4.0	.1	4.0	4.0	4.0
	eksperti	4.0	.0	4.0	4.0	4.0
36i	SRBPRAS	.1	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
10a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.3	.5	1.0	1.0	2.0
10b	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.5	.7	1.0	1.0	2.0
10c	SRBPRAS	2.0	.1	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.2	.4	2.0	2.0	2.0
10d	SRBPRAS	2.0	.1	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.0	.6	2.0	2.0	2.0
10e	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.3	.9	2.0	2.0	3.0
10f	SRBPRAS	3.6	.8	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.4	.7	3.0	3.0	4.0
10g	SRBPRAS	3.7	.7	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
36j	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
11a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
11b	SRBPRAS	2.0	.1	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.1	.5	2.0	2.0	2.0
11c	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.5	.5	3.0	2.0	3.0
11d	SRBPRAS	2.9	.5	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.3	.6	3.0	3.0	4.0
11e	SRBPRAS	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.5	.7	4.0	3.0	4.0
36k	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
12a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.0	.0	1.0	1.0	1.0
12b	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.3	.5	1.0	1.0	2.0
12c	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.1	.7	2.0	2.0	3.0
12d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.6	.8	3.0	2.0	3.0
12e	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.9	.5	3.0	3.0	3.0
36l	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
35d	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
13a	SRBPRAS	1.1	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
13b	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.9	.7	2.0	1.0	2.0
13c	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.3	.9	2.0	2.0	3.0
13d	SRBPRAS	2.9	.5	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.9	.7	3.0	2.0	3.0
36m	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
14a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
14b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0

	eksperti	1.6	.5	2.0	1.0	2.0
14c	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.3	.6	2.0	2.0	3.0
14d	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.8	.9	3.0	2.0	3.0
14e	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.1	1.2	3.0	3.0	4.0
36n	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
15e	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	.9	.5	1.0	1.0	1.0
15f	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.5	.9	2.0	1.0	2.0
15g	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.9	1.1	2.0	2.0	2.0
15h	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.4	1.3	3.0	2.0	3.0
15i	SRBPRAS	2.0	.1	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.5	.9	2.0	1.0	2.0
15j	SRBPRAS	3.0	.1	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.4	1.3	3.0	2.0	3.0
15k	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.5	1.4	3.0	2.0	3.0
15l	SRBPRAS	4.0	.3	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.2	1.6	4.0	3.0	4.0
36o	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
16a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0
16b	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.9	.3	2.0	2.0	2.0
16c	SRBPRAS	2.9	.4	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.5	.5	3.0	2.0	3.0
16d	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.4	.5	3.0	3.0	4.0
36p	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
17a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.0	.0	1.0	1.0	1.0
17b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.6	.5	2.0	1.0	2.0
17c	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.2	.4	2.0	2.0	2.0
17d	SRBPRAS	2.9	.4	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.7	.6	3.0	2.0	3.0
17e	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.2	.6	3.0	3.0	4.0
36q	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
18a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.0	.0	1.0	1.0	1.0
18b	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.5	.5	1.0	1.0	2.0
18c	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.1	.3	2.0	2.0	2.0
18d	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.7	.6	3.0	2.0	3.0
18e	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.1	.7	3.0	3.0	4.0
19a	SRBPRAS	.1	.3	.0	.0	.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0

19b	SRBPRAS	1.2	.5	1.0	1.0	2.0
	eksperti	2.0	.6	2.0	2.0	2.0
19c	SRBPRAS	2.3	.5	2.0	2.0	3.0
	eksperti	2.5	.5	3.0	2.0	3.0
19d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.5	.5	4.0	3.0	4.0
19e	SRBPRAS	4.0	.3	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
36r	SRBPRAS	.1	.3	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
20f	SRBPRAS	1.1	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	.9	.5	1.0	1.0	1.0
20g	SRBPRAS	1.8	.5	2.0	1.0	2.0
	eksperti	1.4	.8	1.0	1.0	2.0
20h	SRBPRAS	2.0	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.9	.8	2.0	2.0	2.0
20i	SRBPRAS	2.9	.5	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.6	.9	3.0	3.0	3.0
20j	SRBPRAS	3.0	.4	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.9	1.1	3.0	3.0	4.0
20d	SRBPRAS	3.6	.7	4.0	3.0	4.0
	eksperti	2.9	.7	3.0	2.0	3.0
20k	SRBPRAS	1.9	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.5	1.0	3.0	2.0	3.0
20l	SRBPRAS	2.6	.6	3.0	2.0	3.0
	eksperti	3.1	1.3	4.0	2.0	4.0
20m	SRBPRAS	2.8	.4	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.4	1.2	4.0	3.0	4.0
20n	SRBPRAS	3.7	.5	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.5	1.2	4.0	3.0	4.0
21a	SRBPRAS	.9	.3	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.0	.0	1.0	1.0	1.0
21b	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.5	.5	1.0	1.0	2.0
21c	SRBPRAS	1.8	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.1	.7	2.0	2.0	3.0
21d	SRBPRAS	2.0	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	3.0	.6	3.0	3.0	3.0
21e	SRBPRAS	2.8	.6	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.5	.5	4.0	3.0	4.0
21f	SRBPRAS	1.9	.6	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.7	.5	2.0	1.0	2.0
22a	SRBPRAS	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.5	.5	3.0	3.0	4.0
22b	SRBPRAS	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.6	.5	4.0	3.0	4.0
22c	SRBPRAS	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
22d	SRBPRAS	3.6	.5	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.2	1.1	4.0	2.0	4.0
22e	SRBPRAS	3.7	.5	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.5	.7	4.0	3.0	4.0
22f	SRBPRAS	3.7	.5	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.8	.4	4.0	4.0	4.0
22g	SRBPRAS	3.9	.2	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
22h	SRBPRAS	4.0	.2	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
22i	SRBPRAS	4.0	.2	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
22j	SRBPRAS	4.0	.2	4.0	4.0	4.0

	eksperti	4.0	.0	4.0	4.0	4.0
36s	SRBPRAS	.1	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
23a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.3	.5	1.0	1.0	2.0
23b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.0	.6	2.0	2.0	2.0
23c	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.5	.5	3.0	2.0	3.0
23d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.1	.7	3.0	3.0	4.0
23e	SRBPRAS	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
	eksperti	3.5	.7	4.0	3.0	4.0
36t	SRBPRAS	.1	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
24a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.3	.5	1.0	1.0	2.0
24b	SRBPRAS	2.0	.1	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.7	.6	2.0	1.0	2.0
24c	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.3	.5	2.0	2.0	3.0
24d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.6	.7	3.0	2.0	3.0
24e	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.2	.8	3.0	3.0	4.0
36u	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
25a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0
25b	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.6	.5	2.0	1.0	2.0
25c	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.4	.7	2.0	2.0	3.0
25d	SRBPRAS	2.9	.5	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.8	.8	3.0	2.0	3.0
25e	SRBPRAS	2.9	.5	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.0	.8	3.0	2.0	4.0
36v	SRBPRAS	.1	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
26a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
26b	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.8	.4	2.0	2.0	2.0
26c	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.5	.5	3.0	2.0	3.0
26d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.9	.7	3.0	2.0	3.0
26e	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.4	.7	3.0	3.0	4.0
36w	SRBPRAS	.0	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
27a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
27b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.9	.3	2.0	2.0	2.0
27c	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.3	.5	2.0	2.0	3.0
27d	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.0	.8	3.0	2.0	4.0
27e	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.4	.7	3.0	3.0	4.0

36x	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
28a	SRBPRAS	1.0	.2	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
28b	SRBPRAS	2.0	.2	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.1	.3	2.0	2.0	2.0
28c	SRBPRAS	2.0	.1	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.3	.5	2.0	2.0	3.0
28d	SRBPRAS	3.0	.3	3.0	3.0	3.0
	eksperti	2.8	.8	3.0	2.0	3.0
28e	SRBPRAS	3.0	.2	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.4	.7	3.0	3.0	4.0
36y	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
29a	SRBPRAS	.9	.4	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0
29b	SRBPRAS	.9	.3	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
29c	SRBPRAS	1.1	.4	1.0	1.0	1.0
	eksperti	2.3	.5	2.0	2.0	3.0
29d	SRBPRAS	2.0	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.8	.8	3.0	2.0	3.0
29e	SRBPRAS	2.0	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	3.3	.6	3.0	3.0	4.0
30a	SRBPRAS	1.8	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	1.7	.6	2.0	1.0	2.0
30b	SRBPRAS	1.9	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.5	.8	2.0	2.0	3.0
30c	SRBPRAS	3.4	.8	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.4	.5	3.0	3.0	4.0
30d	SRBPRAS	3.5	.6	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.9	.3	4.0	4.0	4.0
36z	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
31a	SRBPRAS	.9	.3	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0
31b	SRBPRAS	1.0	.3	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.4	.5	1.0	1.0	2.0
31c	SRBPRAS	1.9	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.0	.6	2.0	2.0	2.0
31d	SRBPRAS	1.9	.3	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.8	.8	3.0	2.0	3.0
31e	SRBPRAS	2.1	.4	2.0	2.0	2.0
	eksperti	3.0	.6	3.0	3.0	3.0
37a	SRBPRAS	.0	.1	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
32a	SRBPRAS	.2	.4	.0	.0	.0
	eksperti	1.1	.3	1.0	1.0	1.0
32b	SRBPRAS	1.0	.4	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.9	.5	2.0	2.0	2.0
32c	SRBPRAS	1.1	.4	1.0	1.0	1.0
	eksperti	2.6	.5	3.0	2.0	3.0
32d	SRBPRAS	1.1	.5	1.0	1.0	1.0
	eksperti	3.2	.8	3.0	3.0	4.0
37b	SRBPRAS	.1	.2	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
33a	SRBPRAS	1.7	.5	2.0	1.0	2.0
	eksperti	2.3	.9	2.0	2.0	3.0
33b	SRBPRAS	2.7	.6	3.0	2.0	3.0
	eksperti	2.9	.7	3.0	2.0	3.0
33c	SRBPRAS	3.5	.7	4.0	3.0	4.0

	eksperti	3.7	.5	4.0	3.0	4.0
33d	SRBPRAS	1.8	.5	2.0	2.0	2.0
	eksperti	2.6	.9	3.0	2.0	3.0
33e	SRBPRAS	2.7	.6	3.0	3.0	3.0
	eksperti	3.1	.9	3.0	2.0	4.0
37c	SRBPRAS	.1	.3	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
34a	SRBPRAS	1.1	.4	1.0	1.0	1.0
	eksperti	2.3	.8	2.0	2.0	3.0
34b	SRBPRAS	2.7	.6	3.0	2.0	3.0
	eksperti	2.6	.8	3.0	2.0	3.0
34c	SRBPRAS	3.4	.7	4.0	3.0	4.0
	eksperti	3.5	.7	4.0	3.0	4.0
37d	SRBPRAS	.1	.3	.0	.0	.0
	eksperti	.0	.0	.0	.0	.0
35a	SRBPRAS	1.0	.1	1.0	1.0	1.0
	eksperti	1.5	.9	1.0	1.0	2.0
35b	SRBPRAS	1.2	.4	1.0	1.0	1.0
	eksperti	2.3	.8	2.0	2.0	3.0
35c	SRBPRAS	1.3	.5	1.0	1.0	1.0
	eksperti	2.7	.8	3.0	2.0	3.0
	Z		p vrednost			
36a		-.669	.504			
35e		-1.526	.127			
1a		-2.471	.013			
1b		-2.842	.004			
1c		-3.271	.001			
1e		-.214	.830			
1f		-.099	.921			
36b		-.469	.639			
2a		-.469	.639			
2b		-3.236	.001			
2c		-3.138	.002			
2d		-1.568	.117			
2e		-.831	.406			
36c		-.669	.504			
3a		-.469	.639			
3b		-1.780	.075			
3c		-.036	.971			
3d		-2.238	.025			
36d		-.669	.504			
4a		-3.443	.001			
4b		-.320	.749			
4c		-1.667	.096			
4d		-3.552	<0.001			
36e		-.469	.639			
5a		-1.227	.220			
5b		-4.315	<0.001			
5c		-2.728	.006			
5d		-.676	.499			
6a		-6.706	<0.001			
6b		-4.872	<0.001			
6c		-2.703	.007			
6d		-4.275	<0.001			
6e		-2.850	.004			
36f		-.469	.639			
7a		-2.106	.035			
7b		-1.048	.294			
7c		-3.656	<0.001			
7d		-.352	.725			
37g		-1.797	.072			

37h	-2.722	.006
8a	-5.716	<0.001
8b	-6.483	<0.001
8c	-6.336	<0.001
8d	-2.493	.013
8e	-1.227	.220
8f	-2.228	.026
8g	-.469	.639
37e	-.170	.865
37f	-.513	.608
9a	-5.854	<0.001
9b	-1.648	.099
9c	-5.528	<0.001
9d	-1.857	.063
9e	-2.863	.004
9f	-1.186	.236
9g	-.469	.639
36i	-.826	.409
10a	-2.527	.012
10b	-3.270	.001
10c	-2.228	.026
10d	-.177	.859
10e	-2.834	.005
10f	-1.220	.222
10g	-.687	.492
36j	-.669	.504
11a	-3.731	<0.001
11b	-1.290	.197
11c	-3.666	<0.001
11d	-2.480	.013
11e	-3.196	.001
36k	-.469	.639
12a	-.469	.639
12b	-3.040	.002
12c	-.831	.406
12d	-2.224	.026
12e	-.814	.416
36l	-.669	.504
35d	-3.731	<0.001
13a	-1.322	.186
13b	-.780	.435
13c	-4.311	<0.001
13d	-.592	.554
36m	-.669	.504
14a	-3.561	<0.001
14b	-3.561	<0.001
14c	-2.493	.013
14d	-.797	.426
14e	-2.223	.026
36n	-.669	.504
15e	-1.290	.197
15f	-2.526	.012
15g	-.153	.879
15h	-2.492	.013
15i	-2.850	.004
15j	-2.578	.010
15k	-.865	.387
15l	-3.060	.002
36o	-.669	.504
16a	-1.186	.236
16b	-.809	.419

16c	-3.321	.001
16d	-3.443	.001
36p	-.469	.639
17a	-.469	.639
17b	-3.140	.002
17c	-2.143	.032
17d	-1.872	.061
17e	-1.814	.070
36q	-.469	.639
18a	-.469	.639
18b	-4.345	<0.001
18c	-1.290	.197
18d	-1.935	.053
18e	-.989	.323
19a	-6.397	<0.001
19b	-3.695	<0.001
19c	-1.714	.087
19d	-4.711	<0.001
19e	-1.155	.248
36r	-.962	.336
20f	-1.398	.162
20g	-1.982	.047
20h	-.070	.944
20i	-.925	.355
20j	-.630	.528
20d	-3.131	.002
20k	-3.304	.001
20l	-2.239	.025
20m	-3.675	<0.001
20n	-.220	.826
21a	-.962	.336
21b	-4.019	<0.001
21c	-1.549	.121
21d	-4.957	<0.001
21e	-4.258	<0.001
21f	-1.022	.307
22a	-2.162	.031
22b	-1.159	.247
22c	-.717	.474
22d	-1.222	.222
22e	-.460	.646
22f	-.665	.506
22g	-.372	.710
22h	-.701	.483
22i	-.701	.483
22j	-.669	.504
36s	-.826	.409
23a	-2.527	.012
23b	-.327	.744
23c	-3.749	<0.001
23d	-.831	.406
23e	-3.817	<0.001
36t	-.826	.409
24a	-2.900	.004
24b	-2.851	.004
24c	-2.527	.012
24d	-2.834	.005
24e	-1.399	.162
36u	-.469	.639
25a	-1.227	.220
25b	-2.722	.006

25c	-3.154	.002
25d	-.939	.348
25e	-.277	.782
36v	-.826	.409
26a	-3.731	<0.001
26b	-2.099	.036
26c	-3.749	<0.001
26d	-.640	.522
26e	-2.799	.005
36w	-.669	.504
27a	-1.706	.088
27b	-1.227	.220
27c	-2.527	.012
27d	-.122	.903
27e	-2.799	.005
36x	-.469	.639
28a	-2.143	.032
28b	-1.290	.197
28c	-3.040	.002
28d	-1.166	.244
28e	-3.075	.002
36y	-.469	.639
29a	-1.661	.097
29b	-3.303	.001
29c	-5.979	<0.001
29d	-4.566	<0.001
29e	-5.748	<0.001
30a	-.441	.659
30b	-3.275	.001
30c	-.458	.647
30d	-2.354	.019
36z	-.469	.639
31a	-1.435	.151
31b	-3.074	.002
31c	-.686	.492
31d	-4.830	<0.001
31e	-4.713	<0.001
37a	-.469	.639
32a	-5.286	<0.001
32b	-5.129	<0.001
32c	-6.225	<0.001
32d	-6.131	<0.001
37b	-.826	.409
33a	-2.098	.036
33b	-.716	.474
33c	-.739	.460
33d	-3.145	.002
33e	-1.302	.193
37c	-.962	.336
34a	-5.320	<0.001
34b	-.055	.956
34c	-.406	.685
37d	-1.086	.278
35a	-3.748	<0.001
35b	-5.132	<0.001
35c	-5.137	<0.001

a. Grouping Variable: Grupa

Prilog 6: dvanaest fotografija naruženja

Slika 1a: Linearni ožiljak

Slika 1b: Elevirani ožiljak

Slika 1c: Hipertrofični ožiljak

Slika 1d: Reljefni ožiljak

Slika 2a: Asimetrija lica

Slika 2b: Asimetrija dojke

Slika 2c: Asimetrija šaka

Slika 2d: Asimetrija nogu

Slika 3a: Amputacija uva

Slika 3b: Amputacija dojke

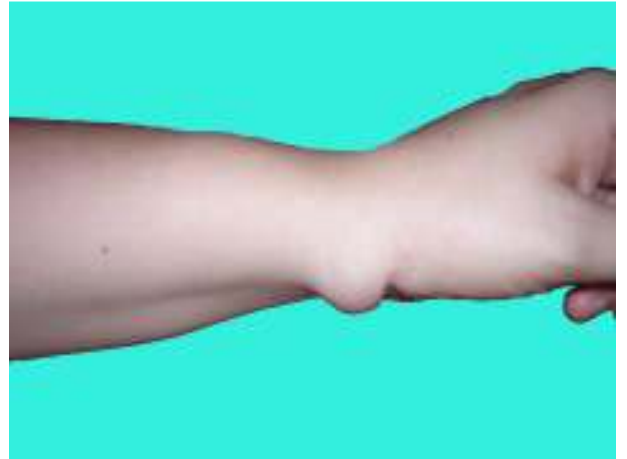
Slika 3c: Korišćenje pomagala

Slika 3d: Amputacija stopala

Slika 4a: Benigni tumori

Slika 4b: Benigni tumor ruke

Slika 4c: Benigni tumor

Slika 4d: Alopecija

BIOGRAFIJA AUTORA

Mr sci med dr Vesna Rakić je specijalista plastične i rekonstruktivne hirurgije. Rođena u Beogradu 1965. Na Medicinskom fakultetu u Beogradu diplomirala 1999. Specijalistički ispit iz oblasti plastične i rekonstruktivne hirurgije položila 2006 godine sa odličnom ocenom. Magistarsku tezu odbranila 2010 iz oblasti Neurohirurgije na temu: Bazocelularni karcinomi poglavine u Pt4 stadijumu. U Kliničkom Centru Srbije radila kao lekar od 2001-2015 godine. Sada zaposlena u privatnoj ordinaciji za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju „Rakić Estetic“ u Beogradu.

Doktorske studije upisala 2013 godine. Usavršavala se u Univerzitetnoj bolnici u Cirihu, Privatnoj bolnici „Bel ker“ u Arau i Vojnoj bolnici u Atini. Autor zapaženih radova iz oblasti rekonstruktivne hirurgije (5 radova koja su indeksirana **Current Contents-u (CC) i Science Citation Index-u (SCI)**). Član je srpskog i internacionalnog udruženja za plastičnu rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju.

Profesionalno najviše angažovana u oblasti rekonstruktivne hirurgije.

Prilog 1.

Izjava o autorstvu

Potpisani-a Vesna Rakić

broj upisa _____

Izjavljujem

da je doktorska disertacija pod naslovom:

**„MODEL SUDSKO-MEDICINSKE KLASIFIKACIJE NARUŽENJA NASTALIH KAO
POSLEDICA OPERACIJA, POVREDA, OBOLJENJA I LEČENJA“**

- rezultat sopstvenog istraživačkog rada,
- da predložena disertacija u celini ni u delovima nije bila predložena za dobijanje bilo koje diplome prema studijskim programima drugih visokoškolskih ustanova,
- da su rezultati korektno navedeni i
- da nisam kršio/la autorska prava i koristio intelektualnu svojinu drugih lica.

Potpis doktoranda

U Beogradu, 26.09.2016

Prilog 2.

Izjava o istovetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog rada

Ime i prezime autora __Vesna Rakić_____

Broj upisa _____

Studijski program _____

Naslov rada:

„MODEL SUDSKO-MEDICINSKE KLASIFIKACIJE NARUŽENJA NASTALIH KAO
POSLEDICA OPERACIJA, POVREDA, OBOLJENJA I LEČENJA“

Mentor: Prof.dr Đorđe Alempijević

Potpisani _____

izjavljujem da je štampana verzija mog doktorskog rada istovetna elektronskoj verziji koju sam predao/la za objavljivanje na portalu **Digitalnog repozitorijuma Univerziteta u Beogradu**.

Dozvoljavam da se objave moji lični podaci vezani za dobijanje akademskog zvanja doktora nauka, kao što su ime i prezime, godina i mesto rođenja i datum odbrane rada.

Ovi lični podaci mogu se objaviti na mrežnim stranicama digitalne biblioteke, u elektronskom katalogu i u publikacijama Univerziteta u Beogradu.

Potpis doktoranda

U Beogradu, 26.09.2016

Prilog 3.

Izjava o korišćenju

Ovlašćujem Univerzitetsku biblioteku „Svetozar Marković“ da u Digitalni repozitorijum Univerziteta u Beogradu unese moju doktorsku disertaciju pod naslovom:

**„MODEL SUDSKO-MEDICINSKE KLASIFIKACIJE NARUŽENJA NASTALIH KAO
POSLEDICA OPERACIJA, POVREDA, OBOLJENJA I LEČENJA“**

koja je moje autorsko delo.

Disertaciju sa svim priložima predao/la sam u elektronskom formatu pogodnom za trajno arhiviranje.

Moju doktorsku disertaciju pohranjenu u Digitalni repozitorijum Univerziteta u Beogradu mogu da koriste svi koji poštuju odredbe sadržane u odabranom tipu licence Kreativne zajednice (Creative Commons) za koju sam se odlučio/la.

1. Autorstvo
2. Autorstvo - nekomercijalno
3. Autorstvo – nekomercijalno – bez prerade
4. Autorstvo – nekomercijalno – deliti pod istim uslovima
5. Autorstvo – bez prerade
6. Autorstvo – deliti pod istim uslovima

(Molimo da zaokružite samo jednu od šest ponuđenih licenci, kratak opis licenci dat je na poleđini lista).

Potpis doktoranda

U Beogradu, 26.09.16

